SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja
Prezes Rady Ministrów
DSP.WKP.4821.13.2017.SZ

Druk nr 2214

Warszawa, 8 stycznia 2018 r.

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

Przekazuję przyjęty przez Radę Ministrów dokument:

- **Raport o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w 2016 roku wraz z Raportem o pomocy de minimis w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w 2016 roku.**

Jednocześnie informuję, że Rada Ministrów upoważniła Prezesa Rady Ministrów do prezentowania stanowiska Rządu w tych sprawach w toku prac parlamentarnych.

Z poważaniem

(-) Mateusz Morawiecki

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

RAPORT O POMOCY PUBLICZNEJ W POLSCE UDZIELONEJ PRZEDSIĘBIORCOM W 2016 ROKU

Warszawa, listopad 2017 roku

Raport został opracowany przez Departament Monitorowania Pomocy Publicznej UOKiK

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP – POMOC PUBLICZNA I KOMPETENCJE PREZESA UOKIK 5

II. METODOLOGIA PRZYGOTOWANIA RAPORTU 8

1. Źródła informacji o udzielonej pomocy – sprawozdania podmiotów udzielających pomocy 8
2. Formy pomocy 9
3. Wartość pomocy 10
4. Przeznaczenie pomocy publicznej 11
5. Pozostałe założenia metodologiczne 13

III. CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA 14

1. Synteza wyników za 2016 rok 14
2. Tendencje w kształtowaniu się wielkości pomocy publicznej w latach 2012-2016 15

IV. POMOC PUBLICZNA (Z WYŁĄCZENIEM TRANSPORTU) W UJĘCIU PRZEKROJOWYM 18

1. Pomoc publiczna w podziale według formy pomocy 18
2. Pomoc publiczna w podziale według przeznaczenia pomocy 23
3. Pomoc publiczna w podziale według podmiotów udzielających pomocy 29
4. Pomoc publiczna w podziale według województw 38
5. Pomoc publiczna w podziale według wielkości beneficjentów 44
6. Pomoc publiczna w podziale według formy prawnej beneficjenta pomocy 46
7. Pomoc publiczna w podziale według sektora działalności beneficjenta 48
8. Najwięksi beneficjenci pomocy 51

V. OPIS POSZCZEGÓLNYCH PRZEZNACZEŃ POMOCY (Z WYŁĄCZENIEM TRANSPORTU) 53

1. Pomoc horyzontalna 53
   - 1.1. Pomoc na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną 53
   - 1.2. Ochrona środowiska i cele związane z energią 55
   - 1.3. Rozwój małych i średnich przedsiębiorstw 57
   - 1.4. Zatrudnienie 58
   - 1.5. Szkolenia 59
   - 1.6. Kultura i zachowanie dziedzictwa kulturowego 60
   - 1.7. Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę lokalną 62
   - 1.8. Pomoc o charakterze socjalnym dla indywidualnych konsumentów 62
   - 1.9. Pomoc na działalność sportową i rekreacyjną 63
2. Pomoc regionalna 64
3. Pomoc sektorowa 67
   - 3.1. Sektor górnictwa węgla 67
   - 3.2. Sektor wytwarzania energii elektrycznej 68
   - 3.3. Sektor kinematografii 69
   - 3.4. Sektor gazu ziemnego 69
   - 3.5. Sektor telekomunikacyjny 70
   - 3.6. Sektor bankowy 71
4. Inne przeznaczenia 72
   - 4.1. Pomoc stanowiąca rekompensatę z tytułu realizacji zadań publicznych 72

VI. POMOC PUBLICZNA W SEKTORZE TRANSPORTU 73

1. Informacje ogólne 73

2. Transport lądowy 75
3. Transport lotniczy 76
4. Transport morski 76
5. Transport intermodalny 76
6. Najwięksi beneficjenci pomocy w transporcie 76
VII. PODSUMOWANIE I OCENA WPŁYWU POMOCY NA KONKURENCJĘ 77
SPIS TABEL 85
SPIS WYKRESÓW 86
ZAŁĄCZNIKI 87
Zał. 1. Lista programów pomocowych obowiązujących w 2016 roku* 87
Zał. 2. Lista beneficjentów pomocy indywidualnej udzielonej w 2016 roku 107

I. WSTĘP – POMOC PUBLICZNA I KOMPETENCJE PREZESA UOKIK

Zgodnie z art. 107 ust. 1 *Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej* (TFUE) **pomoc publiczna** to pomoc udzielana przez państwo członkowskie lub ze źródeł państwowych, w jakiejkolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji przez uprzywilejowanie niektórych przedsiębiorstw lub produkcji niektórych towarów, w zakresie, w jakim wpływa ona negatywnie na wymianę handlową pomiędzy państwami członkowskimi.

Na podstawie art. 31 *ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1808 i 1948)*, **Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Prezes UOKiK) jest organem monitorującym pomoc publiczną w Polsce** (z wyłączeniem pomocy publicznej w rolnictwie lub rybołówstwie). Monitorowanie pomocy publicznej obejmuje gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie informacji o udzielonej pomocy publicznej, w szczególności o jej rodzajach, formach i wielkości.

Zgodnie z art. 36 ust. 1 *ustawy o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej*, na podstawie zgromadzonych sprawozdań i informacji przesłanych przez podmioty udzielające pomocy, **Prezes UOKiK, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, opracowuje i przedstawia Radzie Ministrów sprawozdanie zawierające wyniki monitorowania pomocy publicznej w danym roku**. Niniejszy raport stanowi wypełnienie tego obowiązku i zawiera wyniki monitorowania pomocy publicznej udzielonej w Polsce w 2016 roku, tj. w szczególności dane dotyczące wartości, form i przeznaczenia pomocy publicznej, a także ocenę skutków udzielonej pomocy w sferze konkurencji. **Raport nie uwzględnia natomiast pomocy udzielonej w sektorze rolnictwa** (w rozumieniu art. 38 TFUE), za monitorowanie której odpowiedzialny jest minister właściwy do spraw rolnictwa.

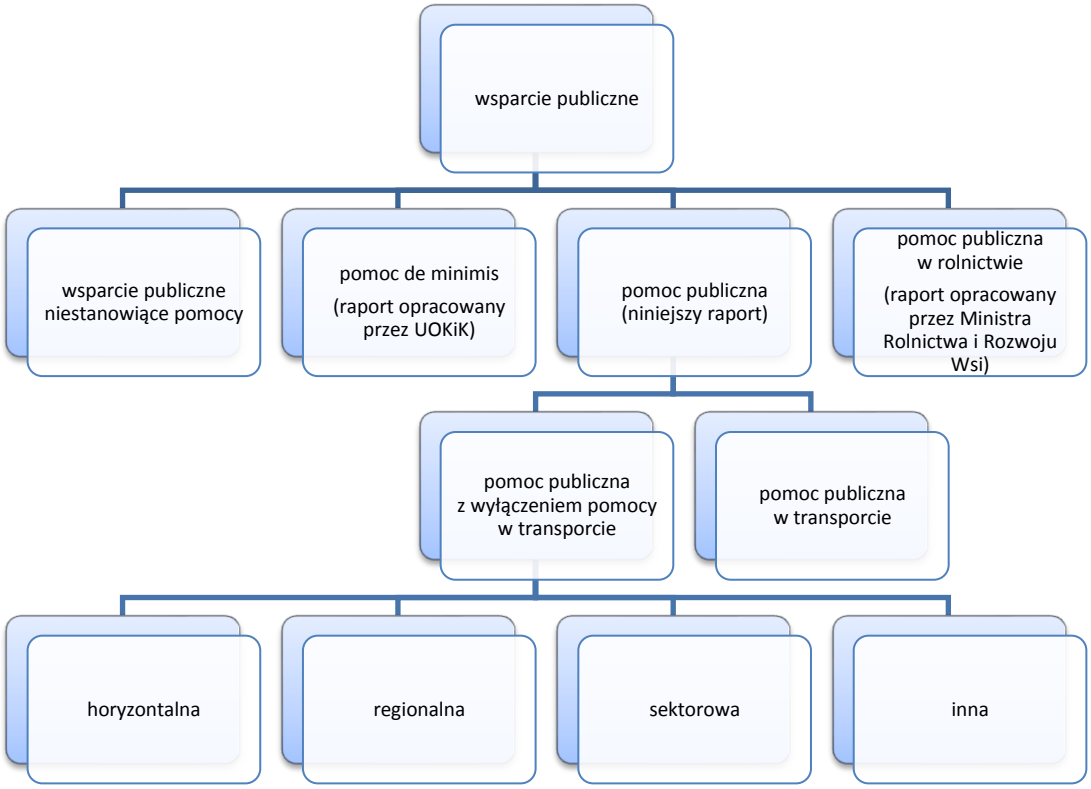
Jednocześnie, zgodnie z *rozporządzeniem Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013, str. 1) oraz rozporządzeniem Komisji(UE) nr 360/2012 z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis przyznawanej przedsiębiorstwom wykonującym usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym (Dz. Urz. UE L 114 z 26.04.2012, str. 8, z późn. zm.),* pomoc której wartość dla danego beneficjenta w okresie trzech kolejnych lat podatkowych nie przekracza 200 tys. euro (lub 100 tys. euro w sektorze transportu drogowego towarów lub 500 tys. euro w przypadku rekompensaty za świadczenie usług w ogólnym interesie gospodarczym), czyli tzw. *pomoc de minimis*, nie wpływa na handel między państwami członkowskimi i/lub nie zakłóca bądź nie grozi zakłóceniem konkurencji i dlatego nie wchodzi w zakres przepisu art. 107 ust. 1 TFUE. W związku z powyższym, **pomoc *de minimis* nie została uwzględniona w niniejszym raporcie**. Informacje o pomocy *de minimis* udzielonej w 2016 roku zostały przedstawione w przygotowanym przez Prezesa UOKiK odrębnym raporcie, pn. *„Raport o pomocy de minimis w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w 2016 roku”*.

Ponadto, w dokumentach dotyczących perspektywy finansowej 2014-2020 Komisja Europejska wyraźnie wskazuje na **konieczność zapewnienia zgodności udzielanego wsparcia ze środków unijnych z obowiązującymi przepisami prawa, w tym o pomocy publicznej**[1]. Zapewnienie takiej zgodności w praktyce wymaga przygotowania

[1] Dla przykładu można wskazać art. 6 *rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego*

odpowiednich programów pomocowych, zgodnie z którymi będzie udzielane wsparcie w ramach funduszy unijnych.

Wykres 1.
Rodzaje wsparcia publicznego w kontekście przepisów o pomocy publicznej

Z uwagi na to, że środki unijne stanowią dochód budżetu państwa, w sytuacji gdy beneficjent środków pochodzących z funduszy unijnych prowadzi działalność gospodarczą i spełnione są pozostałe przesłanki art. 107 ust. 1 TFUE (korzyść, selektywność, groźba zakłócenia lub zakłócenie konkurencji oraz wpływ na wymianę handlową między państwami członkowskimi UE), **środki te stanowią pomoc publiczną w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE**. Oznacza to, że mają do nich zastosowanie przepisy art. 32 ust. 1 *ustawy o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej*. Tak więc organy udzielające wsparcia ze środków unijnych mają obowiązek przekazywania Prezesowi UOKiK sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej. Ze względu na powyższe **w niniejszym raporcie (podobnie jak w raportach za lata 2008-2015), do całkowitej wartości udzielonej pomocy publicznej wliczono środki unijne finansujące programy pomocowe lub udzielone jako pomoc indywidualna**.

---

przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320, z późn. zm.), który stanowi, iż *„Operacje wspierane z EFSI są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa unijnego i krajowego odnoszącymi się do jego stosowania."* oraz art. 37 ust. 1 akapit 2 ww. rozporządzenia, który stanowi, iż *„Instrumenty finansowe wdraża się, by wesprzeć inwestycje, które uznaje się jako finansowo wykonalne i nie otrzymujące wystarczającego finansowania ze źródeł rynkowych. Stosując przepisy niniejszego tytułu, instytucje zarządzające, podmioty wdrażające fundusze i podmioty wdrażające instrumenty finansowe zapewniają zgodność z obowiązującymi przepisami prawa, w szczególności w zakresie pomocy państwa i zamówień publicznych."*

Rola Prezesa UOKiK w zakresie pomocy publicznej, poza wspomnianym powyżej monitorowaniem, **polega na zapewnieniu zgodności projektów tej pomocy z odpowiednimi przepisami unijnymi** (wynikającymi z przepisów TFUE oraz regulacji wydanych przede wszystkim przez Komisję Europejską, która jest organem odpowiedzialnym za kontrolę pomocy publicznej). Swoje kompetencje w zakresie pomocy publicznej Prezes UOKiK realizuje poprzez:

- aktywne uczestnictwo w procesie legislacyjnym w odniesieniu do projektów aktów prawnych będących podstawami prawnymi udzielania pomocy (zgłaszanie uwag i propozycji sformułowań konkretnych przepisów),
- wydawanie opinii o projektach programów pomocowych i projektach pomocy indywidualnej w zakresie ich zgodności z prawem unijnym dotyczącym pomocy publicznej,
- zgłaszanie (notyfikowanie) Komisji Europejskiej projektów programów pomocowych i projektów pomocy indywidualnej, a następnie działanie na rzecz uzyskania jej formalnej akceptacji,
- gromadzenie i przetwarzanie danych na temat pomocy publicznej i opracowywanie zbiorczych raportów dla Komisji Europejskiej oraz Rady Ministrów,
- zgłaszanie organom udzielającym pomocy informacji o zidentyfikowanych nieprawidłowościach w udzielaniu pomocy (niezgodność z przepisami unijnymi lub przepisami zatwierdzonego programu pomocowego) oraz jej sprawozdawaniu (brak sprawozdań, niezgodność sprawozdań z przepisami sprawozdawczymi).

Z powyższego wynika, iż co do zasady, **Prezes UOKiK nie posiada kompetencji w zakresie inicjowania, projektowania, wprowadzania w życie oraz realizowania instrumentów polityki gospodarczej państwa takich jak wspieranie określonych grup przedsiębiorców**[2]. Uprawnienia w tym zakresie posiadają ministrowie i/lub inne organy państwa odpowiedzialne za kształtowanie i realizowanie polityki gospodarczej, **posiadające w dyspozycji odpowiednie zasoby budżetowe pozwalające im na udzielanie takiego wsparcia. Natomiast działania Prezesa UOKiK w zakresie pomocy publicznej są zawsze pochodną aktywności tych organów i ograniczają się do zapewnienia zgodności projektów pomocy z przepisami o pomocy publicznej oraz jej monitorowania.**

W konsekwencji Prezes UOKiK nie dokonuje również oceny efektywności i skuteczności udzielanej przedsiębiorcom pomocy. Natomiast zgromadzone i przetworzone dane o udzielonej pomocy (czyli sposobie realizacji poszczególnych instrumentów pomocowych) oraz dokonane na ich podstawie i zawarte w raporcie analizy wielkości pomocy w różnych aspektach (np. ze względu na przeznaczenie, formę, rodzaj beneficjenta, region itp.), **mogą służyć organowi, który jest właściwy jeśli chodzi o określony instrument wsparcia, do przeprowadzenia dogłębnych analiz co do celowości, skuteczności i efektywności danego instrumentu w obszarze gospodarki, na który ten organ chciał wywrzeć określony wpływ.** Wynikiem tych analiz może być podjęcie decyzji o kontynuacji udzielania danej pomocy, jej zmianie bądź zakończeniu jej udzielania czy też ewentualnie przygotowaniu nowych lepszych lub komplementarnych instrumentów.

[2] Jedynym wyjątkiem, w którym Prezes UOKiK może udzielać pomocy publicznej lub pomocy *de minimis* jest sytuacja wskazana w art. 113 *ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. z 2017 r. poz. 229, z późn. zm.) w odniesieniu do nałożonych przez siebie kar (odroczenie, rozłożenie na raty). Jednakże przepis ten nie stanowi instrumentu polityki gospodarczej państwa lecz ma na celu incydentalne ułatwienie przedsiębiorcy, na którego została nałożona znaczna kara, spłaty tej kary. W 2016 roku Prezes UOKiK udzielił dwóm przedsiębiorstwom pomocy *de minimis* w wysokości 664 192,24 zł.

II. METODOLOGIA PRZYGOTOWANIA RAPORTU

1. Źródła informacji o udzielonej pomocy – sprawozdania podmiotów udzielających pomocy

Informacje zawarte w raporcie pochodzą ze sprawozdań przekazywanych przez podmioty udzielające pomocy publicznej do Prezesa UOKiK. Obowiązek składania sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej wynika z art. 32 ust. 1 *ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej*, zgodnie z którym podmioty udzielające pomocy są zobowiązane do sporządzania i przedstawiania Prezesowi UOKiK:

- sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej innej niż pomoc publiczna w rolnictwie lub rybołówstwie albo
- informacji o nieudzieleniu takiej pomocy w danym okresie sprawozdawczym.

Podmiotami udzielającymi pomocy są organy administracji publicznej oraz inne podmioty (w tym przedsiębiorcy publiczni), które są uprawnione (posiadają kompetencje) do udzielania pomocy. Udzielenie pomocy następuje najczęściej w wyniku wydania decyzji lub zawarcia umowy. Wśród podmiotów, które w 2016 roku udzieliły pomocy, można wymienić:

- Ministra Środowiska,
- Ministra Rozwoju i Finansów[3],
- Ministra Energii,
- Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
- Ministra Infrastruktury i Budownictwa,
- Marszałków województw,
- Prezesa Zarządu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości,
- Prezesa Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Prezesów Zarządów Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Prezesa Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- Dyrektorów izb administracji skarbowej oraz naczelników urzędów skarbowych (dalej jako organy podatkowe),
- Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki,
- Bank Gospodarstwa Krajowego,
- Bankowy Fundusz Gwarancyjny,
- Dyrektora Instytutu Nafty i Gazu,
- Dyrektora Narodowego Centrum Badań i Rozwoju,
- Dyrektora Centrum Projektów Polska Cyfrowa,
- Dyrektora Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej,
- Dyrektora Generalnego Służby Więziennej,
- Przewodniczącego Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji,
- Prezydentów i burmistrzów miast oraz wójtów gmin,
- Starostów powiatów,
- Inne podmioty, które otrzymały kompetencje do udzielania pomocy, głównie beneficjenci krajowych i regionalnych programów operacyjnych (dalej jako Pozostałe, w tym przedsiębiorcy).

[3] Od dnia 28 września 2016 r. minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego udzielał pomocy jako Minister Rozwoju i Finansów

Podmioty udzielające pomocy **przekazują sprawozdania przy pomocy aplikacji SHRIMP.** Aplikacja SHRIMP jest to aplikacja informatyczna umożliwiająca wprowadzanie przez podmioty udzielające pomocy informacji o udzielonej pomocy bezpośrednio do centralnej bazy danych na zasadzie dostępu *on-line*. Poprzez aplikację SHRIMP przekazywana jest także roczna informacja o nieudzieleniu pomocy publicznej przez podmioty, które w danym okresie sprawozdawczym były uprawnione do udzielania pomocy publicznej, a które jej nie udzieliły. Zatem, na mocy art. 32 ust. 1 *ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej*, zapewniona została kompletność danych o udzielonej pomocy publicznej w 2016 roku i możliwe było zidentyfikowanie podmiotów uchylających się od obowiązków sprawozdawczych, w odniesieniu do których podjęto działania mające na celu uzyskanie odpowiednich sprawozdań lub informacji.

2. Formy pomocy

Przedmiotem analizy raportu są formy pomocy zgrupowane zgodnie z wytycznymi Komisji Europejskiej w cztery grupy oznaczone literami A, B, C i D. Dodatkowo kolejnym literom przypisano cyfrę 1 lub 2 w zależności od źródła pochodzenia pomocy (odpowiednio stanowiące wydatek z budżetu lub uszczuplenie wpływu do budżetu). W tabeli wymieniono formy pomocy przypisane do poszczególnych podgrup i grup.

Tabela 1.
Formy pomocy publicznej

Grupa	Podgrupa	Forma pomocy
Grupa A – dotacje i ulgi podatkowe	A1 dotacje	dotacja i inne bezzwrotne świadczenia
		dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych (bezpośrednio dla przedsiębiorców)
		inne wydatki związane z funkcjonowaniem jednostek budżetowych lub realizacją ich zadań statutowych
		refundacja
		rekompensata
	A2 ulgi podatkowe	zwolnienie z podatku
		odliczenie od podatku
		obniżka lub zmniejszenie, powodujące obniżenie podstawy opodatkowania lub wysokości podatku
		obniżenie wysokości opłaty
		zwolnienie z opłaty
		zaniechanie poboru podatku
		zaniechanie poboru opłaty
		umorzenie w całości lub części zaległości podatkowej wraz z odsetkami
		umorzenie w całości lub części odsetek od zaległości podatkowej
		umorzenie opłaty (składki, wpłaty)
		umorzenie w całości lub części odsetek za zwłokę z tytułu opłaty (składki, wpłaty, kary)
		umorzenie kar
		oddanie do korzystania mienia będącego własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego i ich związków na warunkach korzystniejszych dla przedsiębiorcy od oferowanych na rynku

		zbycie mienia będącego własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego i ich związków na warunkach korzystniejszych od oferowanych na rynku
		umorzenie kosztów egzekucyjnych
		jednorazowa amortyzacja
		umorzenie kosztów procesu sądowego
Grupa B – subsydia kapitałowo-inwestycyjne	B1	wniesienie kapitału
	B2	konwersja wierzytelności na kapitał
Grupa C – tzw. „miękkie kredytowanie”	C1 pożyczki preferencyjne i warunkowo umorzone	pożyczki preferencyjne
		kredyty preferencyjne
		dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych (dla banków)
		pożyczki warunkowo umorzone
	C2 odroczenia i rozłożenia na raty	odroczenie lub rozłożenie na raty płatności podatku lub zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę
		odroczenie lub rozłożenie na raty płatności opłaty (składki, wpłaty), zaległej opłaty (składki, wpłaty) lub zaległej opłaty (składki, wpłaty) wraz z odsetkami
		odroczenie lub rozłożenie na raty płatności zaległej opłaty (składki, wpłaty, kary)
		odroczenie lub rozłożenie na raty kosztów egzekucyjnych
		odroczenie lub rozłożenie na raty odsetek
		odroczenie lub rozłożenie na raty kosztów procesu sądowego
Grupa D – poręczenia i gwarancje	D1	poręczenia i gwarancje

3. Wartość pomocy

Ze względu na fakt, iż pomoc publiczna udzielana jest w różnych formach (dotacje, pożyczki, gwarancje, odroczenia), których kwoty, w aspekcie związanej z nimi korzyści ekonomicznej, nie są ze sobą porównywalne[4], aby możliwe było agregowanie, a następnie dokonywanie analiz zagregowanych wielkości, konieczne jest najpierw sprowadzenie wartości poszczególnych przypadków udzielenia pomocy w różnych formach do wspólnego mianownika poprzez przeliczenie ich na równą każdej formie pomocy wartość dotacji, czyli przeliczenie jej na tzw. ekwiwalent dotacji brutto (EDB). **Ekwiwalent dotacji brutto wyraża rzeczywistą korzyść ekonomiczną, jaką otrzymał przedsiębiorca w danej formie pomocy**. W związku z powyższym **wszystkie wartości pomocy zawarte w raporcie zostały przedstawione w postaci EDB**, obliczonego zgodnie z przepisami *rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie szczegółowego sposobu obliczania wartości pomocy publicznej udzielanej w różnych formach (Dz. U. poz. 1983, z późn. zm.*).

Jednocześnie wartość udzielonej pomocy jest przedstawiana zgodnie z zasadą ustalania wartości pomocy na dzień jej udzielenia. Przez **dzień udzielenia pomocy należy rozumieć dzień, w którym podmiot ubiegający się o pomoc publiczną nabył prawo do jej otrzymania**, w szczególności jest to dzień zawarcia umowy lub dzień wydania decyzji[5].

[4] Oczywiste jest, iż większą korzyścią dla przedsiębiorcy jest uzyskanie 100 tys. dotacji niż pożyczki w wysokości 100 tys. (którą to pożyczkę będzie musiał zwrócić wraz z oprocentowaniem) czy też uzyskanie odroczenia spłaty zaległości podatkowej w wysokości 100 tys. (zaległość tę ostatecznie i tak będzie musiał spłacić).

[5] Wyjątkiem jest pomoc udzielana w formie ulgi podatkowej na podstawie aktu normatywnego, bez wymogu wydania decyzji, gdzie za dzień udzielenia pomocy uznaje się dzień, w którym upływa termin złożenia deklaracji podatkowej lub zeznania podatkowego.

Oznacza to, iż wartość udzielonej pomocy w danym roku to inaczej wartość zobowiązań budżetowych podjętych w tym roku, która nie zawsze pokrywa się z wartością poniesionych wydatków lub uszczupleń wpływów do budżetu w danym roku. Przykładowo, w przypadku pomocy udzielanej w formie wieloletnich pożyczek lub gwarancji, faktyczna wartość „obciążeń budżetu" z tego tytułu jest rozłożona na kilka lat, a w sprawozdaniu o udzielonej pomocy publicznej widnieje jako całkowita wartość pomocy udzielona w danym dniu (dniu udzielenia pomocy).

W niniejszym raporcie w celu przedstawienia trendów w kształtowaniu się wielkości, form udzielonej pomocy i jej przeznaczenia, przedstawiono dane historyczne o udzielonej pomocy. Dane za lata 2012-2014 pochodzą z raportów o pomocy publicznej za poszczególne lata. W konsekwencji **dane te nie uwzględniają informacji o zmianach wartości udzielonej pomocy ani nowych informacji o udzielonej pomocy przekazanych do Prezesa UOKiK po dacie sporządzenia raportu o pomocy publicznej za dany rok**.

Natomiast **w raporcie dokonano aktualizacji danych o pomocy publicznej za rok poprzedni w stosunku do roku, którego raport dotyczy czyli 2015.** W konsekwencji **dane za 2015 i 2016 rok zostały podane według stanu z dnia 19 kwietnia 2017 roku.** Jednocześnie dane te nie uwzględniają zmian wartości udzielonej pomocy ani nowych danych o udzielonej pomocy przekazanych do Prezesa UOKiK w terminie późniejszym. W wyniku aktualizacji danych za 2015 rok przedstawionych w raporcie za 2015 rok, wartość pomocy zwiększyła się o **1 075,9 mln zł** (pomoc publiczna bez transportu). Zmiana spowodowana jest przede wszystkim:

- skorygowaniem wartości pomocy udzielonej na **pokrycie kosztów powstałych u wytwórców energii w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej** – wzrost o kwotę 451,6 mln zł (w tym przypadku zaktualizowane kwoty za 2015 rok uwzględniają oprócz wnioskowanych przez wytwórców zaliczek również korekty wynikające z ostatecznych decyzji Prezesa URE, tj. takich od których wytwórca się nie odwołał, a upłynął już termin na wniesienie odwołania lub takich, w odniesieniu do których, w wyniku odwołania, sąd wydał prawomocny wyrok);
- skorygowaniem wartości pomocy publicznej stanowiącej rekompensatę za realizację usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym – wzrost o kwotę 572,8 ml zł;
- skorygowaniem wartości pomocy w sektorze telekomunikacyjnym udzielonej przez **Marszałka Województwa Dolnośląskiego** spółce Fondlar Sp. z o.o. w ramach umowy partnerstwa publiczno-prywatnego – wzrost o kwotę 108,6 mln zł.

4. Przeznaczenie pomocy publicznej

Przeznaczenie pomocy czyli dopuszczalne na mocy przepisów unijnych cele, na których realizację pomoc może być udzielona, pogrupowane według poszczególnych rodzajów pomocy (pomoc horyzontalna, regionalna, sektorowa), zostały przedstawione w tabeli nr 2. Wyodrębnienie pomocy sektorowej związane jest z obowiązywaniem pewnych szczególnych zasad udzielania pomocy w odniesieniu do danego sektora gospodarki. Wskazując wielkość pomocy sektorowej udzielonej podmiotom działającym w tym sektorze nie uwzględnia się pomocy udzielonej im na zasadach ogólnych (tj. pomocy horyzontalnej czy regionalnej).

Tabela 2.
Przeznaczenie i rodzaje pomocy publicznej (z wyłączeniem pomocy udzielonej w sektorze transportu)

Grupa	Przeznaczenie pomocy
Pomoc horyzontalna	Badania, rozwój i innowacje
	Ochrona środowiska i cele związane z energią
	Małe i średnie przedsiębiorstwa
	Zatrudnienie
	Szkolenia
	Ratowanie
	Restrukturyzacja, w tym tymczasowa pomoc na restrukturyzację
	Naprawa szkód wyrządzonych przez klęski żywiołowe lub inne nadzwyczajne zdarzenia
	Zapobieżenie lub likwidacja poważnych zakłóceń w gospodarce o charakterze ponadsektorowym
	Wsparcie krajowych przedsiębiorców działających w ramach przedsięwzięcia gospodarczego podejmowanego w interesie europejskim
	Wspieranie kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego
	Pomoc o charakterze socjalnym dla indywidualnych konsumentów
	Kapitał podwyższonego ryzyka
	Dostęp małych i średnich przedsiębiorstw do finansowania
	Ułatwienie rozwoju niektórych działań gospodarczych lub niektórych regionów gospodarczych
	Infrastruktura lokalna
	Działalność sportowa i rekreacyjna
Pomoc sektorowa	Sektor górnictwa węgla
	Sektor energetyki
	Sektor kinematografii
	Sektor gazu ziemnego
	Sektor telekomunikacyjny
	Sektor bankowy
Pomoc regionalna	Pomoc inwestycyjna
	Pomoc operacyjna
	Pomoc na rzecz rozwoju obszarów miejskich
Inne tytuły	Rekompensata za realizację usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym

5. Pozostałe założenia metodologiczne

Dane o pomocy publicznej, które posłużyły do opracowania raportu **są również przekazywane Komisji Europejskiej w ramach realizacji obowiązku sprawozdawczego** wynikającego z *rozporządzenia Komisji (WE) nr 794/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu* o funkcjonowaniu Unii Europejskiej *(Dz. Urz. UE L 140 z 30.04.2004, str. 1, z późn. zm.)*. Dane te służą Komisji do opracowania przez nią raportu o pomocy publicznej udzielanej w krajach UE, tzw. *State Aid Scoreboard*[6].

Niemniej jednak, porównując dane z raportu z danymi przedstawianymi w *State Aid Scoreboard*, należy mieć na uwadze występujące różnice metodologiczne. Niniejszy raport uwzględnia pomoc udzielaną jako rekompensata z tytułu realizacji usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym, natomiast w raportach Komisji Europejskiej pomoc ta nie jest uwzględniana z uwagi na trudności, jakie Komisja ma w ustaleniu, które z udzielanych dotychczas w poszczególnych państwach członkowskich rekompensat za realizację zadań publicznych należy uznać za pomoc publiczną. Ponadto, w odróżnieniu od danych przedstawionych w *State Aid Scoreboard*, raport uwzględnia pomoc, w odniesieniu do której Komisja Europejska nie wydała na dzień jego sporządzenia decyzji zatwierdzającej a pomoc została już udzielona.

W niniejszym raporcie (tak jak w raportach z lat poprzednich) **z ogólnej wartości pomocy publicznej wyodrębniono pomoc udzieloną w sektorze transportu i opisano ją odrębnie w rozdziale VI**.

Do pomocy publicznej w sektorze transportu zaliczono:

- pomoc w sektorze żeglugi morskiej, lotnictwa, kolejowym, transportu multimodalnego i intermodalnego,
- pomoc w pozostałych sektorach transportu,
- pomoc stanowiącą rekompensatę z tytułu realizacji usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym, udzieloną beneficjentom prowadzącym działalność w sektorze transportu (posiadającym klasy PKD zaczynające się od liczb 49, 50, 51 lub 52).

Nie uwzględniono w tym rozdziale natomiast pomocy udzielonej przedsiębiorcom z ww. sektorów na zasadach ogólnych (np. w ramach pomocy horyzontalnej, regionalnej) lub zgodnie z *Wytycznymi dotyczącymi pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw niefinansowych znajdujących się w trudnej sytuacji (Dz. Urz. UE C 249 z 31.07.2014, str. 1)*.

Wszystkie tabele, zestawienia i wykresy przedstawione w raporcie stanowią opracowania własne UOKiK przygotowane w oparciu o dane pochodzące ze sprawozdań podmiotów udzielających pomocy. Przedstawiane w raporcie zaokrąglone sumy poszczególnych kwot są obliczane z uwzględnieniem ich pełnego rozwinięcia (przed zaokrągleniem) i nie zawsze są równe sumie poszczególnych kwot zaokrąglonych.

W tabelach użyto następujących oznaczeń: „—” – nie dotyczy, „0,0” – nie udzielono pomocy, „b.d.” – brak danych.

[6] http://ec.europa.eu/competition/state_aid/studies_reports/studies_reports.html.

III. CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA

1. Synteza wyników za 2016 rok

Tabela 3.
Informacje ogólne o pomocy publicznej udzielonej w 2016 roku

Liczba podmiotów, które udzieliły pomocy	336
Liczba beneficjentów, którzy otrzymali pomoc	37,7 tys.
Liczba przypadków pomocy	322,1 tys.*
Liczba przypadków przypadających średnio na jednego beneficjenta	8,6
Wartość pomocy przypadająca średnio na jednego beneficjenta	651,7 tys. zł

* Liczba przypadków pomocy jest ponad ośmiokrotnie wyższa od liczby beneficjentów, m.in. z następujących względów:

- możliwości korzystania przez jednego beneficjenta z pomocy o różnym przeznaczeniu czy formie,
- wykazywania 4 razy w roku (na dzień udzielenia) pomocy w formie ustawowego zwolnienia osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą z podatku od nieruchomości,
- wykazywania pomocy na dzień realizacji płatności w przypadku, gdy w dniu zawarcia aktu stanowiącego podstawę realizacji tych płatności brak jest możliwości ustalenia wartości udzielonej pomocy,
- możliwości dokonywania korekt ujemnych przez organy podatkowe w zakresie wartości udzielonej pomocy publicznej.

Tabela 4.
Wielkość pomocy publicznej w 2016 roku

	mln zł	mln euro	%	% PKB
Ogólna wartość pomocy* w tym:	**24 545,1**	**5 626,4**	**100,0**	**1,33**
Wartość pomocy z wyłączeniem transportu	18 843,4	4 319,4	76,8	1,02
Wartość pomocy w sektorze transportu	5 701,7	1 307,0	23,2	0,31

* Powyższe kwoty nie uwzględniają pomocy udzielonej w formie wynagrodzeń przedsiębiorstwu Gdańsk Transport Company S.A. z tytułu budowy i eksploatacji autostrady A1 na odcinku Gdańsk – Toruń, przedsiębiorstwu Autostrada Wielkopolska II S.A. z tytułu budowy i eksploatacji autostrady A2 na odcinku Świecko – Nowy Tomyśl, z uwagi na brak określenia jaka część ww. wynagrodzeń stanowi pomoc publiczną w decyzji Komisji Europejskiej z dn. 13 maja 2009 r. w sprawie pomocy nr N 151/2009 i N 152/2009 oraz w decyzji z dnia 2 grudnia 2009 r. w sprawie pomocy nr N 462/2009.

Ogólna wartość pomocy publicznej udzielonej przedsiębiorcom w 2016 roku wyniosła **24 545,1 mln zł**, co stanowi 5 626,4 mln euro (przyjmując średni kurs z 2016 roku 1 euro = 4,3625 zł). Udzielona w 2016 roku pomoc publiczna stanowiła 1,33 procent PKB (1 851 171 mln zł). **Wartość udzielonej pomocy, z wyłączeniem pomocy w transporcie**, wyniosła **18 843,4 mln zł** (1,02 procent PKB), natomiast **wartość pomocy publicznej**

udzielonej w sektorze transportu wyniosła **5 701,7 mln zł** (0,31 procent PKB). Więcej informacji na temat pomocy udzielonej w sektorze transportu przedstawiono w rozdziale VI.

2. Tendencje w kształtowaniu się wielkości pomocy publicznej w latach 2012-2016

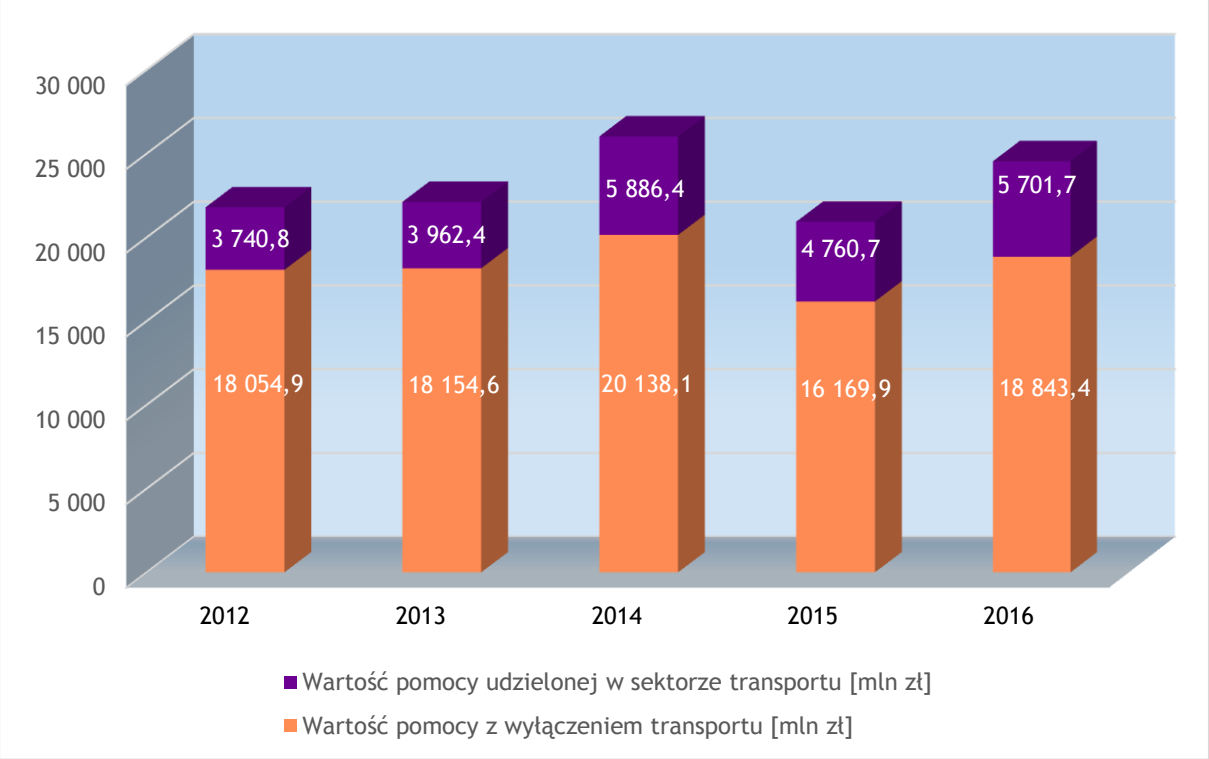
Tabela 5.
Wielkość pomocy publicznej w latach 2012-2016

Rok	2012*	2013*	2014*	2015*	2016*
Ogólna wartość udzielonej pomocy [mln zł], w tym:	**21 795,6**	**22 116,9**	**26 024,6**	**20 930,6**	**24 545,1**
Wartość pomocy z wyłączeniem transportu [mln zł]	18 054,9	18 154,6	20 138,1	16 169,9	18 843,4
Wartość pomocy udzielonej w sektorze transportu [mln zł]	3 740,8	3 962,4	5 886,4	4 760,7	5 701,7
Udział wartości pomocy udzielonej w sektorze transportu w ogólnej wartości pomocy	17,16%	17,92%	22,62%	22,7%	23,2%
Udział ogólnej wartości pomocy w PKB, w tym:	**1,37%**	**1,35%**	**1,51%**	**1,17%**	**1,33 %**
Udział wartości pomocy z wyłączeniem transportu w PKB	1,13%	1,11%	1,17%	0,90%	1,02 %
Udział wartości pomocy udzielonej w sektorze transportu w PKB	0,23%	0,24%	0,34%	0,27%	0,31%

* Powyższe kwoty nie uwzględniają pomocy udzielonej w formie wynagrodzeń przedsiębiorstwu Gdańsk Transport Company S.A. z tytułu budowy i eksploatacji autostrady A1 na odcinku Gdańsk – Toruń, przedsiębiorstwu Autostrada Wielkopolska II S.A. z tytułu budowy i eksploatacji autostrady A2 na odcinku Świecko – Nowy Tomyśl, z uwagi na brak określenia jaka część ww. wynagrodzeń stanowi pomoc publiczną w decyzji Komisji Europejskiej z dn. 13 maja 2009 r. w sprawie pomocy nr N 151/2009 i N 152/2009 oraz w decyzji z dnia 2 grudnia 2009 r. w sprawie pomocy nr N 462/2009.

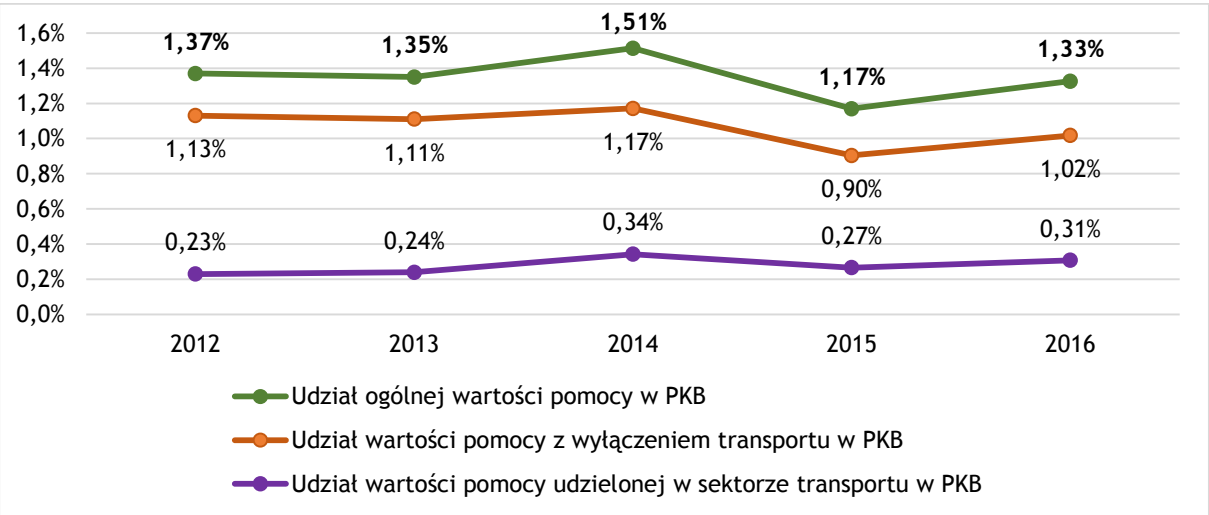
W latach 2012-2014 ogólna wartość pomocy publicznej wykazywała tendencję rosnącą. W 2014 roku miał miejsce jej największy wzrost (prawie 18 procent) w porównaniu z rokiem poprzednim. Jednak w 2015 roku odnotowano spadek wartości udzielonej pomocy publicznej o 26 procent w stosunku do wartości pomocy udzielonej w 2014 roku. Wynika to przede wszystkim z wygaśnięcia programów pomocowych, na podstawie których pomocy udzielały instytucje zaangażowane we wdrażanie programów operacyjnych współfinansowanych ze środków unijnych w ramach perspektywy finansowej 2007-2013. Jednocześnie udzielanie pomocy publicznej współfinansowanej z programów operacyjnych w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 dopiero wchodziło w fazę realizacji. Wiele programów pomocowych weszło w życie w IV kwartale 2015 roku, stąd **wzrost wartości pomocy publicznej udzielonej w 2016 roku** (o 3,6 mld zł), w tym wartości pomocy publicznej udzielonej poza sektorem transportu, wzrosła o 2,6 mln zł.

Wykres 2.
Wartość udzielonej pomocy z wyodrębnieniem sektora transportu w latach 2012-2016

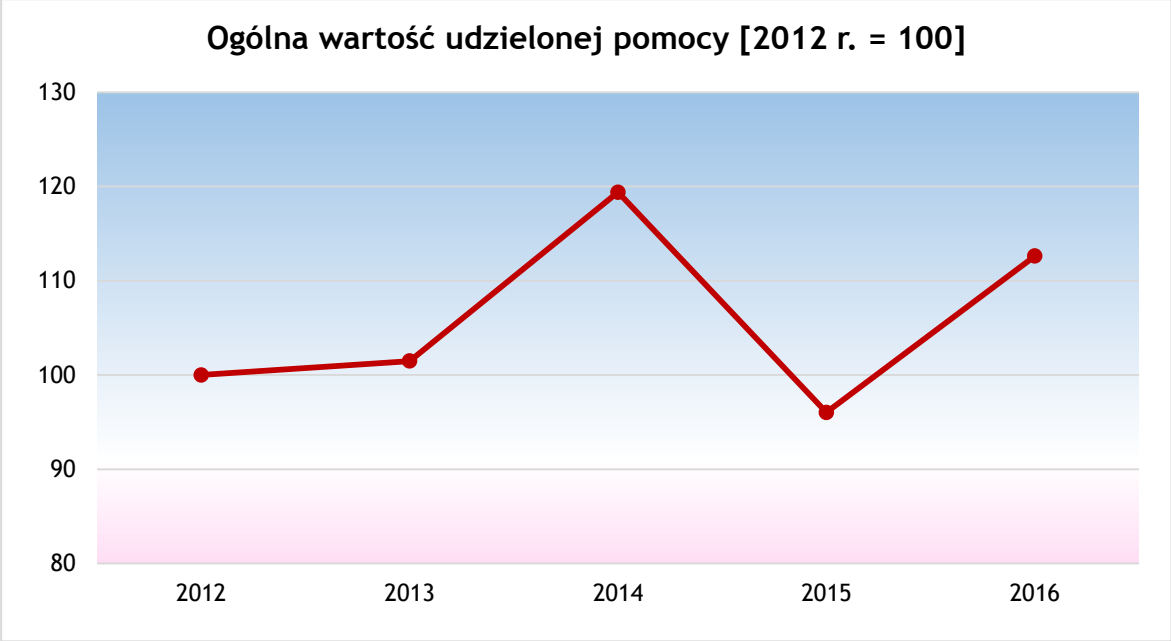
Udział ogólnej wartości pomocy w PKB w 2016 roku wyniósł 1,33 procent, zatem wzrósł o 0,16 punktu procentowego w porównaniu z 2015 roku i osiągnął poziom z lat 2012-2013.

Wykres 3.
Udział pomocy publicznej w produkcie krajowym brutto w latach 2012-2016

Analizując udział wartości pomocy publicznej w wartości PKB w poszczególnych latach można zauważyć, że w latach 2012-2013 udział ten utrzymywał się na stałym poziomie, zarówno w przypadku pomocy publicznej w sektorze transportu, jak i pomocy z wyłączeniem transportu. W 2014 roku istotnie wzrósł udział wartości udzielonej pomocy w PKB (o 0,16 punktu procentowego), w tym udział pomocy udzielonej w sektorze transportu wzrósł o 0,1 punktu procentowego. Z uwagi na spadek wartości pomocy udzielonej w 2015 roku, zmalał także jej udział w PKB. Analogicznie, z uwagi na wzrost wartości udzielonej pomocy w 2016 roku, także jej udział w PKB wzrósł (pomimo wzrostu wartości produktu krajowego brutto).

Wykres 4.
Dynamika wartości udzielonej pomocy w latach 2012-2016 (2012 r. = 100)

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

IV. POMOC PUBLICZNA (Z WYŁĄCZENIEM TRANSPORTU) W UJĘCIU PRZEKROJOWYM

1. Pomoc publiczna w podziale według formy pomocy

Tabela 6.
Formy pomocy publicznej w latach 2012-2016

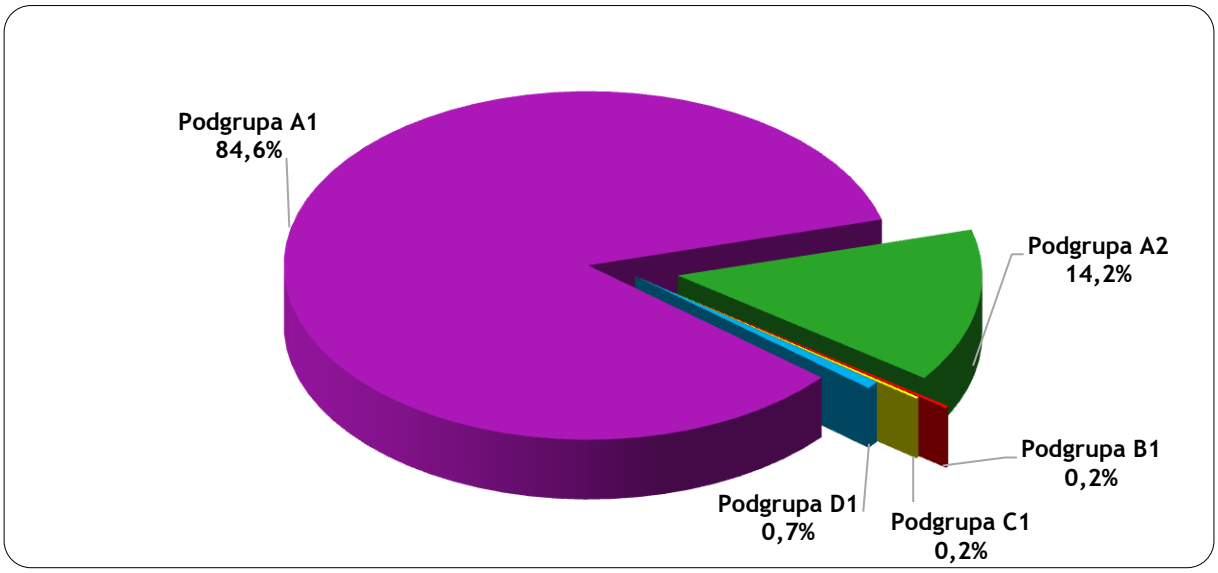
Podział pomocy publicznej	Wartość pomocy (w mln zł)					
	2012	2013	2014	2015	2016	Łącznie w latach 2012-2016
Grupy – ogółem:	**18 054,9**	**18 154,6**	**20 138,1**	**16 169,9**	**18 843,4**	**91 361,1**
Grupa A:	**17 188,5**	**17 810,9**	**18 954,1**	**14 868,4**	**18 635,3**	**87 457,2**
- Podgrupa A1	15 347,1	15 667,8	16 358,0	12 017,8	15 950,5	75 341,2
- Podgrupa A2	1 841,4	2 143,1	2 596,1	2 850,6	2 684,9	12 116,1
Grupa B:	**128,4**	**51,1**	**724,7**	**772,8**	**38,3**	**1 715,3**
- Podgrupa B1	128,4	51,1	251,1	772,8	38,3	1 241,8
- Podgrupa B2	0,0	0,0	473,5	0,0	0,0	473,5
Grupa C:	**736,1**	**289,9**	**408,7**	**86,8**	**34,8**	**1 556,2**
- Podgrupa C1	736,0	289,9	399,9	86,8	34,8	1 547,4
- Podgrupa C2	0,1	0,01	8,8	0,0006	0,0006	8,9
Grupa D:	**1,9**	**2,8**	**50,7**	**441,9**	**135,0**	**632,3**
- Podgrupa D1	1,9	2,8	50,7	441,9	135,0	632,3

Podgrupa A1 – dotacje, Podgrupa A2 – ulgi podatkowe, Podgrupa B1 – wniesienie kapitału, Podgrupa B2 – konwersja wierzytelności na kapitał, Podgrupa C1 – pożyczki preferencyjne i warunkowo umorzone, Podgrupa C2 – odroczenia i rozłożenia na raty, Podgrupa D1 – poręczenia i gwarancje.

W 2016 roku, podobnie jak w latach poprzednich, najczęściej udzielano pomocy w formach należących do podgrupy A1 (dotacje i inne bezzwrotne świadczenia, refundacje, rekompensaty). Wartość pomocy udzielonej w tych formach wyniosła 15 950,5 mln zł i była o 3 932,7 mln zł wyższa niż w 2015 roku.

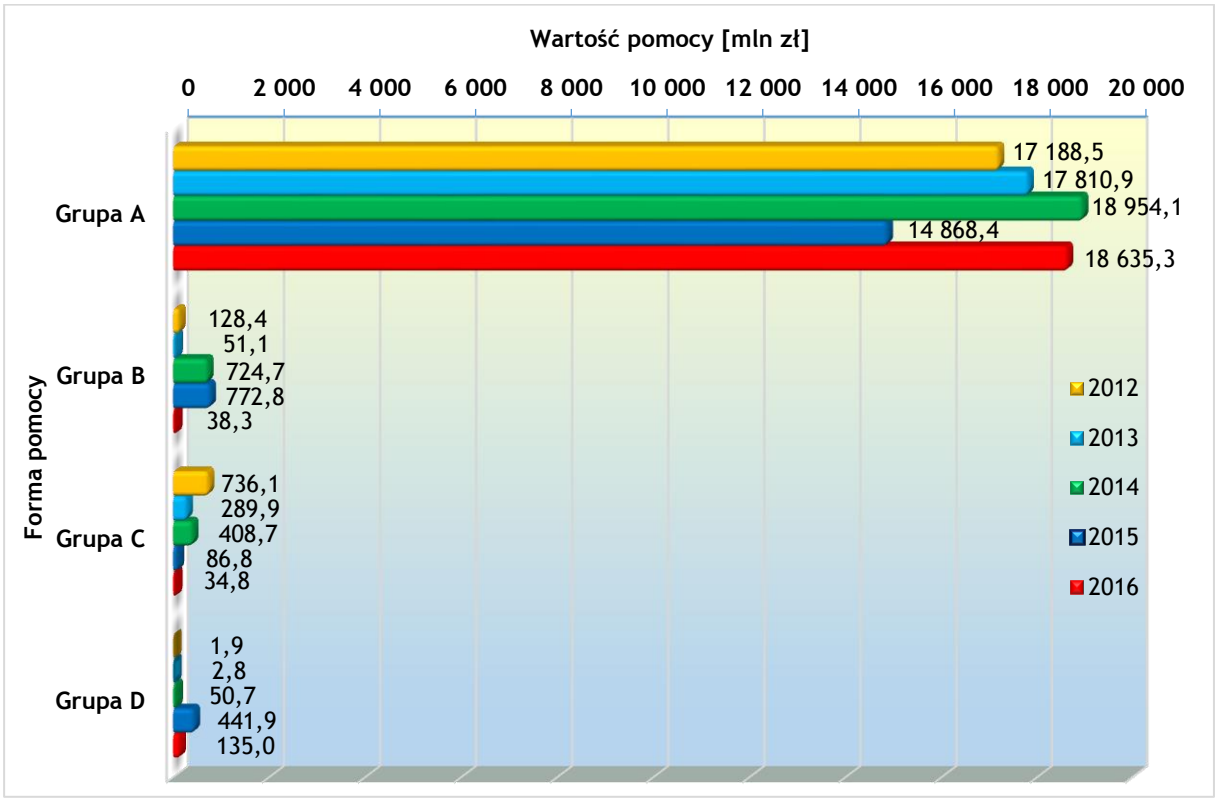
Jednocześnie, pomimo wzrostu łącznej wartości pomocy udzielonej w 2016 roku (o 2 673,4 mln zł), zaobserwowano spadek wartości pomocy udzielonej w pozostałych formach. Największa zmiana dotyczy pomocy udzielanej w formie wniesienia kapitału (podgrupa B1) – spadek o 734,5 mln zł oraz pomocy udzielanej w formie poręczeń i gwarancji (podgrupa D1) – spadek o 306,9 mln zł.

Wykres 5.
Formy pomocy publicznej w 2016 roku

Podgrupa A1 – dotacje, Podgrupa A2 – ulgi podatkowe, Podgrupa B1 – wniesienie kapitału, Podgrupa B2 – konwersja wierzytelności na kapitał, Podgrupa C1 – pożyczki preferencyjne i warunkowo umorzone, Podgrupa C2 – odroczenia i rozłożenia na raty, Podgrupa D1 – poręczenia i gwarancje.

Wykres 6.
Formy pomocy publicznej w latach 2012-2016

Grupa A – dotacje i ulgi podatkowe, Grupa B – subsydia kapitałowo-inwestycyjne, Grupa C – „miękkie kredytowanie", Grupa D – poręczenia i gwarancje.

Tabela 7.
Formy pomocy publicznej w latach 2012-2016

Podział pomocy publicznej	Dynamika (rok poprzedni = 100)				Udział (%)				
	’13/’12	’14/’13	’15/’14	’16/’15	’12	’13	’14	’15	’16
Grupy ogółem:	**100,6**	**110,9**	**80,3**	**116,5**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Grupa A:	**103,6**	**106,4**	**78,4**	**125,3**	**95,2**	**98,1**	**94,1**	**92,0**	**98,9**
- Podgrupa A1	102,1	104,4	73,5	132,7	85,0	86,3	81,2	74,3	84,6
- Podgrupa A2	116,4	121,1	109,8	94,2	10,2	11,8	12,9	17,6	14,2
Grupa B:	**39,8**	**1 418,1**	**106,6**	**5,0**	**0,7**	**0,3**	**3,6**	**4,8**	**0,2**
- Podgrupa B1	39,8	491,5	307,7	5,0	0,7	0,3	1,2	4,8	0,2
- Podgrupa B2	-	-	0,0	-	0,0	0,0	2,4	0,0	0,0
Grupa C:	**39,4**	**141,0**	**21,2**	**40,1**	**4,1**	**1,6**	**2,0**	**0,5**	**0,2**
- Podgrupa C1	39,4	137,9	21,7	40,1	4,1	1,6	2,0	0,5	0,2
- Podgrupa C2	10,0	87 721,3	0,007	96,2	0,0	0,0	0,04	0,0	0,0
Grupa D:	**147,4**	**1 810,7**	**871,5**	**30,6**	**0,01**	**0,02**	**0,3**	**2,7**	**0,7**
- Podgrupa D1	147,4	1 810,7	871,5	30,6	0,01	0,02	0,3	2,7	0,7

Podgrupa A1 – dotacje, Podgrupa A2 – ulgi podatkowe, Podgrupa B1 – wniesienie kapitału, Podgrupa B2 – konwersja wierzytelności na kapitał, Podgrupa C1 – pożyczki preferencyjne i warunkowo umorzone, Podgrupa C2 – odroczenia i rozłożenia na raty, Podgrupa D1 – poręczenia i gwarancje.

Pomoc udzielana w formach należących do podgrupy A1 stanowiła 84,6 procent ogólnej wartości pomocy udzielonej w 2016 roku i wzrosła o ponad 10 punktów procentowych w porównaniu z wartością pomocy udzieloną w 2015 roku w tych formach (dotacje i inne bezzwrotne świadczenia, refundacje, rekompensaty). Powyższy wzrost wynika głównie z faktu podpisywania coraz większej liczby umów o dofinansowanie projektów realizowanych w ramach ogólnopolskich oraz regionalnych programów operacyjnych w perspektywie finansowej na lata 2014-2020.

Największy wzrost wartości pomocy udzielonej w formach z podgrupy A1 odnotowano w zakresie pomocy udzielonej przez:

- Prezesa Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (1 062,8 mln zł, w 2015 roku nie udzielił pomocy);
- Dyrektora Instytutu Nafty i Gazu (wzrost o 973,2 mln zł);
- Dyrektora Narodowego Centrum Badań i Rozwoju (wzrost o 792,7 mln zł);
- Bank Gospodarstwa Krajowego (593,5 mln zł, w 2015 roku nie udzielił pomocy);
- Ministra Energii (wzrost o 458,3 mln zł);
- marszałków województw (wzrost o 404 mln zł);
- Ministra Rozwoju (wzrost o 352 mln zł);
- Dyrektora Centrum Projektów Polska Cyfrowa (273,3 mln zł, w 2015 roku nie udzielił pomocy);
- Ministra Środowiska (wzrost o 271 mln zł);
- Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (152,4 mln zł, w 2015 roku nie udzielił pomocy).

Jednocześnie odnotowano spadek wartości pomocy udzielanej w formie dotacji, refundacji lub rekompensat przede wszystkim przez:

- Prezydentów i burmistrzów miast oraz wójtów gmin (spadek o 562,9 mln zł);
- Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (spadek o 463,8 mln zł);
- Bankowy Fundusz Gwarancyjny (spadek o 318,9 mln zł)
- Prezesa Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (spadek o 186 mln zł).

Drugą istotną formą pomocy w 2016 roku była pomoc udzielana w formie ulg podatkowych (podgrupa A2), pomimo spadku jej wartości o 165,7 mln zł w porównaniu z 2015 rokiem. Pomocy publicznej w formie ulg podatkowych udzielały przede wszystkim organy podatkowe (95,7 procent wartości pomocy udzielonej w tej formie) oraz prezydenci i burmistrzowie miast oraz wójtowie wsi (4 procent wartości pomocy udzielonej w formach z podgrupy A2).

Wartość pomocy udzielanej w formie **wniesienia kapitału** (podgrupa B1) w 2016 roku spadła o 734,5 mln zł w porównaniu z rokiem wcześniejszym, kiedy to Prezes Agencji Rozwoju Przemysłu S.A. udzielił pomocy Przewozom Regionalnym S.A. w kwocie 770,3 mln zł. W 2016 roku pomocy w formie wniesienia kapitału o wartości 38,3 mln zł udzielił Prezydent Miasta Stołecznego Warszawy dwóm Towarzystwom Budownictwa Społecznego: TBS Warszawa Południe Sp. z o.o. (21 mln zł) oraz TBS Warszawa Północ Sp. z o.o. (17,3 mln zł).

W 2016 roku udzielono także mniej **pomocy w formie tzw. „miękkiego kredytowania"** (podgrupa C1), czyli preferencyjnych pożyczek i kredytów lub pożyczek warunkowo umorzonych - spadek o 52 mln zł. Pomocy w tej formie w latach wcześniejszych udzielał przede wszystkim Prezes Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na cele z zakresu ochrony środowiska.

Jednocześnie spadła wartość pomocy udzielanej w formie **poręczeń i gwarancji** (podgrupa D1). W 2015 roku Bankowy Fundusz Gwarancyjny oraz Minister Finansów udzielili Spółdzielczym Kasom Oszczędnościowo-Kredytowym pomocy w kwocie 441,9 mln zł, podczas gdy w 2016 roku wartość pomocy udzielonej w formie poręczeń i gwarancji podmiotom z sektora instytucji finansowych wyniosła 135 mln zł (spadek o 306,9 mln zł).

Tabela 8.
Sposób finansowania pomocy państwa w Polsce w latach 2007-2016[7]

Rok	Bezpośrednie wydatki (głównie dotacje)	Pozostałe formy (głównie uszczuplenia wpływów do budżetu)
2016	84,9 %	15,1 %
2015	79,1 %	20,9 %
2014	82,5 %	17,5 %
2013	86,6 %	13,4 %
2012	85,7 %	14,3 %
2011	86,9 %	13,1 %
2010	78,4 %	21,6 %
2009	70,5 %	29,5 %
2008	64,0 %	36,0 %
2007	75,4 %	24,6 %

W 2016 roku, podobnie jak latach poprzednich, zdecydowanie więcej pomocy udzielono w formie bezpośrednich wydatków (84,9 procent) niż w formie uszczupleń wpływów do budżetu (15,1 procent). Różnica pomiędzy udziałem wartości bezpośrednich wydatków a udziałem pozostałych form udzielania pomocy była wyższa niż w 2015 roku i porównywalna z analogiczną różnicą obserwowaną w latach 2011-2013.

Analizując pomoc udzieloną na przestrzeni kilku ostatnich lat należy zauważyć utrzymującą się **wysoką wartość pomocy udzielanej w formie dotacji** oraz **przewagę pomocy publicznej udzielanej w tzw. „aktywnych" formach (**np. w formie dotacji) **nad pomocą udzielaną w tzw. „pasywnych" formach** (np. w formie ulgi podatkowej).

W latach 2011-2014 dominującą formą była pomoc udzielana w formie dotacji współfinansowanych z funduszy unijnych z perspektywy finansowej na lata 2007-2013. W 2015 roku zakończył się okres obowiązywania wielu programów pomocowych związanych z programami operacyjnymi na lata 2007-2013, stąd udział tej formy pomocy spadł. Jednocześnie w 2016 roku rozpoczęto wdrażanie programów operacyjnych w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 i udział pomocy w formie dotacji wrócił do poziomu sprzed 2015 roku.

[7] Do bezpośrednich wydatków zaliczono pomoc udzieloną w formie dotacji (podgrupa A1) oraz w formie wniesienia kapitału do spółki (podgrupa B1).

2. Pomoc publiczna w podziale według przeznaczenia pomocy

Tabela 9.
Przeznaczenie pomocy publicznej w latach 2015-2016

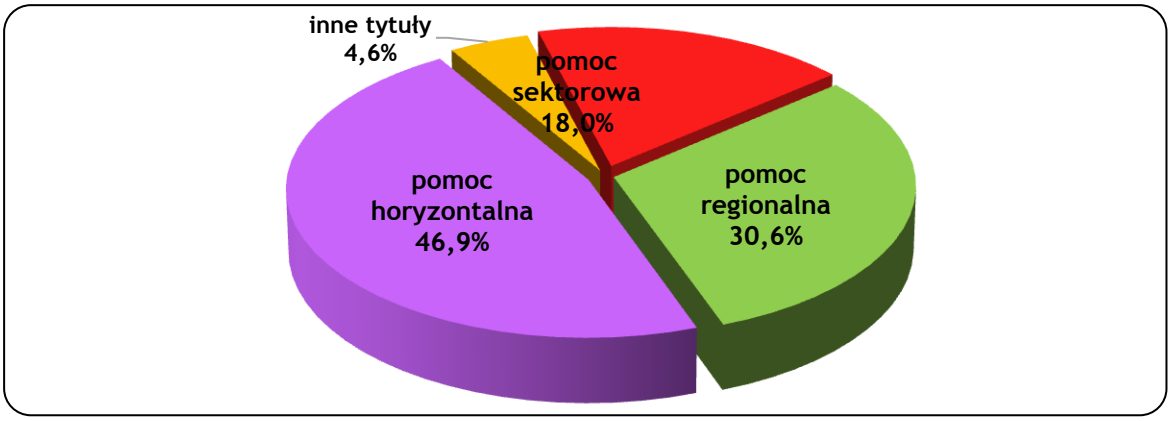
Przeznaczenie pomocy	2015		2016	
	Wartość pomocy [mln zł]	Udział [%]	Wartość pomocy [mln zł]	Udział [%]
OGÓŁEM, w tym:	**16 169,9**	**100,0**	**18 843,4**	**100,0**
POMOC REGIONALNA, w tym:	**3 000,1**	**18,6**	**5 765,8**	**30,6**
▫ inwestycyjna	2 697,1	16,7	5 608,9	29,8
▫ zatrudnienie	296,7	1,8	153,3	0,8
▫ duże projekty inwestycyjne	6,3	0,04	3,5	0,02
POMOC HORYZONTALNA, w tym:	**7 929,0**	**49,0**	**8 833,4**	**46,9**
▫ badania, rozwój i innowacje	784,8	4,9	1 819,4	9,7
▫ ochrona środowiska i cele związane z energią	3 244,9	20,1	3 615,5	19,2
▫ rozwój małych i średnich przedsiębiorstw	0,0004[8]	0,0	14,8	0,08
▫ zatrudnienie	2 943,8	18,2	3 019,2	16,0
▫ szkolenia	0,07	0,0004	0,04	0,0002
▫ restrukturyzacja	770,3	4,8	0,0	0,0
▫ naprawa szkód wyrządzonych przez klęski żywiołowe lub inne nadzwyczajne zdarzenia	3,3	0,02	0,0	0,0
▫ kultura i zachowanie dziedzictwa kulturowego	180,4	1,1	326,1	1,7
▫ pomoc o charakterze socjalnym dla indywidualnych konsumentów	0,5	0,003	0,5	0,003
▫ infrastruktura lokalna	0,0	0,0	26,3	0,14
▫ działalność sportowa i rekreacyjna	0,9	0,006	11,5	0,06
POMOC SEKTOROWA, w tym:	**3 809,6**	**23,6**	**3 386,4**	**18,0**
Sektor górnictwa węgla	950,9	5,9	1 160,7	6,2
Sektor energetyki[9]	1 017,8	6,3	549,9	2,9

[8] Kwota pomocy kwalifikowanej jako pomoc na rozwój małych i średnich przedsiębiorstw nie jest równoznaczna z kwotą pomocy, z której skorzystały małe i średnie przedsiębiorstwa. Większa część pomocy udzielonej takim przedsiębiorstwom kwalifikowana jest jako regionalna pomoc inwestycyjna lub pomoc na zatrudnienie.

[9] Kwoty obejmują pomoc udzieloną przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki na pokrycie kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej (537,9 mln zł) oraz pomoc udzieloną przez Dyrektora Instytutu Nafty i Gazu na budowę infrastruktury elektroenergetycznej (12 mln zł). Udzielenie przez Prezesa URE pomocy na podstawie *ustawy z dnia 29 czerwca 2007 r. o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 569)* następuje poprzez wypłatę zaliczek, których wysokość określa wytwórca we wniosku. Następnie Prezes URE, działając na podstawie ww. ustawy, do dnia 31 lipca każdego roku, wydaje decyzje administracyjne o korektach rocznych wartości udzielonej pomocy publicznej w formie zaliczek, nakazujące np. częściowy zwrot wypłaconych zaliczek albo wypłatę dodatkowej rekompensaty za rok poprzedni. Po upływie okresu korygowania, trwającym od momentu uruchomienia programu pomocy

Sektor kinematografii	104,8	0,6	125,6	0,7
Sektor gazu ziemnego	50,4	0,3	988,1	5,2
Sektor telekomunikacyjny	860,0	5,3	292,7	1,6
Sektor bankowy	825,7	5,1	269,4	1,4
INNE TYTUŁY, w tym:	**1 431,2**	**8,9**	**857,8**	**4,6**
▫ pomoc stanowiąca rekompensatę dla przedsiębiorcy z tytułu realizacji zadań publicznych	1 431,2	8,9	857,8	4,6

Wykres 7.
Rodzaje pomocy publicznej w 2016 roku

W 2016 roku udzielono najwięcej pomocy horyzontalnej (8 833,4 mln zł), która **stanowiła prawie 47 procent ogólnej wartości udzielonej pomocy** udzielonej, z tego największa część została udzielona z przeznaczeniem na:

- ochronę środowiska — 3 615,5 mln zł;
- zatrudnienie — 3 019,2 mln zł;
- prace badawczo-rozwojowe i innowacyjne — 1 819,4 mln zł.

Udział pomocy przeznaczonej na trzy wyżej wymienione cele horyzontalne wyniósł prawie 96 procent łącznej wartości udzielonej pomocy horyzontalnej, natomiast udział pomocy na ochronę środowiska i zatrudnienie wyniósł 75 procent wartość udzielonej pomocy horyzontalnej. W porównaniu z 2015 rokiem wartość pomocy horyzontalnej wzrosła

do czasu wygaśnięcia najdłuższej umowy długoterminowej danego wytwórcy, lecz nie dłużej niż do końca 2025 roku, Prezes URE w terminie do 31 sierpnia roku następnego, dokonuje ostatecznego rozliczenia tego programu. W wyniku tego procesu wytwórca zobowiązany jest do zwrotu części otrzymanych środków lub otrzymuje dopłatę. Maksymalna kwota środków możliwa do otrzymania przez każdego beneficjenta programu pomocy publicznej określonego ww. ustawą została wpisana w tej ustawie. Beneficjenci często odwołują się od decyzji Prezesa URE do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. W związku z powyższym kwoty za 2015 rok uwzględniają, oprócz zaliczek, również korekty wynikające z **ostatecznych** decyzji Prezesa URE, tj. takich od których wytwórca się nie odwołał, a upłynął już termin na wniesienie odwołania lub takich, w odniesieniu do których, w wyniku odwołania, sąd wydał prawomocny wyrok. Natomiast ze względu na fakt, iż raport zawiera, zgodnie z przyjętą metodologią, dane aktualne na maj 2016 roku, kwoty za 2016 rok uwzględniają wyłącznie zaliczki wypłacone przez Zarządcę Rozliczeń S.A. Ostateczna kwota udzielonej pomocy w 2016 roku będzie znana dopiero po wydaniu decyzji korygujących Prezesa URE oraz wydaniu i uprawomocnieniu się wyroków sądu w sprawach wniesionych odwołań.

o 904,3 mln zł głównie ze względu na wzrost wartości pomocy na prace badawczo-rozwojowe i innowacyjne — o 1 034,6 mln zł oraz ochronę środowiska — o 370,6 mln zł.

W 2016 roku wzrosła także wartość pomocy na wspieranie kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego — o 145,7 mln zł, natomiast nie udzielono pomocy na restrukturyzację, której wartość w 2015 roku wyniosła 770,3 mln zł.

Tabela 10.
Przeznaczenie pomocy publicznej w latach 2012-2016

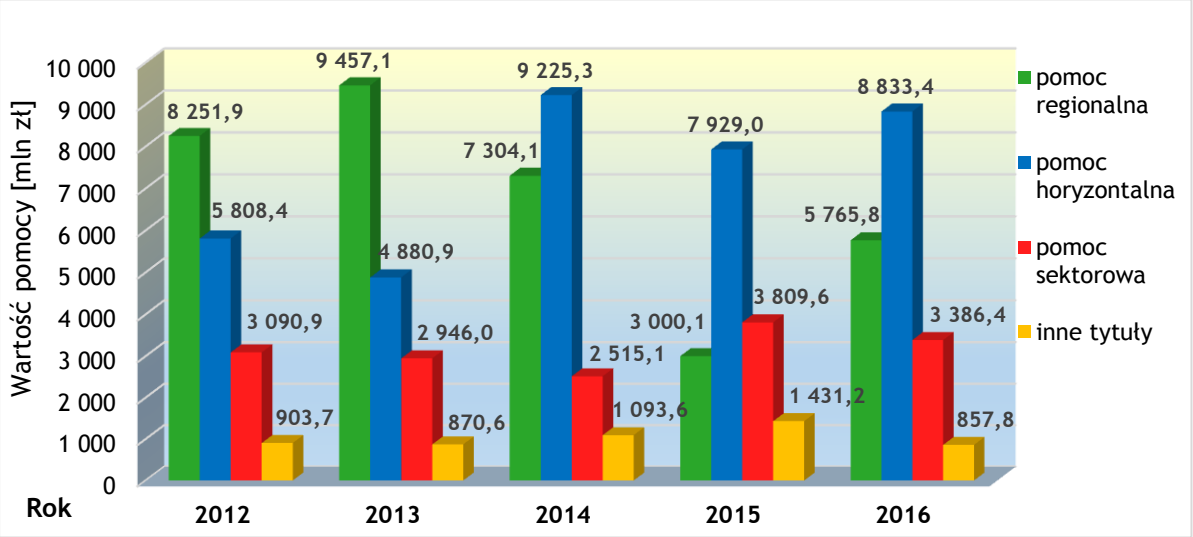
Rodzaj pomocy	2012		2013		2014		2015		2016	
	Wartość [mln zł]	Udział [%]	Wartość [mln zł]	Udział [%]	Wartość [mln zł]	Udział [%]	Wartość [mln zł]	Udział [%]	Wartość [mln zł]	Udział [%]
pomoc regionalna	8 251,9	45,7	9 457,1	52,1	7 304,1	36,2	3 000,1	18,6	5 765,8	30,6
pomoc horyzontalna	5 808,4	32,2	4 880,9	16,2	9 014,5	44,9	7 929,0	49,0	8 833,4	46,9
pomoc sektorowa	3 090,9	17,1	2 946,0	26,9	2 726,0	13,5	3 809,6	23,6	3 386,4	18,0
inne tytuły	903,7	5,0	870,6	4,8	1 093,6	5,4	1 431,2	8,9	857,8	4,6
Suma	**18 054,9**	**100**	**18 154,6**	**100**	**20 138,1**	**100**	**16 169,9**	**100**	**18 843,3**	**100**

Wartość **pomocy regionalnej** udzielonej w 2016 roku **(5 765,8 mln zł) stanowiła ponad 30 procent ogólnej wartości udzielonej pomocy** i **wzrosła o ponad 10 punktów procentowych w porównaniu z rokiem poprzednim**. Zadecydował o tym wzrost wartości pomocy udzielanej na nowe inwestycje (o 2 911,9 mln zł), przede wszystkim tej finansowanej z regionalnych i ogólnopolskich programów operacyjnych.

Wartość **pomocy sektorowej** udzielonej w 2016 roku **(3 386,4 mln zł) spadła o 11 procent w porównaniu z rokiem poprzednim**, co wpłynęło również na spadek jej udziału w ogólnej wartości pomocy udzielonej w 2015 roku (o 5,6 punktu procentowego). Spadek ten wynika przede wszystkim ze spadku wartości pomocy udzielanej podmiotom prowadzącym działalność w sektorach: telekomunikacyjnym – spadek o 567,3 mln zł, bankowym – spadek o 556,2 mln zł oraz energetyki – spadek o 467,9 mln zł. Jednocześnie w 2016 roku wzrosła wartość pomocy udzielonej w sektorach: gazu ziemnego –wzrost o 937,7 mln zł, górnictwa węgla – wzrost o 209,8 mln zł i kinematografii – wzrost o 20,8 mln zł.

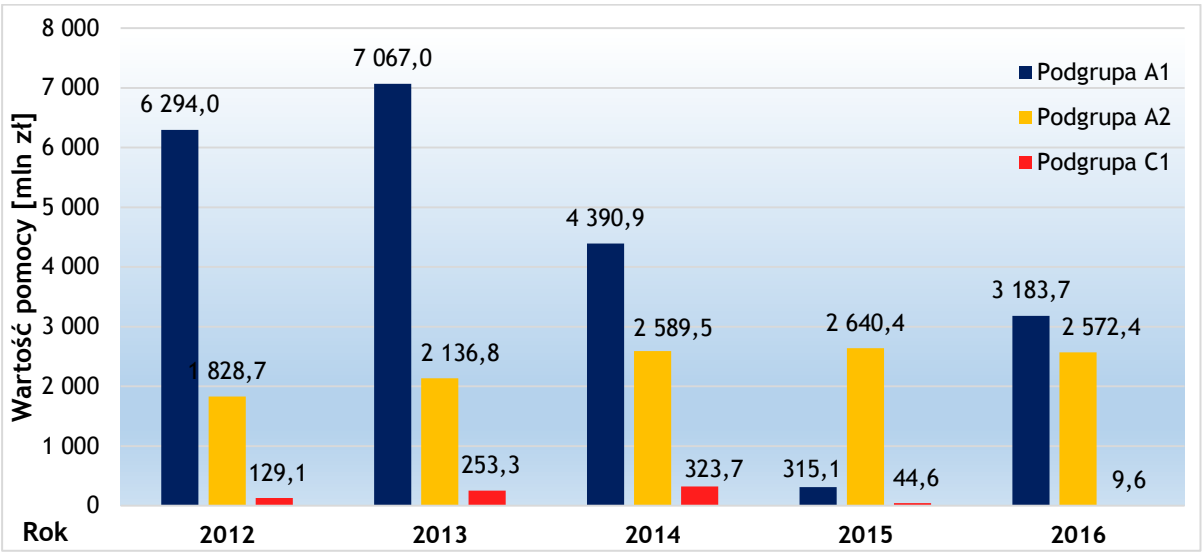
Wartość pomocy, która nie została zakwalifikowana do żadnej z ww. grup przeznaczeń, wyniosła **857,8 mln zł** i stanowiła **rekompensatę dla przedsiębiorców z tytułu realizacji zadań publicznych**. Ponad 84 procent wartości tej pomocy stanowiła rekompensata udzielona jednostkom radiofonii i telewizji przez Krajową Radę Radiofonii i Telewizji.

Wykres 8.
Rodzaje pomocy publicznej w latach 2012-2016

Analizując kształtowanie się wartości poszczególnych rodzajów pomocy publicznej na przestrzeni ostatnich lat należy zauważyć, iż do 2013 roku dominująca była pomoc regionalna. Wysoka wartości pomocy regionalnej w tym okresie była związana z udzielaniem pomocy publicznej współfinansowanej ze środków unijnych przez marszałków województw w ramach regionalnych programów operacyjnych oraz przez Prezesa Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości głównie w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka. W latach **2014-2015 wartość pomocy regionalnej ulegała stopniowemu zmniejszeniu, a w 2016 roku ponownie zaczęła wzrastać. Wynika to przede wszystkim z zakończenia udzielania pomocy w ramach perspektywy finansowej na lata 2007-2013 i stopniowego rozpoczęcia wdrażania programów operacyjnych w ramach perspektywy finansowej na lata 2014-2020.** Dla przykładu wartość pomocy regionalnej udzielonej przez marszałków województw w 2015 roku wyniosła 96,6 mln zł, a w 2016 roku była dziesięciokrotnie wyższa (968,3 mln zł). Prezes Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości w 2015 roku nie udzielał pomocy publicznej, natomiast w 2016 roku udzielił pomocy regionalnej w kwocie 1 023,5 mln zł, z czego prawie 88 procent stanowiła pomoc udzielona w formie dotacji w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój (897,8 mln zł), a 12 procent - w ramach Programu Operacyjnego Polska Wschodnia (125,7 mln zł).

Wykres 9.
Formy udzielania pomocy regionalnej w latach 2012-2016

Podgrupa A1 - dotacje, Podgrupa A2 - ulgi podatkowe, Podgrupa C1 – pożyczki preferencyjne i warunkowo umorzone.

W latach 2011-2014 dominującą formą udzielania pomocy regionalnej były dotacje (podgrupa A1). W 2015 roku ich wartość spadła 14-krotnie i stanowiła 7 procent wartości pomocy regionalnej udzielonej w formie dotacji w 2014 roku. Natomiast w 2016 roku udział pomocy regionalnej udzielonej w formie dotacji był dziesięciokrotnie wyższy niż w 2015 roku i stanowił 55 procent wartości całej udzielonej pomocy regionalnej. Wartość pomocy regionalnej udzielanej w formach zwolnień, ulg i umorzeń (podgrupa A2) w latach 2014-2016 utrzymuje się na zbliżonym poziomie ok. 2,6 mld zł.

Wysoka wartość pomocy regionalnej udzielonej w formach z podgrupy A2 (2 572,4 mln zł) związana jest przede wszystkim z utrzymującą się możliwością korzystania z ulg w podatku dochodowym przez przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na terenie specjalnych stref ekonomicznych (2 470,9 mln zł w 2016 roku).

W latach 2014-2016 roku można zaobserwować istotny wzrost wartości pomocy horyzontalnej, przede wszystkim w związku z udzielaniem pomocy z przeznaczeniem **na ochronę środowiska w formie bezpłatnych uprawnień do emisji gazów cieplarnianych** (3 394,1 mln zł w 2016 roku). **Program pomocy w formie bezpłatnych uprawnień do emisji CO_2 został zatwierdzony przez Komisję Europejską na podstawie art. 10c *dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiającej system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie oraz zmieniającej dyrektywę Rady 96/61/WE (Dz. Urz. UE L 275 z 25.10.2003, str. 32, z późn. zm.)* oraz komunikatu Komisji pn. *„Wytyczne w zakresie nieobowiązkowego stosowania art. 10c dyrektywy 2003/87/WE" (Dz. Urz. UE C 99 z 31.3.2011, str. 9).***

Powyższa pomoc przyznawana jest w celu zapobieżenia zjawisku tzw. ucieczki emisji, tj. przenoszeniu działalności związanych ze znaczną emisją CO_2 do krajów gdzie restrykcje w tym zakresie są mniejsze. Ponadto **pomoc ta przyczynia się do modernizacji polskiego sektora elektroenergetycznego**, ponieważ jej otrzymanie uwarunkowane jest poniesieniem nakładów inwestycyjnych (o wartości równej wartości otrzymanych uprawnień) określonych w Krajowym Planie Inwestycyjnym (KPI), o którym mowa w art. 30 ust. 1 *ustawy z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (Dz. U. z 2017 r. poz.568, z późn. zm.)*. KPI przewiduje inwestycje w zakresie modernizacji i poprawy infrastruktury energetycznej, wdrożenia czystych

technologii oraz dywersyfikację struktury energetycznej i źródeł dostaw. De facto KPI zawiera wykaz modernizacji źródeł wytwórczych, budowy nowych źródeł oraz linii przesyłowych i dystrybucyjnych sprzyjających poprawie ochrony środowiska i możliwości przyłączenia do sieci alternatywnych źródeł energii.

W całkowitej kwocie udzielonej w 2016 roku pomocy horyzontalnej (8 833,4 mln zł), pomoc na ochronę środowiska i cele związane z energią stanowiła 41 procent. Istotna była także kwota udzielonej pomocy na **zatrudnienie** (3 019,2 mln zł), której wartość stanowi 34 procent wartości pomocy horyzontalnej. Pomoc na zatrudnienie udzielana była przede wszystkim przez Prezesa Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (2 967,8 mln zł). Na wysoką wartość pomocy horyzontalnej wpływ miała także wartość **pomocy na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną (dalej jako B+R+I)** - 1 819,4 mln zł, której udział wyniósł 21 procent. Najwięcej pomocy na B+R+I udzielił Dyrektor Narodowego Centrum Badań i Rozwoju (1 574,7 mln zł).

Pomoc sektorowa (3 386,4 mln zł) stanowiła 18 procent wartości udzielonej w 2016 roku pomocy publicznej, podczas gdy w 2015 roku jej udział stanowił prawie 24 procent. Zmiana ta spowodowana była przede wszystkim wzrostem ogólnej wartości pomocy (regionalnej i horyzontalnej) udzielonej w 2016 roku oraz spadkiem wartości pomocy udzielonej w sektorach: telekomunikacyjnym – spadek o 567,3 mln zł, bankowym – spadek o 556,2 mln zł i energetyki – spadek o 467,9 mln zł. Największą kwotę pomocy sektorowej otrzymali przedsiębiorcy działający w sektorze górnictwa węgla – 1 160,7 mln zł i w sektorze gazu ziemnego – 988,1 mln zł.

Wartość pomocy stanowiącej **rekompensatę dla przedsiębiorcy z tytułu realizacji zadań publicznych (inne tytuły)** udzielonej w 2016 roku wyniosła 857,8 mln zł i była o 573,4 mln zł niższa w porównaniu z wartością rekompensat udzielonych w 2015 roku (1 431,2 mln zł). Beneficjentami tej pomocy byli przede wszystkim Telewizja Polska S.A. (365,5 mln zł) oraz Polskie Radio S.A. (185,9 mln zł).

3. Pomoc publiczna w podziale według podmiotów udzielających pomocy

Pomocy publicznej (z wyłączeniem transportu) **w 2016 roku udzieliło 318 podmiotów z ogólnej liczby ok. 5 tys. podmiotów uprawnionych do udzielania pomocy.** Wśród **jednostek samorządu terytorialnego** pomocy publicznej udzieliło:

- 12 spośród 16 województw,
- 8 spośród 314 powiatów,
- 164 spośród 2 479 gmin.

Wartość pomocy publicznej w 2016 roku w podziale na podmioty udzielające pomocy przedstawiono w tabeli nr 11. Najwięksi dysponenci pomocy publicznej to:

- Minister Środowiska – 18 procent ogólnej wartości pomocy,
- Prezes Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – 15,8 procent,
- organy podatkowe – 13,7 procent,
- Dyrektor Narodowego Centrum Badań i Rozwoju – 8,4 procent,
- marszałkowie województw – 7,3 procent,
- Minister Energii – 6,7 procent,
- Prezes Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości – 5,6 procent ,
- Dyrektor Instytutu Nafty i Gazu – 5,5 procent,
- Przewodniczący Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji – 3,8 procent,
- Bank Gospodarstwa Krajowego – 3,2 procent,
- Minister Rozwoju i Finansów – 3 procent.

Wartość pomocy udzielonej przez ww. podmioty wyniosła prawie 17,2 mld zł, co stanowi 91 procent ogólnej wartości pomocy.

W 2016 roku najwięcej pomocy udzielił Minister Środowiska – 3 394,1 mln zł na podstawie programu pomocowego:

- nr SA.34674(2013/N) – *Derogacja z art. 10c Dyrektywy 2003/87/EC o handlu emisjami – darmowe uprawnienia dla wytwórców energii elektrycznej.*

Wartość udzielonej w ramach ww. programu pomocy wzrosła o 271 mln zł w porównaniu z 2015 rokiem i stanowi 18 procent ogólnej wartości pomocy udzielonej w 2016 roku, zatem jest o 1,3 punktu procentowego niższy niż jej udział w 2015 roku (19,3 procent) ze względu na wzrost łącznej wartości pomocy udzielonej w 2016 roku.

Druga pod względem wartości pomoc (15,8 procent ogólnej wartości pomocy) została udzielona przez **Prezesa Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – 2 971 mln zł** i była o 62,4 mln wyższa niż w 2015 roku (2 908,6 mln zł). Pomoc ta prawie w całości (99,7 procent) została udzielona w formie refundacji na podstawie programu pomocowego:

- nr SA.40525(2015/X) – *Miesięczne dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych* (2 899,2 mln zł).

Organy podatkowe udzieliły pomocy o wartości **2 583,7 mln zł** (13,7 procent ogólnej wartości pomocy), co oznacza spadek wartości pomocy o 163,3 mln zł w porównaniu do 2015 roku (2 747 mln zł). Pomocy tej udzielono głównie (95 procent) **w formie ulg w podatku dochodowym** podmiotom prowadzącym działalność gospodarczą w specjalnych strefach ekonomicznych w ramach programów pomocowych:

- *nr* PL 39/2004, XR98/2007, X193/2009 i SA.40523(2015/X)- *Program pomocy regionalnej dla przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w specjalnych strefach ekonomicznych* (2 451,6 mln zł).

Minister Środowiska, Prezes Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i organy podatkowe udzieliły łącznie pomocy o wartości 8 948,8 mln zł, co stanowi blisko połowę łącznej wartości pomocy udzielonej w 2016 roku (47,5 procent).

Dyrektor Narodowego Centrum Badań i Rozwoju udzielił pomocy o wartości **1 574,7 mln zł** (8,4 procent ogólnej wartości pomocy) na podstawie programu pomocowego:

- nr SA.41471(2015/X) – *Warunki i tryb udzielania pomocy publicznej i pomocy de minimis za pośrednictwem Narodowego Centrum Badań i Rozwoju.*

W porównaniu z 2015 rokiem, o 403,6 mln zł wzrosła wartość pomocy udzielonej przez **marszałków województw – 1 368,9 mln zł** (7,3 procent ogólnej wartości pomocy udzielonej w 2016 roku). Znacząca jej część (70,7 procent) została udzielona w ramach dwóch programów pomocowych:

- nr SA.43247(2015/X) – *Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020* (539,6 mln zł);

- nr SA.43142(2015/X) – *Regionalna pomoc inwestycyjna w ramach celu tematycznego 3 w zakresie wzmacniania konkurencyjności mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020* (428,7 mln zł).

Tabela 11.
Pomoc publiczna (wartość i formy) udzielana przez poszczególne podmioty udzielające pomocy w 2016 roku oraz zaktualizowana wartość pomocy udzielonej przez te podmioty w 2015 roku

Nazwa instytucji	Grupa A				Grupa B				Grupa C				Grupa D		Ogółem			
	Podgrupa A1 Dotacje		Podgrupa A2 Ulgi podatkowe		Podgrupa B1 Wniesienie kapitału		Podgrupa B2 Konwersja wierzytelności na kapitał		Podgrupa C1 Pożyczki preferencyjne i warunkowo umorzone		Podgrupa C2 Odroczenia i rozłożenia na raty		Podgrupa D1 Poręczenia i gwarancje		Wartość pomocy [mln zł]		Udział [%]	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Minister Środowiska	3 123,1	3 394,1													**3 123,1**	**3 394,1**	**19,3**	**18,0**
Prezes Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	2 904,8	2 967,8	3,8	3,2											**2 908,6**	**2 971,0**	**18,0**	**15,8**
Organy podatkowe	10,5	13,3	2 736,5	2 570,5											**2 747,0**	**2 583,7**	**17,0**	**13,7**
Dyrektor Narodowego Centrum Badań i Rozwoju	782,0	1 574,7													**782,0**	**1 574,7**	**4,8**	**8,4**
Marszałkowie województw	962,6	1 366,6	2,8	2,3											**965,4**	**1 368,9**	**6,0**	**7,3**
Minister Energii	812,0	1 270,3													**812,0**	**1 270,3**	**5,0**	**6,7**
Prezes Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości		1 062,8													**0,0**	**1 062,8**	**0,0**	**5,6**
Dyrektor Instytut Nafty i Gazu	66,5	1 039,7													**66,5**	**1 039,7**	**0,4**	**5,5**
Przewodniczący Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji	750,0	750,0													**750,0**	**750,0**	**4,6**	**3,8**
Bank Gospodarstwa Krajowego		593,5							1,7	8,4					**1,7**	**602,0**	**0,01**	**3,2**
Minister Rozwoju i Finansów	218,2	570,2													**218,2**	**570,2**	**1,3**	**3,0**
Prezes Urzędu Regulacji Energetyki	1 001,7	537,9													**1 001,7**	**537,9**	**6,2**	**2,9**
Dyrektor Centrum Projektów Polska Cyfrowa		273,3													**0,0**	**273,3**	**0,0**	**1,5**
Prezydenci, burmistrzowie miast oraz wójtowie gmin	668,5	105,7	106,9	108,4	2,5	38,3			2,8		0,0006	0,0006			**780,8**	**252,4**	**4,8**	**1,3**

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Nazwa instytucji	Grupa A				Grupa B				Grupa C				Grupa D		Ogółem			
	Podgrupa A1 Dotacje		Podgrupa A2 Ulgi podatkowe		Podgrupa B1 Wniesienie kapitału		Podgrupa B2 Konwersja wierzytelności na kapitał		Podgrupa C1 Pożyczki preferencyjne i warunkowo umorzone		Podgrupa C2 Odroczenia i rozłożenia na raty		Podgrupa D1 Poręczenia i gwarancje		Wartość pomocy [mln zł]		Udział [%]	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Bankowy Fundusz Gwarancyjny	380,8	61,8											441,2	135,0	**821,9**	**196,8**	**5,1**	**1,0**
Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego		152,4													**0,0**	**152,4**	**0,0**	**0,8**
Dyrektor Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej	104,8	125,6													**104,8**	**125,6**	**0,6**	**0,7**
Prezesi Zarządów Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	2,1	37,7							14,4	14,0					**16,5**	**51,7**	**0,1**	**0,3**
Dyrektor Generalny Służby Więziennej	35,8	49,5													**35,8**	**49,5**	**0,2**	**0,3**
Prezes Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	192,0	6,0	0,6	0,5					59,7	12,4					**252,4**	**18,9**	**1,6**	**0,1**
Pozostałe, w tym przedsiębiorcy	0,008	17,6													**0,008**	**17,6**	**0,00005**	**0,1**
Starostowie powiatów	0,2	5,6											0,7		**0,9**	**5,6**	**0,006**	**0,03**
Minister Infrastruktury i Budownictwa	2,1	2,1													**2,1**	**2,1**	**0,01**	**0,01**
Prezes Agencji Rozwoju Przemysłu S.A.					770,3										**770,3**	**0,0**	**4,8**	**0,0**
Bank Ochrony Środowiska									8,1						**8,1**	**0,0**	**0,05**	**0,0**
Pomoc publiczna ogółem [mln zł]	**12 017,8**	**15 950,5**	**2 850,6**	**2 684,3**	**772,8**	**38,3**	**0,0**	**0,0**	**86,8**	**34,8**	**0,0006**	**0,0006**	**441,9**	**135,0**	**16 169,9**	**18 843,4**	**100,0**	**100,0**

Minister Energii, który przejął część kompetencji Ministra Gospodarki, w 2016 roku udzielił pomocy publicznej o wartości **1 270,3 mln zł** (6,7 procent ogólnej wartości pomocy), z czego 88,8% stanowiła pomoc dla sektora wydobywania węgla kamiennego udzielona w ramach programu pomocowego:

- nr SA.41161(2015/N) – *Pomoc państwa dla polskiego sektora węgla kamiennego w latach 2015-2018* (1 128,2 mln zł).

Minister Energii udzielił także pomocy indywidualnej z przeznaczeniem na wspieranie kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego (78,1 mln zł), w tym :

- nr SA.36222(2013/N) - dla Kopalni Soli „Wieliczka" S.A. (56,2 mln zł);
- nr SA.36221(2013/N) – dla Kopalni Soli „Bochnia" Sp. z o.o. (16 mln zł);
- nr SA.38122(2014/N) – dla Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu (6 mln zł).

Ponadto, Minister Energii w udzielił także pomocy dwóm spółkom działającym w sektorze dystrybucji energii elektrycznej: ENEA Operator Sp. z o.o. (36,9 mln zł) i PGE Dystrybucja S.A. (27 mln zł) w ramach programu:

- nr SA.43905(2015/X) - *Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 23 października 2015 r. w sprawie udzielania pomocy publicznej na projekty inwestycyjne w zakresie budowy lub przebudowy infrastruktury energetycznej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020* (63,9 mln zł).

Prezes Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości udzielił pomocy o wartości **1 062,8 mln zł** w ramach dwóch programów pomocowych:

- nr SA.42799(2015/X) – *Pomoc finansowa udzielana przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości w ramach w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020* (936 mln zł);
- nr SA.42798(2015/X) – *Pomoc finansowa udzielana przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości w ramach osi I Przedsiębiorcza Polska Wschodnia Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020* (126,8 mln zł).

Znacząco zwiększyła się (o 973,2 mln zł) kwota pomocy publicznej udzielonej przez **Dyrektora Instytutu Nafty i Gazu — 1 039,7 mln zł**, z czego prawie 95% stanowiła pomoc indywidualna dla Operatora Gazociągów Przesyłowych Gaz-System S.A.:

- nr SA.34982(2013/N) – *Indywidualna pomoc dla Gaz-System S.A. na inwestycje w sieci przesyłowe gazu ziemnego w Polsce* (984,2 mln zł)

Przewodniczący Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, analogicznie jak w latach wcześniejszych, udzielił pomocy na podstawie *ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz. U. z 2017 r. poz. 1414)*, której wartość wynosiła **722 mln zł**. Pomoc tą otrzymali: Telewizja Polskiej S.A. (365,5 mln zł), Polskie Radio S.A. (185,9 mln zł) oraz 16 rozgłośni regionalnych polskiego radia (170,6 mln zł).

Bank Gospodarstwa Krajowego (**602 mln zł**) udzielił pomocy przede wszystkim w ramach programu pomocowego:

- nr SA.44348(2016/X) - *Kredyt na innowacje technologiczne* (593,5 mln zł).

Minister Rozwoju i Finansów (**570,2 mln zł**) udzielił przede wszystkim regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach programu:

- nr SA.43257(2015/X) - *Pomoc finansowa na inwestycje typu centra badawczo-rozwojowe przedsiębiorców w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020* (485,9 mln zł).

Ponadto pomoc indywidualną otrzymała spółka Mercedes-Benz Manufacturing Poland Sp. z o.o. zarejestrowaną przez Komisję Europejską jako:

- nr SA.47532(2017/X) – *Dotacja celowa dla inwestycji realizowanej przez dla Mercedes-Benz Manufacturing Poland Sp. z o.o. polegającej na budowie zakładu produkcyjnego komponentów i silników samochodowych* (82,4 mln zł).

Dyrektor Centrum Projektów Polska Cyfrowa (273,3 mln zł) udzielił pomocy w formie dotacji wyłącznie w ramach programu pomocowego:

- nr SA.43484(2015/X) – *Pomoc na rozwój infrastruktury szerokopasmowej w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020.*

Prezydenci i burmistrzowie miast oraz wójtowie gmin (**252,4 mln zł**) udzielali przede wszystkim pomocy stanowiącej rekompensatę za realizację usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym (116 mln zł) oraz w ramach programu pomocowego:

- nr XR119/2008 – *Zwolnienia od podatku od nieruchomości oraz podatku od środków transportowych, stanowiące regionalna pomoc inwestycyjną* (28,8 mln zł).

Bankowy Fundusz Gwarancyjny (**196,8 mln zł**) udzielił pomocy w ramach programu pomocowego:

- nr SA.45517(2016/N) - P*omoc w ramach uporządkowanej likwidacji spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (II półrocze 2016 r.).*

W związku z rozpoczęciem udzielania wsparcia w ramach perspektywy finansowej na lata 2014-2020, pomocy o wartości **152,4 mln zł** udzielił **Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego** w ramach programu pomocowego:

- nr SA.42965(2015/X) – *Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie udzielania pomocy na kulturę i ochronę dziedzictwa kulturowego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.*

Jednocześnie w 2016 roku znacząco zmniejszyła się wartość pomocy (spadek o 233,5 mln zł) udzielonej przez **Prezesa Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej** (**18,9 mln zł**). Największa jej część została udzielona w ramach programu pomocowego:

- nr SA.42965(2015/X) – *Program horyzontalnej pomocy publicznej na cele z zakresu ochrony środowiska określony rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie szczegółowych warunków udzielania horyzontalnej pomocy publicznej na cele z zakresu ochrony środowiska* (11,2 mln zł).

Dyrektor Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej (**125,6 mln zł**) udzielił pomocy w ramach programu pomocowego:

- nr N 292/2009 – *Program dofinansowania przez Polski Instytut sztuki Filmowej przedsięwzięć z zakresu kinematografii.*

Tabela 12.
Przeznaczenie pomocy udzielanej przez poszczególne podmioty w 2016 roku

Podmiot udzielający pomocy	Wartość pomocy [mln zł]	Przeznaczenie pomocy
Minister Środowiska	**3 394,1**	pomoc dotycząca programów handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych
Prezes Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	**2 971,1**	w tym:
	2 960,7	- pomoc w formie subsydiów płacowych na zatrudnianie pracowników niepełnosprawnych
	7,1	- pomoc na rekompensatę dodatkowych kosztów związanych z zatrudnianiem pracowników niepełnosprawnych
	3,2	- sektor górnictwa węgla - pomoc na pokrycie kosztów nadzwyczajnych
Organy podatkowe	**2 583,7**	w tym:
	2 330,0	- pomoc regionalna – nowe inwestycje
	140,9	- pomoc regionalna - zatrudnienie
	72,6	- pomoc udzielana na zapobieżenie lub likwidację poważnych zakłóceń w gospodarce o charakterze ponadsektorowym
	26,4	- sektor górnictwa węgla - pomoc na pokrycie kosztów nadzwyczajnych
	13,3	- pomoc stanowiąca rekompensatę za realizację usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym lub rekompensatę za realizację usług publicznych w sektorze transportu lądowego
	0,6	- projekty badawczo-rozwojowe: badania podstawowe
Dyrektor Narodowego Centrum Badań i Rozwoju	**1 574,7**	w tym:
	839,7	- projekty badawczo-rozwojowe: badania przemysłowe
	735,0	- projekty badawczo-rozwojowe: eksperymentalne prace rozwojowe
Marszałkowie województw	**1 368,9**	w tym:
	968,3	- pomoc regionalna – nowe inwestycje
	138,9	- projekty badawczo-rozwojowe: badania przemysłowe
	80,6	- wspieranie kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego
	76,6	- pomoc inwestycyjna na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych
	53,9	- projekty badawczo-rozwojowe: eksperymentalne prace rozwojowe
	26,3	- pomoc inwestycyjna na infrastrukturę lokalną
	9,3	- działalność sportowa i rekreacyjna
	8,8	- pomoc inwestycyjna na projekty wspierające efektywność energetyczną w budynkach
	2,5	- usługi doradcze dla małych i średnich przedsiębiorstw
	2,3	- sektor górnictwa węgla – pomoc na pokrycie kosztów nadzwyczajnych
	0,7	- pomoc inwestycyjna na efektywny energetycznie system ciepłowniczy i chłodniczy
	0,4	- projekty badawczo-rozwojowe: badania podstawowe
	0,2	- udział w targach dla małych i średnich przedsiębiorstw
	0,1	- pomoc dla małych i średnich przedsiębiorstw na wspieranie innowacyjności
Minister Energii	**1 270,3**	w tym:
	989,3	- sektor górnictwa węgla - pomoc na pokrycie kosztów nadzwyczajnych
	138,9	- sektor górnictwa węgla - pomoc na zamknięcie
	78,1	- wspieranie kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego
	63,9	- pomoc inwestycyjna na infrastrukturę energetyczną
Prezes Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości	**1 062,8**	w tym:
	1 023,5	- pomoc regionalna – nowe inwestycje
	14,8	- projekty badawczo-rozwojowe: eksperymentalne prace rozwojowe
	14,1	- pomoc dla małych i średnich przedsiębiorstw na wspieranie innowacyjności

	9,9	- usługi doradcze dla małych i średnich przedsiębiorstw
	0,5	- udział w targach dla małych i średnich przedsiębiorstw
Dyrektor Instytutu Nafty i Gazu	**1 039,7**	w tym:
	988,1	- sektor gazu ziemnego
	39,7	- pomoc inwestycyjna na infrastrukturę energetyczną
	12,0	- sektor energetyki
Przewodniczący Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji	**722,0**	rekompensata za realizację usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym
Bank Gospodarstwa Krajowego	**602,0**	w tym:
	593,9	- pomoc regionalna – nowe inwestycje
	6,5	- rekompensata za realizację usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym
	1,5	- usługi doradcze dla małych i średnich przedsiębiorstw
Minister Rozwoju i Finansów	**570,2**	w tym:
	565,2	- pomoc regionalna – nowe inwestycje
	5,0	- projekty badawczo-rozwojowe: eksperymentalne prace rozwojowe
Prezes Urzędu Regulacji Energetyki	**537,9**	sektor energetyki - pokrycie kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej
Dyrektor Centrum Projektów Polska Cyfrowa	**273,3**	sektor telekomunikacyjny
Prezydenci i burmistrzowie miast oraz wójtowie gmin	**252,4**	w tym:
	116,0	- rekompensata za realizację usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym
	96,2	- pomoc regionalna – nowe inwestycje
	13,9	- sektor telekomunikacyjny
	12,5	- pomoc regionalna - zatrudnienie
	6,1	- wspieranie kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego
	3,5	- pomoc regionalna - duże projekty inwestycyjne
	2,2	- pomoc na działalność sportową i rekreacyjną
	1,1	- zatrudnienie – tworzenie nowych miejsc pracy
	0,6	- pomoc inwestycyjna na efektywny energetycznie system ciepłowniczy i chłodniczy
	0,1	- pomoc na rekompensatę dodatkowych kosztów związanych z zatrudnianiem pracowników niepełnosprawnych
	0,03	- szkolenia
Bankowy Fundusz Gwarancyjny	**196,8**	sektor bankowy – zapobieżenie lub likwidacja poważnych zakłóceń w gospodarce o charakterze ponadsektorowym
Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego	**152,4**	wspieranie kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego
Dyrektor Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej	**125,6**	sektor kinematografii i innych przedsięwzięć audio-wizualnych
Prezesi Zarządów Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	**51,7**	w tym:
	30,6	- pomoc regionalna – nowe inwestycje
	10,6	- pomoc inwestycyjna na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych
	4,9	- pomoc inwestycyjna na środki wspierające efektywność energetyczną
	2,3	- wysokosprawna kogeneracja

	2,1	- pomoc inwestycyjna umożliwiająca przedsiębiorstwom dostosowanie do norm unijnych, zastosowanie norm surowszych niż normy unijne w zakresie ochrony środowiska lub podniesienie poziomu ochrony środowiska w przypadku braku norm unijnych
	1,2	- wspieranie kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego
Dyrektor Generalny Służby Więziennej	**49,5**	pomoc na zatrudnienie
Prezes Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	**18,9**	w tym:
	11,1	- pomoc inwestycyjna umożliwiająca przedsiębiorstwom dostosowanie do norm unijnych, zastosowanie norm surowszych niż normy unijne w zakresie ochrony środowiska lub podniesienie poziomu ochrony środowiska w przypadku braku norm unijnych
	6,0	- wspieranie kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego
	1,1	- pomoc regionalna – nowe inwestycje
	0,5	- sektor górnictwa węgla – pomoc na pokrycie kosztów nadzwyczajnych
	0,1	- wcześniejsze dostosowanie przedsiębiorstw do przyszłych norm unijnych
Pozostałe	**17,6**	w tym:
	17,0	- pomoc inwestycyjna na infrastrukturę badawczą
	0,4	- pomoc w formie subsydiów płacowych na rekrutację pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji
	0,2	- usługi doradcze dla małych i średnich przedsiębiorstw
	0,04	- pomoc w formie subsydiów płacowych na zatrudnianie pracowników niepełnosprawnych
	0,003	- szkolenia
Starostowie Powiatów	**5,6**	w tym:
	5,5	- sektor telekomunikacyjny
	0,2	- pomoc na rekompensatę dodatkowych kosztów związanych z zatrudnianiem pracowników niepełnosprawnych
	0,005	- szkolenia
Minister Infrastruktury i Budownictwa	**2,1**	w tym:
	1,5	- wspieranie kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego
	0,5	- pomoc o charakterze socjalnym dla indywidualnych konsumentów
Suma	**18 843,4**	

4. Pomoc publiczna w podziale według województw

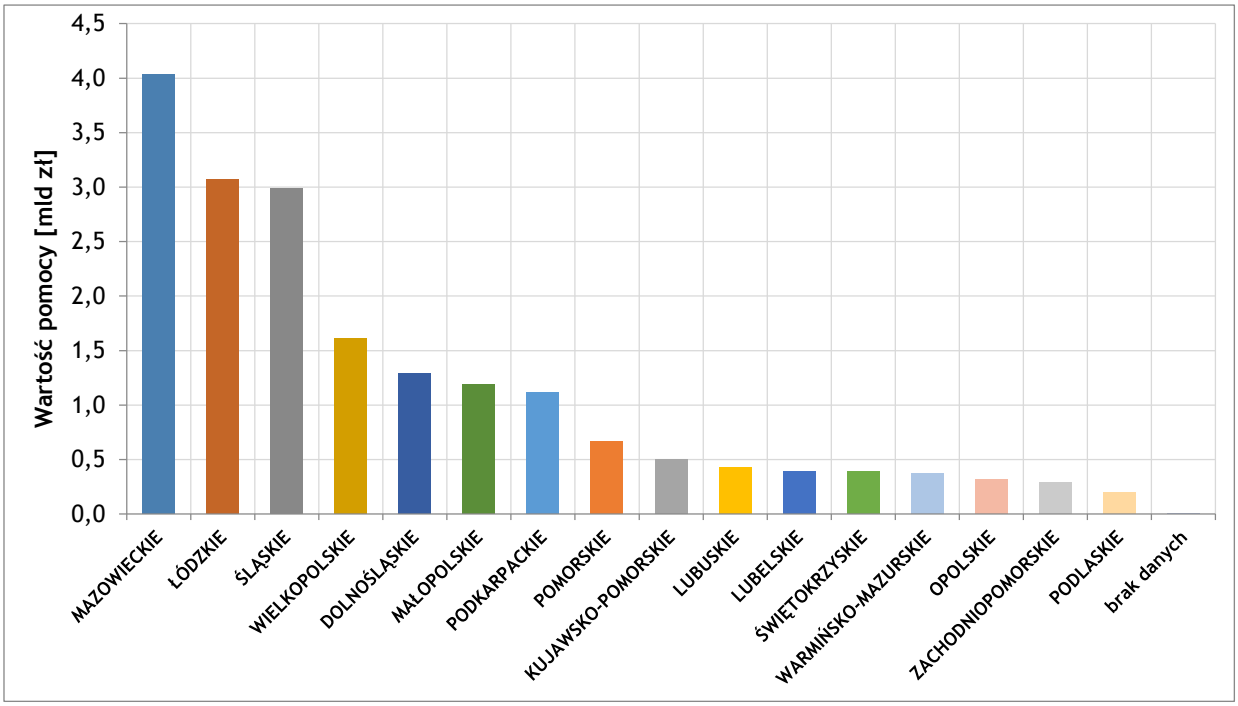
Wielkość pomocy w podziale na województwa została ustalona w oparciu **o kryterium siedziby przedsiębiorcy, który otrzymał pomoc**. Należy w związku z tym zaznaczyć, że wysoka wartość pomocy przypisana niektórym województwom (szczególnie mazowieckiemu, łódzkiemu i śląskiemu) może wynikać z faktu, iż wielu przedsiębiorców wybiera na swoje siedziby duże miasta. Jednocześnie nie jest wykluczone, że przedsiębiorca mający siedzibę na obszarze jednego województwa otrzymał pomoc w związku z działalnością prowadzoną na obszarze innego województwa.

Tabela 13.
Pomoc publiczna według województw w latach 2015-2016

Województwo	Wartość pomocy [mln zł]		Udział [%]	
	2015	2016	2015	2016
Ogółem	**16 169,9**	**18 843,4**	**100,0**	**100,0**
mazowieckie	3 666,3	4 031,5	22,7	21,4
łódzkie	3 286,2	3 073,9	20,3	16,3
śląskie	3 434,4	2 983,9	21,2	15,8
wielkopolskie	918,2	1 609,3	5,7	8,5
dolnośląskie	1 177,1	1 287,1	7,3	6,8
małopolskie	678,0	1 192,3	4,2	6,3
podkarpackie	676,1	1 120,8	4,2	5,9
pomorskie	464,6	661,7	2,9	3,5
kujawsko-pomorskie	277,7	498,6	1,7	2,6
lubuskie	370,1	427,0	2,3	2,3
lubelskie	135,6	392,4	0,8	2,1
świętokrzyskie	275,9	389,4	1,7	2,1
warmińsko-mazurskie	278,7	368,0	1,7	2,0
opolskie	81,5	314,6	0,5	1,7
zachodniopomorskie	241,4	292,1	1,5	1,6
podlaskie	207,6	200,1	1,3	1,1
brak danych*	0,5	0,6	0,003	0,003

*W sprawozdaniu nie podano siedziby beneficjenta.

Wykres 10.
Pomoc publiczna według województw w 2016 roku

W 2016 roku **najwięcej pomocy** publicznej otrzymali przedsiębiorcy posiadający siedzibę **w województwie mazowieckim** – łącznie 4 031,5 mln zł (21,4 procent ogólnej wartości pomocy), **łódzkim** – 3 073,9 mln zł (16,3 procent) oraz **śląskim** – 2 983,9 mln zł (15,8 procent).

Natomiast **najmniej pomocy** publicznej udzielono podmiotom z województwa **podlaskiego i zachodniopomorskiego** – w tych województw wartość pomocy była niższa niż 300 mln zł (odpowiada to udziałom odpowiednio 1,1 procent i 1,6 procent w ogólnej wartości). Niska była także kwota pomocy udzielonej przedsiębiorcom mającym siedzibę w województwie **opolskim** (314,6 mln zł). Łączna wartość pomocy udzielonej przedsiębiorcom w tych trzech województwach, gdzie odnotowano najniższe jej wartości, wyniosła 806,8 mln zł czyli 4,3 procent ogólnej wartości udzielonej pomocy.

W większości województw nastąpił wzrost wartości pomocy udzielonej w 2016 roku w stosunku do 2015 roku, w tym największe kwotowe wzrosty miały miejsce w województwach: wielkopolskim – wzrost o 691,1 mln zł, małopolskim – wzrost o 514,3 mln zł i podkarpackim – wzrost o 444,7 mln zł. Jednakże porównując wartość pomocy udzielonej w 2016 roku z wartością pomocy udzielonej rok wcześniej, to w województwie opolskim wartość pomocy wzrosła prawie 4-krotnie (z 81,5 mln zł w 2015 roku do 314,6 mln zł w 2016 roku) a w województwie lubelskim - prawie 3-krotnie (ze 135,6 mln zł w 2015 roku do kwoty 392,4 mln zł w 2016 roku). Spadki wartości pomocy odnotowano w trzech województwach: śląskim – spadek o 450,5 mln zł (o 13,1 procent), łódzkim – spadek o 212,3 mln zł (o 6,5 procent) i podlaskim – spadek o 7,5 mln zł (o 3,6 procent).

Przedstawiając powyższe informacje należy jednakże zauważyć, iż **poszczególne województwa bardzo różnią się między sobą jeśli chodzi o poziom przedsiębiorczości rozumianej jako liczba przedsiębiorstw działających w danym województwie**. Z tego względu dokonywanie analiz jedynie w oparciu o bezwzględne wartości pomocy udzielonej w poszczególnych województwach może być mylące. W związku z tym, poniżej

przedstawione zostały również informacje wskazujące na poziom przedsiębiorczości w poszczególnych województwach oraz dane względne, tj. średnie wartości pomocy publicznej przypadającej na jednego przedsiębiorcę w danym województwie oraz udział przedsiębiorców, którzy skorzystali z pomocy (beneficjentów pomocy) w danym województwie w ogólnej liczbie przedsiębiorców w tym województwie. Jednocześnie należy wyjaśnić, iż poziom przedsiębiorczości danego województwa na potrzeby raportu wyznaczono obliczając udział liczby przedsiębiorców w danym województwie w całkowitej liczbie przedsiębiorców w Polsce[10].

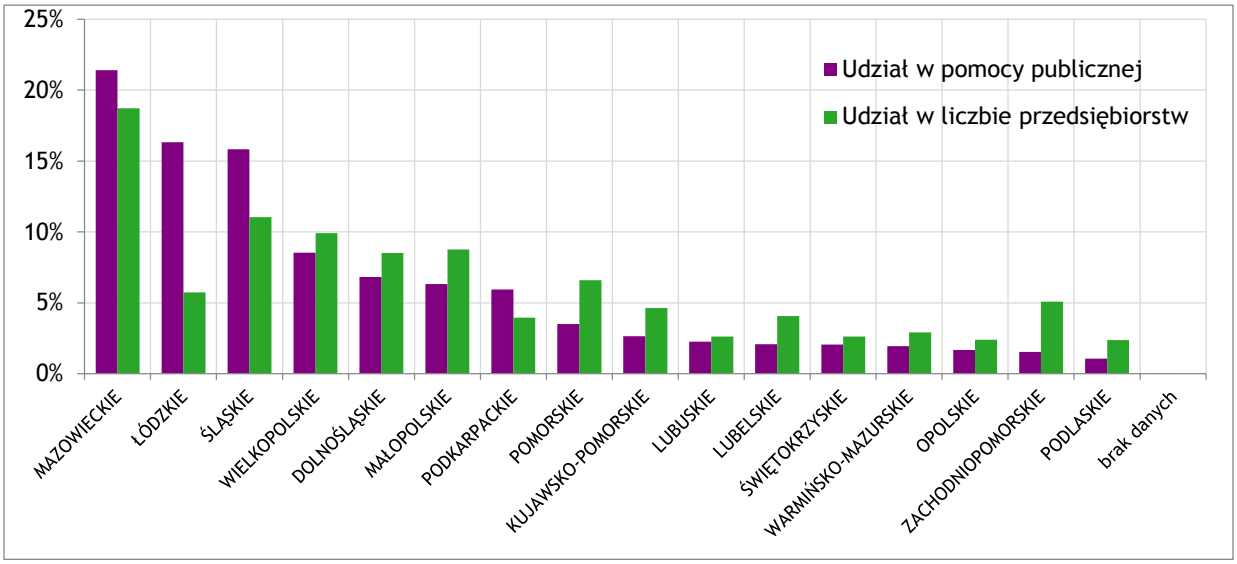
Tabela 14.
Udział województw w ogólnej wartości pomocy publicznej na tle poziomu przedsiębiorczości województw w 2016 roku

Województwo	Udział w ogólnej wartości pomocy [%]	Poziom przedsiębiorczości (udział w ogólnej liczbie przedsiębiorstw) [%]
Ogółem	**100,0**	**100,0**
mazowieckie	21,4	18,7
łódzkie	16,3	5,7
śląskie	15,8	11,0
wielkopolskie	8,5	9,9
dolnośląskie	6,8	8,5
małopolskie	6,3	8,8
podkarpackie	5,9	4,0
pomorskie	3,5	6,6
kujawsko-pomorskie	2,6	4,6
lubuskie	2,3	2,6
lubelskie	2,1	4,1
świętokrzyskie	2,1	2,6
warmińsko-mazurskie	2,0	2,9
opolskie	1,7	2,4
zachodniopomorskie	1,6	5,1
podlaskie	1,1	2,4
brak danych*	0,003	0,02

*W sprawozdaniu nie podano siedziby beneficjenta.

[10] Ze względu na fakt, iż sprawozdania Głównego Urzędu Statystycznego zawierające informacje o faktycznej liczbie przedsiębiorstw (ustalonej na podstawie badania statystycznego) za 2016 rok nie były dostępne w momencie sporządzania raportu, w obliczeniach uwzględniono publikowane przez GUS dane o liczbie, zarejestrowanych w rejestrze REGON, przedsiębiorców deklarujących prowadzenie działalności, tj. z wyłączeniem tych, którzy zawiesili działalność bądź znajdują się w stanie upadłości lub likwidacji (wg stanu na 31.12.2016 r.). W związku z powyższym należy zaznaczyć, iż mimo uwzględnienia ww. wyłączenia, liczba przedsiębiorców wynikająca z rejestru REGON może być zawyżona (obejmuje ona bowiem przedsiębiorców, którzy pomimo zakończenia działalności nie wyrejestrowali się).

Wykres 11.
Udział województw w ogólnej wartości pomocy publicznej na tle udziału w ogólnej liczbie przedsiębiorstw w 2016 roku

Porównanie udziału wartości pomocy udzielonej przedsiębiorcom w poszczególnych województwach w całkowitej wartości pomocy publicznej z udziałem liczby przedsiębiorców posiadających siedzibę w danych województwach w ogólnej liczbie przedsiębiorców w Polsce pozwala stwierdzić, że **udział wartości pomocy udzielonej przedsiębiorcom w województwie łódzkim w 2016 roku w ogólnej wartości pomocy (16,3 procent) znacząco przewyższa udział liczby przedsiębiorstw z tego województwa w ogólnej liczbie przedsiębiorstw (5,7 procent)**. Wynika to z udzielenia znacznej pomocy spółce PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. (73,6 procent całkowitej wartości pomocy w tym województwie). Wyższy udział w kwocie pomocy niż udział w liczbie przedsiębiorstw zaobserwować można także w trzech innych województwach: śląskim, mazowieckim i podkarpackim. W województwie śląskim pomoc o największej wartości otrzymała Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A. (37,7 procent wartości pomocy udzielonej w tym województwie).

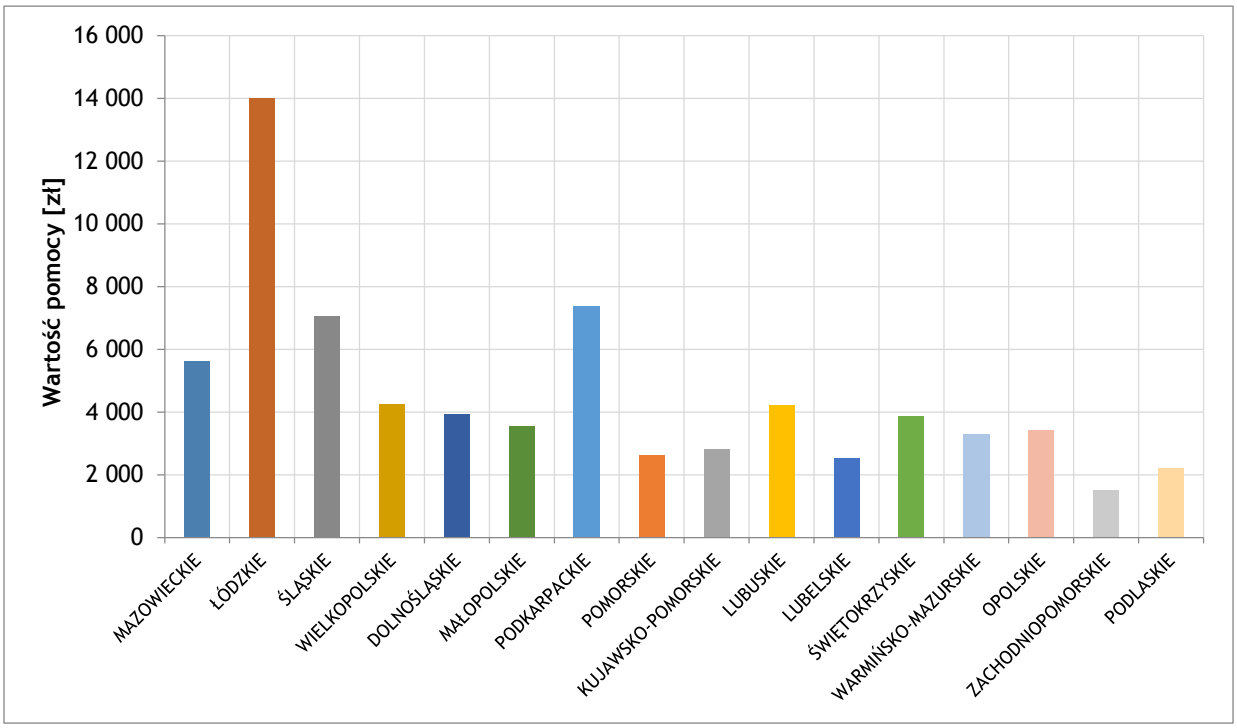
W pozostałych województwach sytuacja jest odwrotna, co jest najbardziej zauważalne w **województwie zachodniopomorskim**, w którym udział wartości pomocy udzielonej przedsiębiorcom z tego województwa w ogólnej wartości pomocy wynosi 1,6 procent, natomiast udział przedsiębiorców z województwa zachodniopomorskiego w ogólnej liczbie przedsiębiorstw jest ponad trzy razy wyższy (5,1 procent). Podobna sytuacja występuje w województwie pomorskim, w którym udział wartości pomocy udzielonej przedsiębiorcom wyniósł 3,5 procent, a udział liczby przedsiębiorstw z tego województwa w ogólnej liczbie przedsiębiorstw - 6,6 procent.

Tabela 15.
Średnia wartość pomocy publicznej przypadającej na 1 przedsiębiorcę i udział liczby beneficjentów pomocy w liczbie przedsiębiorców w podziale na województwa* w 2016 roku

Województwo	Pomoc na 1 przedsiębiorcę [zł]	Udział beneficjentów pomocy wśród przedsiębiorców [%]
Średnia ogólnopolska	**5 927,2**	**0,9**
mazowieckie	5 625,4	0,4
łódzkie	14 003,8	1,2
śląskie	7 061,2	0,8
wielkopolskie	4 243,4	1,2
dolnośląskie	3 945,9	0,7
małopolskie	3 551,7	0,8
podkarpackie	7 385,2	1,6
pomorskie	2 620,5	1,1
kujawsko-pomorskie	2 812,6	1,2
lubuskie	4 236,5	2,3
lubelskie	2 512,8	0,9
świętokrzyskie	3 866,7	1,9
warmińsko-mazurskie	3 299,9	2,0
opolskie	3 426,3	0,7
zachodniopomorskie	1 499,5	0,5
podlaskie	2 204,4	0,7

*Województwa uszeregowano według wartości bezwzględnej otrzymanej pomocy (jak w tabelach nr 13 i 14).

Wykres 12.
Średnia wartość pomocy publicznej przypadającej na 1 przedsiębiorcę w poszczególnych województwach* w 2016 roku

*Województwa uszeregowano według wartości bezwzględnej otrzymanej pomocy (jak na wykresach nr 10 i 11).

W 2016 roku zdecydowanie **największa średnia wartość pomocy w przeliczeniu na 1 przedsiębiorcę została udzielona w województwie łódzkim** (14 tys. zł). Wartości powyżej średniej ogólnopolskiej odnotowano także w województwach: podkarpackim (7,4 tys. zł) i śląskim (7,1 tys. zł). **Relatywnie najmniejsza średnia wartość pomocy przypadała na beneficjentów z województwa zachodniopomorskiego** (1,5 tys. zł), **podlaskiego** (2,2 tys. zł), **lubelskiego** (2,5 tys. zł), **pomorskiego** (2,6 tys. zł) i **kujawsko-pomorskiego** (2,8 tys. zł). W pozostałych województwach średnia wartość pomocy przypadająca na jedno przedsiębiorstwo mieściła się w zakresie pomiędzy 3,3 tys. a 5,6 tys. zł.

Nieco inaczej przedstawia się **udział liczby beneficjentów pomocy w liczbie wszystkich przedsiębiorców** w poszczególnych województwach. W 2016 roku udział ten był **największy w województwie lubuskim** (pomoc otrzymało tam 2,3 procent przedsiębiorców mających siedzibę w tym województwie), a także warmińsko-mazurskim (2,0 procent). **W województwie mazowieckim, gdzie zarejestrowanych jest najwięcej przedsiębiorstw, tylko niewielka ich część uzyskała pomoc publiczną (0,4 procent – najniższy udział w Polsce)**. Stosunkowo mało przedsiębiorców skorzystało z pomocy również w województwie zachodniopomorskim (0,5 procent), dolnośląskim, opolskim i podlaskim (po 0,7 procent) oraz śląskim i małopolskim (po 0,8 procent).

5. Pomoc publiczna w podziale według wielkości beneficjentów

Wykres 13.
Wartość udzielonej pomocy w podziale według wielkości beneficjenta w 2016 roku

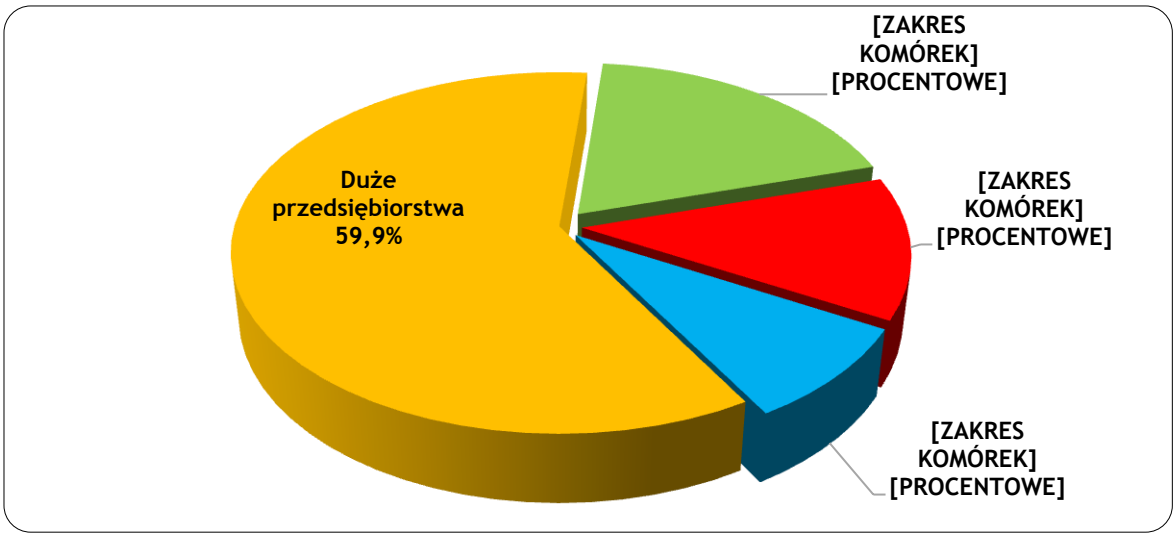

Tabela 16.
Wartość udzielonej pomocy w podziale ze względu na wielkość beneficjenta w latach 2012-2016

Wielkość przedsiębiorcy	Udział w pomocy publicznej				
	2012	2013	2014	2015	2016
Duże przedsiębiorstwa	53,5%	43,0%	63,5%	74,1%	59,9%
Średnie przedsiębiorstwa	18,8%	23,3%	15,5%	14,5%	18,8%
Małe przedsiębiorstwa	15,5%	17,9%	11,3%	4,9%	12,7%
Mikroprzedsiębiorstwa	12,4%	15,7%	9,7%	6,5%	8,6%

Podobnie jak w latach wcześniejszych, największa część pomocy publicznej (11 286,1 mln zł) została udzielona dużym przedsiębiorcom (prawie 60 procent ogólnej wartości pomocy) w ramach następujących programów pomocowych:

- nr SA.34674(2013/N) - *Derogacja z art. 10c Dyrektywy 2003/87/EC o handlu emisjami - darmowe uprawnienia dla wytwórców energii elektrycznej* (3 394,1 mln zł) – pomoc została w 99,5 procent udzielona dużym przedsiębiorcom (3 375,7 mln zł);
- nr SA.40525(2015/X) – *Miesięczne dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych* (2 960,7 mln zł) - pomoc została w 41,4 procent udzielona dużym przedsiębiorcom (1 225,1 mln zł);
- nr SA.41161(2015/N) – *Pomoc państwa dla polskiego sektora węgla kamiennego w latach 2015-2018* - pomoc została w całości udzielona dużym przedsiębiorcom (1 160,7 mln zł).

Spośród 10 przedsiębiorców, którzy otrzymali pomoc o największej wartości prawie wszyscy (oprócz SKOK im. Kard. S. Wyszyńskiego) posiadają status dużego przedsiębiorcy,

a otrzymana przez nich w 2016 roku pomoc stanowiła 31 procent ogólnej wartości pomocy (5,8 mld zł). Szczegółowe informacje na temat pomocy uzyskanej przez największych beneficjentów pomocy publicznej zostały przedstawione w rozdziale IV.8 (Najwięksi beneficjenci pomocy).

W 2016 roku odnotowano znaczący wzrost wartości pomocy udzielonej mikro, małym i średnim przedsiębiorcom, których łączny udział wzrósł z 26 procent w 2015 roku do ponad 40 procent w 2016 roku. Najbardziej wzrósł udział pomocy udzielonej małym przedsiębiorstwom, który zwiększył się prawie o 8 punktów procentowych w stosunku do udziału z 2015 roku. Mikro-przedsiębiorstwa otrzymały łącznie pomoc o wartości 1 612 mln zł, małe – 2 396,6 mln zł, a średnie – 3 548,7 mln zł, co daje łącznie 7 557,3 mln zł pomocy udzielonej przedsiębiorstwom o statusie MŚP. Większa część tej kwoty pomocy została udzielona w ramach programów:

- nr SA.40525(2015/X) – *Miesięczne dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych* (2 960,7 mln zł) - przedsiębiorstwa o statusie MŚP otrzymały 58,6 procent pomocy udzielonej w ramach ww. programu (1 735,6 mln zł);
- nr SA.41471(2015/X) – *Warunki i tryb udzielania pomocy publicznej i pomocy de minimis za pośrednictwem Narodowego Centrum Badań i Rozwoju* (1 574,7 mln zł) – przedsiębiorstwa o statusie MŚP otrzymały 67,3 procent kwoty pomocy udzielonej w ramach ww. programu (1 060,4 mln zł);
- nr SA.42799(2015/X) – *Pomoc finansowa udzielana przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości w ramach w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020 (*936 mln zł) – cała kwota pomocy została udzielona przedsiębiorcom o statusie MŚP;
- nr SA.44348(2016/X) – *Kredyt na innowacje technologiczne* (593,5 mln zł) - cała kwota pomocy została udzielona przez Bank Gospodarstwa Krajowego przedsiębiorcom o statusie MŚP;
- nr SA.43247(2015/X) – *Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020* (539,6 mln zł) – pomoc prawie w całości została udzielona przedsiębiorcom o statusie MŚP (526,1 mln zł).

Analizując powyższe dane należy również **pamiętać iż nie uwzględniają one pomocy *de minimis*, której raport nie obejmuje**. Niemniej jednak, ze względu na:

- proste reguły jej udzielania (brak powiązania z konkretnymi projektami, jedynie limit kwotowy oraz konieczność nieznajdowania się w trudnej sytuacji ekonomicznej),
- ograniczone możliwości absorpcji kapitału małych i średnich przedsiębiorców.

pomoc *de minimis* jest szczególnie udzielana dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Z tego względu, w celu zobrazowania rzeczywistego poziomu wsparcia ze środków państwowych, które otrzymali przedsiębiorcy z sektora MŚP, w poniższej tabeli (wyjątkowo) **przedstawiono sytuację z uwzględnieniem otrzymanej pomocy *de minimis*.**

Tabela 17.
Wartość udzielonej pomocy z uwzględnieniem pomocy *de minimis* w podziale ze względu na wielkość beneficjenta w 2016 roku

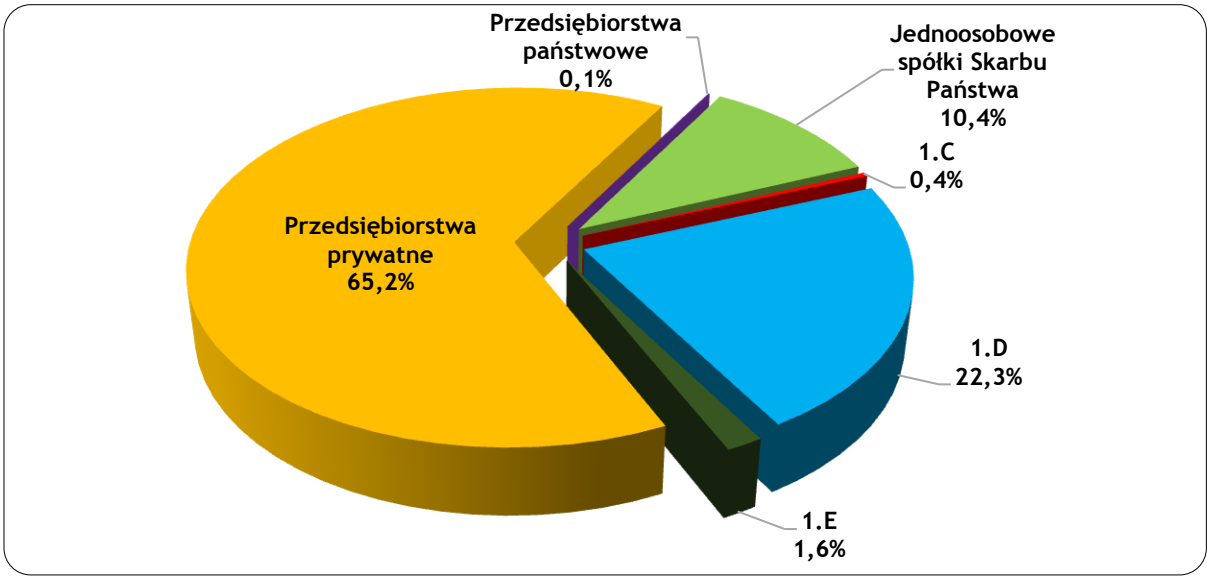
Grupa beneficjentów	Pomoc publiczna [mln zł]	Pomoc *de minimis** [mln zł]	Pomoc ogółem [mln zł]	Udział w pomocy ogółem [%]
Duże przedsiębiorstwa	11 286,1	218,8	11 504,9	**47,5**
Średnie przedsiębiorstwa	3 548,7	501,5	4 050,2	**16,7**
Małe przedsiębiorstwa	2 396,6	1 108,5	3 505,2	**14,5**
Mikroprzedsiębiorstwa	1 612,0	3 543,9	5 146,9	**21,3**
Suma	**18 843,4**	**5 363,7**	**24 207,1**	**100,0**

* Wartość pomocy *de minimis* obejmuje pomoc w sektorze transportu

Po uwzględnieniu całkowitego wsparcia udzielonego beneficjentom (pomoc publiczna i pomoc *de minimis*), **udział pomocy udzielonej mikroprzedsiębiorcom w całkowitej wartości pomocy jest wyższy o 12,7 punktu procentowego i wynosi 21,3 procent, udział pomocy udzielonej łącznie małym i średnim przedsiębiorcom pozostał na podobnym poziomie - około 31 procent**, natomiast **udział pomocy udzielonej dużym przedsiębiorstwom jest niższy o 12,4 punktu procentowego i wynosi 47,5 procent.**

6. Pomoc publiczna w podziale według formy prawnej beneficjenta pomocy

Wykres 14.
Wartość udzielonej pomocy w podziale ze względu na formę prawną beneficjenta pomocy w 2016 roku

1.C – spółki, w których jednostka samorządu terytorialnego posiada 100 procent akcji lub udziałów

1.D – spółki akcyjne lub spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, w stosunku do których Skarb Państwa, jednostka samorządu terytorialnego oraz państwowa lub komunalna jednostka organizacyjna są podmiotami dominującymi

1.E – jednostka sektora finansów publicznych w rozumieniu *ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych* (Dz. U. z 2017 r. poz.2077)

Tabela 18.
Wartość udzielonej pomocy w podziale ze względu na formę prawną beneficjenta w latach 2015-2016

Forma prawna przedsiębiorcy	Udział w wartości pomocy publicznej [%]	
	2015	2016
Przedsiębiorcy prywatni	59,3	65,2
Spółki akcyjne lub spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, w stosunku do których Skarb Państwa, jednostka samorządu terytorialnego oraz państwowa lub komunalna jednostka organizacyjna są podmiotami dominującymi	25,6	22,3
Jednoosobowe spółki Skarbu Państwa	11,0	10,4
Jednostki sektora finansów publicznych w rozumieniu *ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych*	3,6	1,6
Jednoosobowa spółka samorządu terytorialnego w rozumieniu *ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej* (Dz. U. z 2017 r. poz. 827)	0,5	0,4
Przedsiębiorstwa państwowe	0,07	0,1

Podobnie jak w poprzednich latach, **zdecydowanie najwięcej pomocy otrzymały przedsiębiorstwa prywatne - 12 293,7 mln zł (65,2 procent ogólnej wartości pomocy).** Najwięcej pomocy tej grupie podmiotów udzielono w ramach programów pomocowych:

- nr SA.40525(2015/X) – *Miesięczne dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych* (2 960,7 mln zł) – pomoc prawie w całości została udzielona przedsiębiorstwom prywatnym (2 960,1 mln zł);
- nr SA.41471(2015/X) – *Warunki i tryb udzielania pomocy publicznej i pomocy de minimis za pośrednictwem Narodowego Centrum Badań i Rozwoju* (1 574,7 mln zł) – przedsiębiorstwa prywatne otrzymały 97,1 procent wartości pomocy udzielonej w ramach ww. programu (1 529,1 mln zł);
- nr PL 39/2004 i X193/2009 - pomoc udzielana przez organy podatkowe na postawie *ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych* oraz *ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych* (razem 1 660,0 mln zł).

Pomoc o wartości 4 211,4 mln zł (ponad 22 procent ogólnej kwoty pomocy udzielonej w 2016 roku) została udzielona spółkom akcyjnym lub spółkom z ograniczoną odpowiedzialnością, w stosunku do których Skarb Państwa, jednostka samorządu terytorialnego oraz państwowa lub komunalna jednostka organizacyjna są podmiotami dominującymi. Udział pomocy udzielonej tym spółkom w ogólnej kwocie pomocy w stosunku do udziału z 2015 roku, spadł o 3,3 punktu procentowego. Najwięcej pomocy otrzymały:

- PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. – 2 262,9 mln zł;
- Operator Gazociągów Przesyłowych Gaz-System S.A. – 986,5 mln zł;

Powyższe dwie spółki otrzymały łącznie pomoc w kwocie 3 249,3 mln zł, co stanowi 77,2 procent wartości pomocy udzielonej podmiotom o tej formie prawnej.

Udział pomocy udzielonej jednoosobowym spółkom Skarbu Państwa (1 950,3 mln zł) wyniósł 10,4 procent ogólnej wartości pomocy i był na podobnym poziomie, jak w 2015 roku (11 procent). Blisko 86 procent kwoty pomocy udzielonej jednoosobowym spółkom Skarbu Państwa (łącznie 1 676 mln zł), otrzymały spółki:

- Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A. – 1 124,1 mln zł;
- Telewizja Polska S.A. – 366 mln zł;
- Polskie Radio S.A. w Warszawie – 185,9 mln zł.

7. Pomoc publiczna w podziale według sektora działalności beneficjenta

Podmioty prowadzące działalność w poszczególnych sektorach otrzymywały pomoc nie tylko na szczególnych warunkach określonych dla danego sektora (w ramach pomocy sektorowej), lecz korzystały również z pomocy udzielanej na zasadach ogólnych (np. pomocy horyzontalnej lub regionalnej). Ponad 60 procent całkowitej wartości pomocy publicznej w 2016 roku udzielono przedsiębiorcom prowadzącym działalność w 10 sektorach, które przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 19.
Wartość udzielonej pomocy w podziale na sektor działalności beneficjenta w 2016 roku

Sektor działalności beneficjenta (dział PKD)*	Wartość pomocy [mln zł]	Udział w ogólnej wartości pomocy [%]
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	4 157,0	22,1
Wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego (lignitu)	1 160,7	6,2
Transport lądowy** oraz transport rurociągowy***	1 016,1	5,4
Działalność detektywistyczna i ochroniarska	907,9	4,8
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli	844,9	4,5
Badania naukowe i prace rozwojowe	818,8	4,3
Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	768,6	4,1
Nadawanie programów ogólnodostępnych i abonamentowych	735,7	3,9
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	668,4	3,5
Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	559,0	3,0
Pozostałe	7 206,2	38,2
Ogółem	**18 843,4**	**100,0**

* Podział na sektory został dokonany na podstawie klas PKD wskazanych w sprawozdaniach o udzielonej
pomocy publicznej przekazanych przez podmioty udzielające pomocy.
** Kwota obejmuje pomoc udzieloną podmiotom działającym w sektorze transportu lądowego udzielaną na zasadach ogólnych, tj. na inne przeznaczenie horyzontalne (więc nie została wliczona do wartości pomocy w transporcie).
*** Kwota obejmuje pomoc zakwalifikowaną jako pomoc sektorowa (więc nie została wliczona do wartości pomocy w transporcie).

W 2016 roku najwięcej pomocy otrzymali przedsiębiorcy działający w sektorze **wytwarzania i dystrybucji energii elektrycznej i paliw (4 157 mln zł).** Byli to przede wszystkim beneficjenci programów pomocowych:

- nr SA.34674(2013/N) - *Derogacja z art. 10c Dyrektywy 2003/87/EC o handlu emisjami – darmowe uprawnienia dla wytwórców energii elektrycznej* (3 394,1 mln zł);
- nr C 43/2005 - *Rekompensata za rozwiązanie długoterminowych umów sprzedaży mocy i energii elektrycznej* (537,9 mln zł);
- nr SA.43905(2015/X) - *Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 23 października 2015 roku w sprawie udzielania pomocy publicznej na projekty inwestycyjne w zakresie budowy lub przebudowy infrastruktury energetycznej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020* (103,6 mln zł).

Największą pomoc w związku z działalnością prowadzoną w przedmiotowym sektorze otrzymały spółki: PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. (2 262,9 mln zł), ENEA Wytwarzanie Sp. z o.o. (238,3 mln zł) oraz EDF Polska S.A. (205,6 mln zł).

Drugim rodzajem działalności, w zakresie której przedsiębiorcy otrzymali pomoc o największej wartości było **wydobycie węgla kamiennego** (1 160,7 mln zł). Największym beneficjentem pomocy (96,9 procent) była Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A., która otrzymała pomoc w ramach programu pomocowego:

- nr SA.41161(2015/N) - *Pomoc państwa dla sektora górnictwa węgla kamiennego w latach 2015 – 2018* (1 124,1 mln zł).

Przedsiębiorcy prowadzący działalność w sektorze **transportu lądowego oraz transportu rurociągowego** otrzymali pomoc o łącznej wartości 1 016,1 mln zł, w tym przede wszystkim spółka Operator Gazociągów Przesyłowych Gaz-System S.A. w ramach pomocy indywidualnej:

- *nr SA.34982(2013/N*) – Indywidualna pomoc dla Gaz-System S.A. na inwestycje w sieci przesyłowe gazu ziemnego w Polsce (984,2 mln zł).

W sektorze podmiotów prowadzących **działalność detektywistyczną i ochroniarską** udzielono pomocy o łącznej wartości 907,9 mln zł, głównie w ramach programu pomocowego:

- nr SA.40525(2015/X) - *Miesięczne dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych* (906,5 mln zł).

Pomoc o największej wartości w tym sektorze została udzielona firmom: AST Południe Sp. z o.o. (26,7 mln zł), Ozon Group Sp. z o.o. (20,7 mln zł), Przedsiębiorstwu Produkcyjno-Usługowemu CZA-TA NICIAK S.J. (19,7 mln zł) oraz Asistnet Sp. z o.o. (18,4 mln zł).

Podmiotom prowadzącym działalność w **sektorze produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep z wyłączeniem motocykli** została udzielona pomoc o łącznej wartości 844,9 mln zł. Najwięcej pomocy dla podmiotu w tym sektorze (562,3 mln zł) udzieliły organy podatkowe przedsiębiorcom posiadającym zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej w specjalnych strefach ekonomicznych. Do firm z tego sektora, które otrzymały największą pomoc, zaliczają się spółki: Mercedes-Benz Manufacturing Poland Sp. z o.o. (82,4 mln zł), Brembo Poland Sp. z o.o. (62,7 mln zł) oraz FCA Powertrain Technologies Poland Sp. z o.o (58,5 mln zł).

W 2016 roku po raz pierwszy wśród sektorów działalności, w których udzielono najwięcej pomocy publicznej, znalazł się sektor **badań naukowych i prac rozwojowych**

(812,4 mln zł)[11]. Przedsiębiorcy prowadzący działalność badawczo-rozwojową oraz badania naukowe otrzymywali pomoc przede wszystkim w ramach programów:

- nr SA.41471(2015/X) – *Warunki i tryb udzielania pomocy publicznej i pomocy de minimis za pośrednictwem Narodowego Centrum Badań i Rozwoju* (410,6 mln zł);
- nr SA.43257(2015/X) – *Pomoc finansowa na inwestycje typu centra badawczo-rozwojowe przedsiębiorców w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020* (305,4 mln zł).

Największą kwotę pomocy otrzymały spółki: Selvita S.A. (77,8 mln zł), Synthos S.A. (63,4 mln zł), Celon Pharma S.A. (34,9 mln zł) i General Electric Company Polska Sp. z o.o. (31,4 mln zł).

W sektorze **produkcji metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń** udzielono pomocy o wartości 768,6 mln zł, a największa jej część została udzielona w ramach:

- nr SA.42799(2015/X) – *Pomoc finansowa udzielana przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości w ramach w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020* (178,4 mln zł);

Wśród beneficjentów pomocy znalazły się: Winkelmann Sp. z o.o. (25,9 mln zł), Hearing Polska Sp. z o.o. (24,8 mln zł), PHM Polcomm Dariusz Kozak (21,9 mln zł), Protechnika Grzegorz Kowalczyk (20 mln zł).

Nadawcy programów radiowo-telewizyjnych otrzymali głównie pomoc stanowiącą rekompensatę z tytułu realizacji zadań publicznych na podstawie:

- *ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji* (722,0 mln zł).

Pomoc o największej wartości otrzymali: Telewizja Polska S.A. (366 mln zł), Polskie Radio S.A. (185,9 mln zł) oraz siedemnaście radiowych rozgłośni regionalnych (łącznie 170,6 mln zł).

Przedsiębiorstwom prowadzącym działalność w **sektorze produkcji wyrobów z gumy i tworzysz sztucznych** udzielono pomocy o wartości 668,4 mln zł. Duża część tej pomocy (42 procent) została udzielona podmiotom posiadającym zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej w specjalnych strefach ekonomicznych (279,3 mln zł). Prawie 33 procent stanowiła pomoc przeznaczona na prace badawczo rozwojowe i innowacyjne (218,2 mln zł). Podmiotami, które otrzymały pomoc o największej wartości były: Firma oponiarska Dębica S.A. (38 mln zł) oraz Cooper Standard Polska Sp. z o.o. (33,4 mln zł).

Pośród beneficjentów pomocy o znacznej wartości, znaleźli się przedsiębiorcy prowadzący działalność w **sektorze produkcji maszyn i urządzeń gdzie indziej nie klasyfikowanych** (559 mln zł), którym udzielono pomocy przede wszystkim w ramach programów pomocowych:

- nr SA.41471(2015/X) – *Warunki i tryb udzielania pomocy publicznej i pomocy de minimis za pośrednictwem Narodowego Centrum Badań i Rozwoju* (156,4 mln zł);

[11] Wartość pomocy może być zdecydowanie wyższa od kwot wskazanych w raporcie z uwagi na fakt, iż wielu beneficjentów w formularzu informacyjnym nie wskazało klasy PKD, w związku z którą ubiegają się o pomoc w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020 tylko klasę PKD związaną z prowadzoną działalnością. Przykładowo, pomoc udzielona w ramach programu nr SA.41471(2015/X) wyniosła 1 574,7 mln zł (tutaj 410,6 mln zł), nr SA.43257(2015/X) – 485,9 mln zł (tutaj 305,4 mln zł).

- nr SA.42799(2015/X) – *Pomoc finansowa udzielana przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości w ramach w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020* (94,4 mln zł);
- nr SA.44348(2016/X) – *Kredyt na innowacje technologiczne* (74,3 mln zł).

W tym sektorze pomoc o największej wartości otrzymały spółki: Federal-Mogul Gorzyce Sp. z o.o. (32,7 mln zł) oraz B&P Engineering Sp. z o.o. S.K. (25,2 mln zł).

8. Najwięksi beneficjenci pomocy

Wśród wszystkich beneficjentów pomocy publicznej udzielonej w 2016 roku, pomoc o największej wartości otrzymali przedsiębiorcy działający w sektorze energetycznym, wydobywania węgla oraz usług wspomagających górnictwo i wydobywanie, transportu lądowego i transportu rurociągowego, usług radiowo-telewizyjnych, a także usług finansowych. Kwota pomocy udzielona podmiotom działającym w powyższych sektorach gospodarki stanowiła 31 procent całkowitej wartości udzielonej pomocy publicznej.

Tabela 20.
Najwięksi beneficjenci pomocy publicznej w 2016 roku

Lp.	Nazwa beneficjenta	Wartość pomocy [mln zł]
1.	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.	2 262,9
2.	Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A.	1 124,1
3.	Operator Gazociągów Przesyłowych Gaz-System S.A.	986,5
4.	Telewizja Polska S.A.	366,0
5.	ENEA Wytwarzanie Sp. z o.o.	238,3
6.	EDF Polska S.A.	205,6
7.	Polskie Radio S.A. w Warszawie	185,9
8.	TAURON Wytwarzanie S.A.	179,8
9.	GDF SUEZ Energia Polska S.A.	176,6
10.	Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego	162,5
	Razem	**5 888,1**

Przedsiębiorcy działający w **sektorze wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych** otrzymywali pomoc głównie na podstawie *ustawy z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych*.

W grupie największych beneficjentów pomocy publicznej udzielonej przedsiębiorcom w tym sektorze znalazły się spółki:

- **PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.** – 2 262,9 mln zł (w tym 2 033,6 mln zł na podstawie ww. ustawy);
- **ENEA Wytwarzanie Sp. z o.o.** – 238,3 mln zł (całość na podstawie ww. ustawy);
- **EDF Polska S.A.** – 205,6 mln zł (w tym 195,4 mln zł na podstawie ww. ustawy),
- **TAURON Wytwarzanie S.A.** – 179,8 mln zł (całość na podstawie ww. ustawy);

- **GDF SUEZ Energia Polska S.A.** – 176,6 mln zł (całość na podstawie ww. ustawy).

Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A. działająca w sektorze wydobywania węgla oraz usług wspomagających górnictwo i wydobywanie, otrzymała pomoc w kwocie 1 124,1 mln zł w ramach programu:

- nr SA.41161(2015/N) - *Pomoc państwa dla sektora górnictwa węgla kamiennego w latach 2015-2018*.

Trzecim beneficjentem pomocy, jeśli chodzi o jej wielkość był **Operator Gazociągów Przesyłowych Gaz-System S.A.**, który otrzymał pomoc o wartości 986,5 mln zł, przede wszystkim pomoc indywidualną:

- nr SA.34982(2013/N) – *Indywidualna pomoc dla Gaz-System S.A. na inwestycje w sieci przesyłowe gazu ziemnego w Polsce* (984,2 mln zł)

Telewizja Polska S.A. otrzymała pomoc w kwocie 366 mln zł, na którą składa się: rekompensata za świadczenie usług w ogólnym interesie gospodarczym udzielona na podstawie *ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji* (365,5 mln zł) oraz dotacja Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej na podstawie *ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o kinematografii* (Dz. U. z 2016 r. poz 438, z późn. zm.) (0,5 mln zł). Pomoc stanowiącą rekompensatę w 2016 roku otrzymało także **Polskie Radio S.A.** (185,9 mln zł).

Wśród podmiotów, które otrzymały najwięcej pomocy znalazła się również **Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego** (162,5 mln zł). Niniejsza pomoc została przyznana na podstawie *ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym* (Dz. U. z 2014 r. poz. 1866, z późn. zm.) w ramach programu pomocowego dotyczącego uporządkowanej likwidacji spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych.

V. OPIS POSZCZEGÓLNYCH PRZEZNACZEŃ POMOCY (Z WYŁĄCZENIEM TRANSPORTU)

1. Pomoc horyzontalna

8 833,4 mln zł

Wartość pomocy horyzontalnej udzielonej w 2016 roku wyniosła **8 833,4** mln zł i była o 904,4 mln zł wyższa niż w 2015 roku (7 929 mln zł). Niniejszy wzrost był spowodowany przede wszystkim wzrostem wartości pomocy udzielonej na prace badawczo-rozwojowe i innowacyjne – wzrost o 1 034,7 mln zł, pomocy na ochronę środowiska i cele związane z energią – wzrost o 370,6 mln zł oraz pomocy na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego – wzrost o 145,7 mln zł. Jednocześnie w 2016 roku nie udzielono pomocy na restrukturyzację, której wartość w 2015 roku wyniosła 770,3 mln zł.

1.1. Pomoc na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną

Tabela 21.
Wartość i formy pomocy horyzontalnej przeznaczonej na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną w 2016 roku

Organy udzielające pomocy	Wartość pomocy (mln zł)	Forma pomocy	Wartość pomocy (mln zł)
Dyrektor Narodowego Centrum Badań i Rozwoju	1 574,7	dotacja lub inne bezzwrotne świadczenie	1 574,7
Marszałkowie województw	193,2	dotacja lub inne bezzwrotne świadczenie	193,2
Prezes Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości	28,9	dotacja lub inne bezzwrotne świadczenie	28,9
Pozostałe, w tym przedsiębiorcy	17,0	dotacja lub inne bezzwrotne świadczenie	17,0
Minister Rozwoju i Finansów	5,0	dotacja lub inne bezzwrotne świadczenie	5,0
Organy podatkowe	0,6	obniżka lub zmniejszenie, powodujące obniżenie podstawy opodatkowania lub wysokości podatku	0,6
Suma	**1 819,4**		

W 2016 roku wartość udzielonej pomocy publicznej **na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną** wyniosła **1 819,4 mln zł** i jest to najwyższa wartość pomocy o tym przeznaczeniu na przestrzeni ostatnich 10 lat. Wartość pomocy publicznej na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną kształtowała się na poziomie od 168,1 mln zł (w 2007 r.) do 1 298,8 mln zł (w 2012 r.), następnie zaczęła spadać i w 2015 roku wyniosła 784,8 mln zł.

Na **badania przemysłowe** udzielono pomocy o wartości **978,6 mln zł**, a **808,7 mln zł** przeznaczono na **eksperymentalne prace rozwojowe**. Ponadto udzielono pomocy

inwestycyjnej na: infrastrukturę badawczą (17 mln zł), wspieranie innowacyjności małych i średnich przedsiębiorstw (14,2 mln zł) oraz na badania podstawowe (1 mln zł)

Największa część pomocy (86,6 procent) została udzielona przez **Dyrektora Narodowego Centrum Badań i Rozwoju** w ramach programu pomocowego:

- nr SA.41471(2015/X) – *Warunki i tryb udzielania pomocy publicznej i pomocy de minimis za pośrednictwem Narodowego Centrum Badań i Rozwoju* (1 574,7 mln zł).

Marszałkowie województw (193,2 mln zł) udzielili pomocy przede wszystkim w ramach programu pomocowego:

- nr SA.42839(2015/X) – *Pomoc na badania podstawowe, badania przemysłowe, eksperymentalne prace rozwojowe oraz studia wykonalności w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020* (193,2 mln zł).

Prezes Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (28,9 mln zł) udzielił pomocy w ramach dwóch programów pomocowych:

- nr SA.42799(2015/X) – *Pomoc finansowa udzielana przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości w ramach w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020* (27,8 mln zł);
- nr SA.42798(2015/X) – *Pomoc finansowa udzielana przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości w ramach osi I Przedsiębiorcza Polska Wschodnia Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020* (1 mln zł).

Wśród pozostałych podmiotów udzielających pomocy w 2016 roku był **Ośrodek Przetwarzania Informacji - Państwowy Instytut Badawczy**, który udzielił pomocy indywidualnej na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną: w kwocie 17 mln zł dla:

- nr SA.47472(2017/X) - Politechnika Poznańska (10,2 mln zł);
- nr SA.47473(2017/X) - Instytut Chemii Bioorganicznej Polskiej Akademii Nauk (6,8 mln zł).

Minister Rozwoju i Finansów udzielił pomocy w ramach programu pomocowego:

- nr SA.43257(2015/X) – *Pomoc finansowa na inwestycje typu centra badawczo-rozwojowe przedsiębiorców w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020* (5 mln zł).

Ponadto, **organy podatkowe** w 2016 roku rozpoczęły udzielać pomocy przedsiębiorcom realizującym projekty badawczo-rozwojowe w ramach programu pomocowego:

- nr SA.46089(2016/X) – *Pomoc udzielana w ramach funduszu innowacyjności* (0,6 mln zł).

Pomoc na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną o największej wartości otrzymali beneficjenci programu nr SA.41471(2015/X), a wśród nich m.in.:

- Selvita S.A. – 68,8 mln zł;
- Celon Pharma S.A. – 34,9 mln zł;
- General Electric Company Polska Sp. z o.o. – 31,4 mln zł.

1.2. Ochrona środowiska i cele związane z energią

Tabela 22.
Wartość i formy pomocy horyzontalnej przeznaczonej na ochronę środowiska i cele związane z energią w 2016 roku

Organy udzielające pomocy	Wartość pomocy (mln zł)	Forma pomocy	Wartość pomocy (mln zł)
Minister Środowiska	3 394,1	dotacja lub inne bezzwrotne świadczenie	3 394,1
Marszałkowie województw	86,1	dotacja lub inne bezzwrotne świadczenie	86,1
Minister Energii	63,9	refundacja	63,9
Dyrektor Instytutu Nafty i Gazu	39,7	dotacja lub inne bezzwrotne świadczenie	39,7
Prezesi Zarządów Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	19,8	dotacja lub inne bezzwrotne świadczenie	12,4
		pożyczka warunkowo umorzona	7,0
		pożyczka preferencyjna	0,5
Prezes Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	11,2	pożyczka preferencyjna	8,9
		pożyczka warunkowo umorzona	2,3
Prezydenci i burmistrzowie miast oraz wójtowie gmin	0,6	dotacja lub inne bezzwrotne świadczenie	0,6
Suma	**3 615,5**		

W ramach pomocy horyzontalnej w 2016 roku najwięcej pomocy udzielono **na ochronę środowiska,** w sumie w kwocie **3 615,5 mln zł**[12] (3 244,9 mln zł w 2015 roku, 3 952,4 mln zł w 2014 roku). Podobnie jak w latach ubiegłych, najwięcej pomocy o tym przeznaczeniu (94 procent) udzielił **Minister Środowiska** w ramach programu pomocowego:

- nr SA.34674(2013/N) - *Derogacja z art. 10c Dyrektywy 2003/87/EC o handlu emisjami - darmowe uprawnienia dla wytwórców energii elektrycznej* (3 394,1 mln zł).

Marszałkowie województw udzielili pomocy na ochronę środowiska i cele związane z energią (86,1 mln zł) przede wszystkim w ramach programów pomocowych:

- nr SA.43229(2015/X) – *Pomoc na układy wysokosprawnej kogeneracji oraz na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020* (76,6 mln zł);

[12] Do całkowitej kwoty pomocy z przeznaczeniem na ochronę środowiska zaliczono również pomoc spełniającą kryteria zgodności ze wspólnym rynkiem zgodnie z art. 107 ust. 3 lit. c. Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (czyli pomoc przeznaczoną na ułatwianie rozwoju niektórych działań gospodarczych lub niektórych regionów gospodarczych), której celem była ochrona środowiska.

- nr SA.43254(2015/X) - *Pomoc na inwestycje wspierające efektywność energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020* (8,8 mln zł).

Minister Energii (63,9 mln zł) oraz **Dyrektor Instytutu Nafty i Gazu** (39,7 mln zł) udzielali pomocy w ramach programu pomocowego:

- nr SA.43905(2015/X) – *Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 23 października 2015 r. w sprawie udzielania pomocy publicznej na projekty inwestycyjne w zakresie budowy lub przebudowy infrastruktury energetycznej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020* (103,6 mln zł).

Prezes Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (11,2 mln zł) oraz **Prezesi Zarządów Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej** (11,9 mln zł) udzielali pomocy w ramach programu:

- nr SA.44685(2016/X) - *Program horyzontalnej pomocy publicznej na cele z zakresu ochrony środowiska określony rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie szczegółowych warunków udzielania horyzontalnej pomocy publicznej na cele z zakresu ochrony środowiska* (23,1 mln zł).

Ponadto, **Prezesi Zarządów Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej** udzielali pomocy w ramach programu:

- nr SA.43229(2015/X) - *Pomoc na układy wysokosprawnej kogeneracji oraz na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020* (8 mln zł).

Prezydenta Miasta Krosno udzielił pomocy indywidualnej dla Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej - Krośnieński Holding Komunalny zarejestrowanej przez Komisje Europejską jako:

- nr SA.46020(2016/X) - *Pomoc dla zadania pn. : Likwidacja lokalnej kotłowni opalanej paliwem stałym przy ul. Fredry 12 w Krośnie wraz z podłączeniem budynków do wybudowanej w tym celu miejskiej sieci ciepłowniczej* (0,6 mln zł).

Najwięcej pomocy na ochronę środowiska i cele związane z energią otrzymała spółka **PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.** (2 033,6 mln zł) w całości ramach programu nr SA.34674(2013/N).

1.3. Rozwój małych i średnich przedsiębiorstw

Tabela 23.
Wartość i formy pomocy horyzontalnej przeznaczonej dla małych i średnich przedsiębiorstw w 2016 roku

Organy udzielające pomocy	Wartość pomocy (mln zł)	Forma pomocy	Wartość pomocy (mln zł)
Prezes Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości	10,4	dotacja lub inne bezzwrotne świadczenie	10,4
Marszałkowie województw	2,7	dotacja lub inne bezzwrotne świadczenie	2,7
Bank Gospodarstwa Krajowego	1,5	dotacja lub inne bezzwrotne świadczenie	1,5
Pozostałe, w tym przedsiębiorcy	0,2	dotacja lub inne bezzwrotne świadczenie	0,2
Suma	**14,8**		

Wartość pomocy udzielonej w 2016 roku na **rozwój małych i średnich przedsiębiorstw** wyniosła **14,8 mln zł**. W 2015 roku nie udzielano pomocy o tym przeznaczeniu, natomiast w 2014 roku pomoc ta miała wartość 19,9 mln zł.

Prezes Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości udzielił pomocy (10,4 mln zł) przede wszystkim w ramach programu pomocowego:

- nr SA.42799(2015/X) - *Pomoc finansowa udzielana przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020* (10,3 mln zł).

Marszałkowie województw udzielali pomocy w ramach programu pomocowego:

- nr SA.43179(2015/X) – *Pomoc na usługi doradcze na rzecz MŚP oraz pomoc na udział w targach w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020* (2,7 mln zł).

Bank Gospodarstwa Krajowego udzielił pomocy w ramach programu pomocowego:

- nr SA.44348(2016/X) – *Kredyt na innowacje technologiczne* (1,5 mln zł).

Natomiast wśród **pozostałych** podmiotów udzielających pomocy na rozwój małych i średnich przedsiębiorstw był Region Środkowo-Wschodni NSZZ Solidarność z Lublina, który udzielił pomocy w ramach programu:

- nr SA.44683(2016/X) – *Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020* (0,2 mln zł).

Pomoc o największej wartości z przeznaczeniem na rozwój małych i średnich przedsiębiorstw otrzymała spółka Minerals Mining Group S.A. (792 tys. zł).

Kwota pomocy na rozwój małych i średnich przedsiębiorstw nie jest równoznaczna z kwotą pomocy, z której skorzystały małe i średnie przedsiębiorstwa. Większa część pomocy

udzielonej takim przedsiębiorstwom kwalifikowana jest jako regionalna pomoc inwestycyjna lub pomoc na zatrudnienie.

1.4. Zatrudnienie

Tabela 24.
Wartość i formy pomocy horyzontalnej przeznaczonej na zatrudnienie w 2016 roku

Organy udzielające pomocy	Wartość pomocy (mln zł)	Forma pomocy	Wartość pomocy (mln zł)
Prezes Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	2 967,8	refundacja	2 967,8
Dyrektor Generalny Służby Więziennej	49,5	dotacja lub inne bezzwrotne świadczenie	36,9
		rekompensata	12,6
Prezydenci i burmistrzowie miast oraz wójtowie gmin	1,3	zwolnienia z podatku	1,1
		refundacja	0,1
Pozostałe, w tym przedsiębiorcy	0,5	dotacja lub inne bezzwrotne świadczenie	0,5
Starostowie powiatów	0,2	refundacja	0,2
Suma	**3 019,2**		

W 2016 roku wartość udzielonej pomocy publicznej **na zatrudnienie wyniosła 3 019,2 mln zł**[13] (2 943,8 w 2015 roku, 3 063,7 mln zł w 2014 roku). Największa część pomocy o takim przeznaczeniu (98 procent) została udzielona **w formie refundacji przez Prezesa Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych** (2 967,8 mln zł) w ramach dwóch programów pomocowych:

- nr SA.40525(2015/X) – *Miesięczne dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych* (2 960,7 mln zł);
- nr SA.40693(2015/X) – *Pomoc finansowa udzielana pracodawcom prowadzącym zakłady pracy chronionej ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych* (7,1 mln zł).

Pomocy na zatrudnienie udzielił również **Dyrektor Generalny Służby Więziennej** w ramach programu pomocowego:

- nr SA.33608(2011/N) – *Pomoc dla przedsiębiorców zatrudniających osoby pozbawione wolności* (49,5 mln zł).

[13] Do całkowitej kwoty pomocy z przeznaczeniem na zatrudnienie, zaliczono również pomoc spełniającą kryteria zgodności ze wspólnym rynkiem zgodnie z art. 107 ust. 3 lit. c. Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (czyli pomoc przeznaczoną na ułatwianie rozwoju niektórych działań gospodarczych lub niektórych regionów gospodarczych), która miała na celu wsparcie przedsiębiorców zatrudniających osoby pozbawione wolności.

Prezydent Miasta Świdnica udzielił pomocy w ramach programów pomocowych:

- nr XE26/2005 i nr XE29/2007 – *Program pomocy w zakresie zatrudnienia w ramach wyłączeń grupowych dla przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy na terenie Gminy Miasto Świdnica* (1,1 mln zł).

Prezydenci, burmistrzowie miast i wójtowie gmin (0,1 mln zł) oraz **starostowie powiatów** (0,2 mln zł) udzielali pomocy w ramach programu pomocowego:

- nr SA.40694(2015/X) - *Zwrot dodatkowych kosztów związanych z zatrudnianiem pracowników niepełnosprawnych* (0,3 mln zł).

W grupie **pozostałych** podmiotów udzielających pomocy z przeznaczeniem na zatrudnienie była Podkarpacka Agencja Konsultingowo-Doradcza Sp. z o.o., która udzieliła pomocy w ramach programu pomocowego

- nr SA.43592(2015/X) - *Pomoc de minimis oraz pomoc publiczna udzielana w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020* (0,5 mln zł).

1.5. Szkolenia

Tabela 25.
Wartość i formy pomocy horyzontalnej przeznaczonej na szkolenia w 2016 roku

Organy udzielające pomocy	Wartość pomocy (mln zł)	Forma pomocy	Wartość pomocy (mln zł)
Prezydenci i burmistrzowie miast oraz wójtowie gmin	0,034	refundacja	0,034
Starostowie powiatów	0,005	refundacja	0,005
Pozostałe, w tym przedsiębiorcy	0,003	dotacja lub inne bezzwrotne świadczenie	0,003
Suma	**0,042**		

Pomoc udzielona w 2016 roku z przeznaczeniem **na szkolenia** wyniosła **41 515 zł** (71 138 zł w 2015 roku, 79,8 mln zł w 2014 roku). Pomocy o takim przeznaczeniu udzielili przede wszystkim **prezydenci, burmistrzowie miast i wójtowie gmin oraz starostowie powiatów** w ramach programu:

- nr SA.40691(2015/X) – *Refundacja kosztów szkoleń dla pracowników niepełnosprawnych* (38 995 zł).

Niska wartość pomocy na szkolenia w latach 2015-2016 spowodowana jest zmianą kwalifikacji pomocy publicznej na szkolenia udzielanej przez Ochotnicze Hufce Pracy na podstawie *ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (Dz. U. z 2017 r. poz.1065, z późn. zm.) na pomoc *de minimis*, a także z wygaśnięciem programów pomocowych o przeznaczeniu na szkolenia, współfinansowanych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na lata 2007-2013.

1.6. Kultura i zachowanie dziedzictwa kulturowego

Tabela 26.
Wartość i formy pomocy horyzontalnej przeznaczonej na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego w 2016 roku

Organy udzielające pomocy	Wartość pomocy (mln zł)	Forma pomocy	Wartość pomocy (mln zł)
Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego	152,4	dotacja lub inne bezzwrotne świadczenie	140,2
		refundacja	12,2
Marszałkowie województw	80,6	dotacja lub inne bezzwrotne świadczenie	75,8
		refundacja	4,9
Minister Energii	78,1	dotacja lub inne bezzwrotne świadczenie	78,1
Prezydenci i burmistrzowie miast oraz wójtowie gmin	6,1	dotacja lub inne bezzwrotne świadczenie	3,7
		obniżenie wysokości opłaty	2,3
		zwolnienie z podatku	0,1
Prezes Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	6,0	dotacja lub inne bezzwrotne świadczenie	6,0
Minister Infrastruktury i Budownictwa	1,5	dotacja lub inne bezzwrotne świadczenie	1,5
Prezesi Zarządów Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	1,2	dotacja lub inne bezzwrotne świadczenie	1,2
Suma	**326,1**		

Wraz z uruchomieniem perspektywy finansowej na lata 2014-2020 istotnie wzrosła wartość pomocy na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego (326,1 mln zł w 2016 roku, 180,4 mln zł w 2015 roku, 227,8 mln zł w 2014 roku). Pomoc ta była udzielana przede wszystkim w ramach Programu Operacyjnego infrastruktura i Środowisko oraz regionalnych programów operacyjnych.

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego udzielił pomocy w ramach programu pomocowego:

- nr SA.42965(2015/X) - *Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 12 sierpnia 2015 roku w sprawie udzielania pomocy na kulturę i ochronę dziedzictwa kulturowego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020* (152,4 mln zł).

Marszałkowie województw udzielili pomocy w ramach programu pomocowego:

- nr SA.43180(2015/X) - *Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 roku w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020* (80,6 mln zł).

Minister Energii udzielił pomocy indywidualnej w łącznej kwocie 78,1 mln zł dla:

- nr SA.36222(2013/N) – Kopalni Soli „Wieliczka" S.A. (56,2 mln zł);
- nr SA.36221(2013/N) – Kopalni Soli „Bochnia" Sp. z o.o. (16 mln zł);
- nr SA.38122(2014/N) – Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu (6 mln zł).

Kopalni Soli „Wieliczka" S.A. udzielił pomocy także **Prezes Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej** w ramach pomocy indywidualnej SA.36222(2013/N) (6 mln zł).

Pomocy na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego w 2016 roku udzielali także **prezydenci miast** (6,1 mln zł), w tym w ramach środków pomocowych:

- nr SA.43180(2015/X) - *Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 roku w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020* (3,7 mln zł);
- nr SA.48170(2017/X) - Bonifikata od ceny sprzedaży nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków na rzecz ONUFREJÓW & KOZŁOWSKI Sp. z o.o. (2,3 mln zł).

Minister Infrastruktury i Budownictwa **udzielił pomocy na kulturę** (dotyczącej zwolnienia z opłat pocztowych przesyłek zawierających obowiązkowe egzemplarze biblioteczne) **dla Poczty Polskiej S.A. w ramach programu pomocowego:**

- nr SA.42843(2015/N) - *Rekompensata kosztów poniesionych na świadczenie usług pocztowych ustawowo zwolnionych od opłat pocztowych (2016-2021)* (1,5 mln zł).

Prezes Zarządu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu udzielił pomocy indywidualnej:

- nr SA.46597(2016/X) – *Dotacja celowa na częściowe zagospodarowanie terenu, gospodarkę drzewostanem i szatą roslinną realizowane przez Spółkę Moszna Zamek* (1,2 mln zł).

Największymi beneficjentami pomocy na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego w 2016 roku byli:

- Kopalnia Soli „Wieliczka" S.A. - 62,2 mln zł;
- Muzeum Historyczne Miasta Krakowa – 29 mln zł;
- Muzeum Inżynierii Miejskiej w Krakowie – 28,3 mln zł;
- Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu – 23,9 mln zł.

1.7. Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę lokalną

Tabela 27.
Wartość i formy pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę lokalną w 2016 roku

Organy udzielające pomocy	Wartość pomocy (mln zł)	Forma pomocy	Wartość pomocy (mln zł)
Marszałkowie województw	26,3	refundacja	16,6
		dotacja lub inne bezzwrotne świadczenie	9,7
Suma	**26,3**		

W 2016 roku po raz pierwszy udzielana była pomoc inwestycyjna na infrastrukturę lokalną. **Marszałkowie województw** udzielili pomocy w ramach programu pomocowego:

- nr SA.43141(2015/X) – *Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę lokalną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020* (26,3 mln zł).

1.8. Pomoc o charakterze socjalnym dla indywidualnych konsumentów

Tabela 28.
Wartość i formy pomocy horyzontalnej o charakterze socjalnym przeznaczonej dla indywidualnych konsumentów w 2016 roku

Organy udzielające pomocy	Wartość pomocy (mln zł)	Forma pomocy	Wartość pomocy (mln zł)
Minister Infrastruktury i Budownictwa	0,5	dotacja lub inne bezzwrotne świadczenie	0,5
Suma	**0,5**		

Minister Infrastruktury i Budownictwa udzielił spółce **Poczta Polska S.A.** pomocy z przeznaczeniem dla indywidualnych konsumentów (w tym przypadku są to osoby niewidome lub ociemniałe, których przesyłki zostały zwolnione od opłat pocztowych) w ramach programu pomocowego:

- nr SA.42843(2015/N) - *Rekompensata kosztów poniesionych na świadczenie usług pocztowych ustawowo zwolnionych od opłat pocztowych* (0,5 mln zł).

1.9. Pomoc na działalność sportową i rekreacyjną

Tabela 29.
Wartość i formy pomocy horyzontalnej przeznaczonej na działalność sportową i rekreacyjną w 2016 roku

Organy udzielające pomocy	Wartość pomocy (mln zł)	Forma pomocy	Wartość pomocy (mln zł)
Marszałkowie województw	9,3	dotacja lub inne bezzwrotne świadczenie	9,3
Prezydenci i burmistrzowie miast oraz wójtowie gmin	2,2	zwolnienia z podatku	2,2
Suma	**11,5**		

W 2016 roku pomoc na działalność sportową i rekreacyjną wyniosła 11,5 mln zł (0,9 mln zł w 2015 roku).

Marszałek województwa łódzkiego udzielił pomocy w ramach programu pomocowego:

- nr SA.43541(2015/X) – *Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 20 października 2015 roku w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020* (9,3 mln zł).

Prezydenci i burmistrzowie miast udzielili pomocy o tym przeznaczeniu w ramach programu pomocowego:

- nr SA.41495(2015/X) - *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 stycznia 2015 roku w sprawie warunków udzielania zwolnień z podatku od nieruchomości oraz podatku od środków transportowych, stanowiących regionalną pomoc inwestycyjną, pomoc na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego, pomoc na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną oraz pomoc na infrastrukturę lokalną* (2,2 mln zł).

2. Pomoc regionalna

5 765,8 mln zł

Tabela 30.
Wartość i formy pomocy regionalnej udzielonej przez poszczególne podmioty w 2016 roku

Organ udzielający pomocy	Wartość pomocy (mln zł)	Forma pomocy	Wartość pomocy (mln zł)
Organy podatkowe	2 470,9	obniżka lub zmniejszenie, powodujące obniżenie podstawy opodatkowania lub wysokości podatku	2 451,6
		zwolnienie z podatku	19,2
Prezes Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości	1 023,5	dotacja i inne bezzwrotne świadczenia	1 023,5
Marszałkowie województw	968,3	dotacja i inne bezzwrotne świadczenia	968,3
Bank Gospodarstwa Krajowego	593,9	dotacja i inne bezzwrotne świadczenia	592,0
		pożyczka preferencyjna	2,0
Minister Rozwoju i Finansów	565,2	dotacja i inne bezzwrotne świadczenia	565,2
Prezydenci i burmistrzowie miast oraz wójtowie gmin	112,2	zwolnienie z podatku	96,1
		umorzenie zaległości podatkowej wraz z odsetkami	10,6
		obniżka lub zmniejszenie, powodujące obniżenie podstawy opodatkowania lub wysokości podatku	5,4
Prezesi Zarządów Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	30,6	dotacja i inne bezzwrotne świadczenia	24,1
		pożyczka preferencyjna	4,7
		pożyczka warunkowo umorzona	1,8
Prezes Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	1,1	pożyczka preferencyjna	0,6
		pożyczka warunkowo umorzona	0,5
Suma	**5 765,8**		

Wartość **pomocy regionalnej** udzielonej w 2016 roku **wyniosła 5 765,8 mln zł** i była o 2 672,9 mln zł wyższa niż w 2015 roku (3 000,1 mln zł). **Najwięcej pomocy** o tym przeznaczeniu udzieliły **organy podatkowe (2 470,9 ml zł)** przede wszystkim w formie ulg w podatku dochodowym podmiotom prowadzącym działalność gospodarczą na terenie specjalnych stref ekonomicznych w ramach programu pomocy istniejącej (PI) oraz na podstawie programów pomocowych:

- *nr* PL 39/2004, XR98/2007, X193/2009 i SA.40523(2015/X) - *Program pomocy regionalnej dla przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w specjalnych strefach ekonomicznych* (2 451,6 mln zł);

Wśród beneficjentów, którzy uzyskali ulgi o największej wartości znalazły się spółki: Valeo Autosystemy Sp. z o.o. (63,5 mln zł), Brembo Poland Sp. z o.o. (62,7 mln zł),

FCA Powertrain Poland Sp. z o.o. (58,5 mln zł) oraz Saint-Gobain Innovative Materials Polska Sp. z o.o. (55 mln zł).

Ponadto, organy podatkowe udzieliły pomocy w formie zwolnienia z podatku w kwocie 19,2 mln zł na podstawie ustawy dnia 14 czerwca 1991 r. *o spółkach z udziałem zagranicznym* (Dz. U. z 1997 r. poz.143, z późn. zm.), z czego pomoc w kwocie 18,5 mln zł otrzymała spółka FCA Poland S.A.

W 2016 roku **Prezes Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości** udzielił pomocy w formie dotacji na kwotę **1 023,5 mln zł** w ramach dwóch programów pomocowych:

- nr SA.42799(2017/X) - *Pomoc finansowa udzielana przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020* (897,8 mln zł);
- nr SA.42798(2015/X) - *Pomoc finansowa udzielana przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości w ramach osi I Przedsiębiorcza Polska Wschodnia Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020* (125,7 mln zł).

Największymi beneficjentami tej pomocy były spółki: ML System S.A. (27 mln zł), Protechnika Grzegorz Kowalczyk (20 mln zł), Ecowipes EWS Sp. z o.o. (20 mln zł), Cerrad Sp. z o.o. (20 mln zł), Witoplast Kisieliscy S.J. (20 mln zł), Polska Grupa Pocztowa Innowacje Sp. z o.o. (20 mln zł).

Kwota pomocy regionalnej udzielonej przez **marszałków województw** wyniosła **968,3 mln zł,** tj. o 871,4 mln zł więcej w porównaniu z rokiem wcześniejszym (96,9 mln zł). Marszałkowie Województw udzielili pomocy w formie dotacji ok. 850 przedsiębiorcom wyłącznie w ramach dwóch programów pomocowych:

- nr SA.43247(2015/X) - *Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (539,6 mln zł);*
- nr SA.43142(2015/X) – *Regionalna pomoc inwestycyjna w ramach celu tematycznego 3 w zakresie wzmacniania konkurencyjności mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (428,7 mln zł).*

Bank Gospodarstwa Krajowego udzielił pomocy regionalnej w kwocie **593,9 mln zł** w ramach dwóch programów pomocowych.

- nr SA.44348(2016/X) – *Kredyt na innowacje technologiczne (592 mln zł);*
- nr SA.43973(2015/X) - *Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 10 listopada 2015 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej, pomocy na usługi doradcze związane z przygotowaniem inwestycji początkowej oraz pomocy na usługi doradcze związane z realizacją inwestycji początkowej przez fundusze rozwoju obszarów miejskich w ramach regionalnych programów operacyjnych przyjętych na lata 2007-2013 (2 mln zł).*

Minister Rozwoju i Finansów udzielił pomocy regionalnej w kwocie **565,2 mln zł** w formie dotacji w ramach programów pomocowych i pomocy indywidualnej:

- nr SA.43257(2015/X) - *Pomoc finansowa na inwestycje typu centra badawczo-rozwojowe przedsiębiorców w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój, 2014-2020 (480,9 mln zł);*

- nr SA.47532(2017/X) – *pomoc indywidualna dla Mercedes-Benz Manufacturing Poland Sp. z o.o. (82,4 mln zł);*
- nr SA.43859(2015/X) - Wsparcie nowej inwestycji z Funduszu Strefowego na podstawie *Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 marca 2006 r. w sprawie udzielenia wsparcia nowej inwestycji z Funduszu Strefowego (1,9 mln zł).*

W ramach programu pomocowego nr SA.43257(2015/X) największą kwotę dotacji otrzymali: Synthos S.A. – 49,2 mln zł, Data Invest Sp. z o.o. SKA – 27,2 mln zł, Konspol Holging Sp. z o.o. – 23,2 mln zł oraz Grupa Azoty S.A. – 20 mln zł.

Prezydenci i burmistrzowie miast oraz wójtowie gmin udzielili pomocy regionalnej w kwocie **112,2 mln zł**, z czego 101,5 mln zł stanowiła pomoc w formie ulg w podatkach i opłatach lokalnych udzielona głównie na podstawie:

- *ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych* (Dz.U. z 2017 r. poz. 1785) (88,6 mln zł);
- *ustawy z dnia 2 października 2003 r. o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych i niektórych ustaw* (Dz.U. poz. 1840, z późn. zm.) (12,9 mln zł).

Ponadto, Prezydent Miasta Wałbrzycha pełniąc rolę instytucji wdrażającej Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020 udzielił pomocy regionalnej przedsiębiorcom z sektora MŚP w ramach programu pomocowego:

- nr SA.43142(2015/X) - *Regionalna pomoc inwestycyjna w ramach celu tematycznego 3 w zakresie wzmacniania konkurencyjności mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020* (10,6 mln zł).

Fundusze ochrony środowiska udzieliły pomocy regionalnej w kwocie **31,8 mln zł** wyłącznie w ramach programu pomocowego:

- nr SA.41730(2015/X) – *Regionalna pomoc inwestycyjna na cele z zakresu środowiska* (24,7 mln zł).

Prezesi zarządów funduszy wojewódzkich udzielili pomocy w kwocie **30,6 mln zł**, a **Prezes Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej** udzielił pomocy regionalnej w kwocie **1,1 mln zł**.

Pomoc powyższa udzielana była w formie dotacji (24,1 mln zł), pożyczek preferencyjnych (5,3 mln zł) oraz pożyczek warunkowo umorzonych (2,4 mln zł). Największą kwotę pomocy otrzymał Związek Międzygminny "Bzura" z siedzibą w Łowiczu (19,1 mln zł).

3. Pomoc sektorowa

3 386,4 mln zł

Zgodnie z przyjętą metodologią, do pomocy sektorowej zaliczono jedynie pomoc udzieloną na szczególnych zasadach obowiązujących w określonych sektorach (wynikających ze specyfiki tych sektorów), tj. pomoc ograniczoną jedynie dla danego sektora i niedostępną dla przedsiębiorców działających w pozostałych sektorach. Nie uwzględniono natomiast pomocy udzielonej przedsiębiorcom z tych sektorów na zasadach ogólnych (np. w ramach pomocy horyzontalnej lub regionalnej) lub takiej, która posiada wyraźny cel horyzontalny. Do pomocy sektorowej zaliczono również ograniczoną do jednego sektora pomoc uznaną za zgodną ze wspólnym rynkiem wprost na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (czyli pomoc przeznaczoną na ułatwianie rozwoju niektórych działań gospodarczych lub niektórych regionów gospodarczych).

Wartość **pomocy sektorowej** udzielonej w 2016 roku wyniosła **3 386,4 mln zł**, a w porównaniu z rokiem poprzednim spadła o 423,2 mln zł (3 809,6 mln zł w 2015 roku). Największe spadki kwoty pomocy odnotowano w sektorze telekomunikacyjnym - spadek o 567,3 mln zł, w sektorze bankowym – spadek o 556,2 mln zł oraz w sektorze energetyki – spadek o 467,9 mln zł. Jednocześnie odnotowano wzrost wartości pomocy w sektorze gazu ziemnego – wzrost o 937,7 mln zł, w sektorze górnictwa węgla – wzrost o 209,8 mln zł) oraz w sektorze kinematografii - wzrost o 20,8 mln zł.

3.1. Sektor górnictwa węgla

Tabela 31.
Wartość i formy pomocy sektorowej udzielonej podmiotom działającym w sektorze górnictwa węgla w 2016 roku

Organy udzielające pomocy	Wartość pomocy (mln zł)	Forma pomocy	Wartość pomocy (mln zł)
Minister Energii	1 128,2	dotacja i inne bezzwrotne świadczenia	1 128,2
Organy podatkowe	26,4	obniżka lub zmniejszenie, powodujące obniżenie podstawy opodatkowania lub wysokości podatku	23,9
		zwolnienie z podatku	2,5
Prezes Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	3,2	zwolnienie z podatku	3,2
Marszałkowie województw	2,3	zwolnienie z opłaty	2,3
Prezes Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	0,5	zwolnienie z opłaty	0,5
Suma	**1 160,7**		

Podmiotom działającym w **sektorze górnictwa węgla** została udzielona pomoc o wartości 1 160,7 mln zł w ramach programu pomocowego:

- nr SA.41161(2015/N) – *Pomoc państwa dla polskiego sektora węgla kamiennego w latach 2015-2018*.

Największymi beneficjentami pomocy w sektorze węgla kamiennego byli:

- **Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A. (**906,6 mln zł).
- Kompania Węglowa S.A. (25,6 mln zł);
- Katowicki Holding węglowy S.A, (9,1 mln zł);
- Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. (1,8 mln zł).

3.2. Sektor wytwarzania energii elektrycznej

Tabela 32.
Wartość i formy pomocy sektorowej udzielonej podmiotom działającym w sektorze wytwarzania energii elektrycznej w 2016 roku

Organy udzielające pomocy	Wartość pomocy (mln zł)	Forma pomocy	Wartość pomocy (mln zł)
Prezes Urzędu Regulacji Energetyki	537,9[14]	rekompensata	537,9
Dyrektor Instytutu Nafty i Gazu	12,0	dotacja i inne bezzwrotne świadczenia	12,0
Suma	**549,9**		

Pomoc dla podmiotów działających w **sektorze wytwarzania energii elektrycznej** została udzielona w największej części przez **Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki** w ramach programu pomocowego:

- nr C 43/2005 - *Rekompensata za rozwiązanie długoterminowych umów sprzedaży mocy i energii elektrycznej* (537,9 mln zł).

Największą pomoc z tego tytułu uzyskały spółki:

- **PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.** (229,3 mln zł);
- Elektrownia Pątnów II Sp. z o.o. (118,8 mln zł).

Ponadto **Dyrektor Instytutu Nafty i Gazu** udzielił pomocy indywidualnej w formie dotacji na budowę transgranicznego elektroenergetycznego połączenia międzysystemowego Polska-Litwa spółce Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. (12,0 mln zł) w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.

[14] Kwota obejmuje wyłącznie zaliczki wypłacone przez Zarządcę Rozliczeń S.A. w 2016 roku. Ostateczna kwota przyznanej w 2016 roku pomocy będzie znana dopiero po wydaniu decyzji korygujących Prezesa URE oraz wydaniu i uprawomocnieniu się wyroków sądu w sprawach wniesionych odwołań.

3.3. Sektor kinematografii

Tabela 33.
Wartość i formy pomocy sektorowej udzielonej podmiotom działającym w sektorze kinematografii w 2016 roku

Organy udzielające pomocy	Wartość pomocy (mln zł)	Forma pomocy	Wartość pomocy (mln zł)
Dyrektor Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej	125,6	dotacja i inne bezzwrotne świadczenia	125,6
Suma	**125,6**		

Pomoc publiczna dla podmiotów działających w sektorze kinematografii została udzielona przez **Dyrektora Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej** w ramach programu pomocowego:

- nr N 292/2009 – *Program dofinansowania przez Polski Instytut Sztuki Filmowej przedsięwzięć z zakresu kinematografii* (125,6 mln zł).

Pomoc o największej wartości w tym sektorze otrzymali:

- **Stowarzyszenie Filmowców Polskich** (7,8 mln zł);
- Filmoteka Narodowa (6,2 mln zł);
- Akson Studio Sp. z o.o. (6,1 mln zł);
- Badi Badi Sp. z o.o. S.K. (5,4 mln zł).

3.4. Sektor gazu ziemnego

Tabela 34.
Wartość i formy pomocy sektorowej udzielonej podmiotom działającym w sektorze gazu ziemnego w 2016 roku

Organy udzielające pomocy	Wartość pomocy (mln zł)	Forma pomocy	Wartość pomocy (mln zł)
Dyrektor Instytutu Nafty i Gazu	988,1	dotacja i inne bezzwrotne świadczenia	988,1
Suma	**988,1**		

W 2016 roku **Dyrektor Instytutu Nafty i Gazu** udzielił pomocy indywidualnej w formie dotacji dwóm spółkom działającym w sektorze gazu ziemnego: Operatorowi Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. oraz Polskiemu LNG S.A, łącznie w kwocie 988,1 mln zł.

Operator Gazociągów Przesyłowych Gaz-System S.A. otrzymał pomoc indywidualną w kwocie 986,5 mln zł zarejestrowaną przez Komisję Europejską jako**:**

- nr SA.34982(2013/N) – *Pomoc w celu realizacji sześciu inwestycji w sieci przesyłowe gazu ziemnego* (984,2 mln zł);

- nr N 594/2009 - *Dotacja na inwestycje w układy przesyłowe gazu ziemnego dla OGP Gaz-System S.A.* (2,2 mln zł).

Spółka Polskie LNG S.A. otrzymała pomoc indywidualną:

- nr SA.31953(2011/N) - *Budowa Terminalu Regazyfikacyjnego Skroplonego Gazu Ziemnego w Świnoujściu - Instalacja rozładunkowa i regazyfikacyjna* (1,6 mln zł).

3.5. Sektor telekomunikacyjny

Tabela 35.
Wartość i formy pomocy sektorowej udzielonej podmiotom działającym w sektorze telekomunikacyjnym w 2016 roku

Organy udzielające pomocy	Wartość pomocy (mln zł)	Forma pomocy	Wartość pomocy (mln zł)
Dyrektor Centrum Projektów Polska Cyfrowa	273,3	dotacja i inne bezzwrotne świadczenia	273,3
Prezydenci i burmistrzowie miast oraz wójtowie gmin	13,9	dotacja i inne bezzwrotne świadczenia	13,9
Starostowie powiatów	5,5	dotacja i inne bezzwrotne świadczenia	5,5
Suma	**292,7,4**		

Dyrektor Centrum Projektów Polska Cyfrowa udzielił pomocy w formie dotacji w ramach programu pomocowego:

- nr SA.43484(2015/X) - *Pomoc na rozwój infrastruktury szerokopasmowej w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020* (273,3 mln zł).

Największymi beneficjentami tej pomocy byli:

- **Orange Polska S.A.** – 23,9 mln zł;
- RCI Sp. z o.o. – 18,9 mln zł;
- Zakład Robót Budowlanych Teeldom Sp. z o.o. – 18,3 mln zł.

Ponadto, jednostki samorządu terytorialnego z województwa lubelskiego udzieliły pomocy indywidualnej operatorowi sieci szerokopasmowej wybudowanej na terenie 16 gmin z 3 powiatów tego województwa. Niniejsza pomoc została zarejestrowana przez Komisję Europejską jako:

- nr SA.46517(2016/X) – Wirtualne Powiaty 3 Sp. z o.o. (19,4 mln zł).

3.6. Sektor bankowy

Tabela 36.
Wartość i formy pomocy sektorowej udzielonej podmiotom działającym w sektorze bankowym w 2016 roku

Organy udzielające pomocy	Wartość pomocy (mln zł)	Forma pomocy	Wartość pomocy (mln zł)
Bankowy Fundusz Gwarancyjny	196,8	gwarancja	135,0[15]
		dotacja i inne bezzwrotne świadczenia	61,8
Organy podatkowe	72,6	zwolnienia z podatku	72,6
Suma	**269,4**		

W 2016 roku **Bankowy Fundusz Gwarancyjny** udzielił pomocy dwóm Spółdzielczym Kasom Oszczędnościowo-Kredytowym w ramach programu:

- nr SA.45517(2016/N) - *Pomoc w ramach uporządkowanej likwidacji spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (II półrocze 2016 r.)* (196,8 mln zł).

Beneficjentami tej pomocy były:

- **Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego** z Wrześni (162,5 mln zł);
- Powszechna Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa z Knurowa (34,3 mln zł).

Ponadto, Drugi Mazowiecki Urząd Skarbowy w Warszawie udzielił pomocy w formie zwolnienia z podatku **Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej „Wesoła”** ramach programu:

- nr SA.43650(2015/N) - *Pomoc w ramach uporządkowanej likwidacji spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (I półrocze 2016 r.)* (72,6 mln zł).

[15] Kwota pomocy obejmuje maksymalny poziom strat z tytułu przejmowanych praw majątkowych i zobowiązań, do których pokrycia zobowiązany jest Bankowy Fundusz Gwarancyjny.

4. Inne przeznaczenia

857,8 mln zł

4.1. Pomoc stanowiąca rekompensatę z tytułu realizacji zadań publicznych

Tabela 37.
Wartość i formy pomocy stanowiącej rekompensatę z tytułu realizacji zadań publicznych w 2016 roku

Organy udzielające pomocy	Wartość pomocy (mln zł)	Forma pomocy	Wartość pomocy (mln zł)
Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji	722,0	dotacja i inne bezzwrotne świadczenia	722,0
Prezydenci i burmistrzowie miast oraz wójtowie gmin	116,0	dotacja i inne bezzwrotne świadczenia	40,2
		wniesienie kapitału	38,3
		refundacja	34,7
		rekompensata	1,8
		zwolnienia z podatku/opłaty	1,1
Organy podatkowe	13,3	dotacja i inne bezzwrotne świadczenia	13,3
Bank Gospodarstwa Krajowego	6,5	kredyt preferencyjny	6,5
Suma	**857,8**		

W 2016 roku w ramach **rekompensaty z tytułu realizacji zadań publicznych** udzielono pomocy w kwocie **857,8 mln zł. Największą część (ponad 84 procent) stanowiły dotacje finansowane z opłat abonamentowych udzielone jednostkom radiofonii i telewizji przez Krajową Radę Radiofonii i Telewizji** (722 mln zł).

Ponad 13,5 procent (116 mln zł) pomocy o tym przeznaczeniu stanowiło **różnego rodzaju wsparcie udzielane przez gminy.** Najwyższą rekompensatę w kwocie 29,1 mln zł otrzymał **Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp. z o.o. w Olsztynie.** Pomoc ta została udzielona przez burmistrzów miast i wójtów gmin, z terenu których odpady komunalne były zbierane i przetwarzane przez ZGOK w Olsztynie. Prezydent Miasta Stołecznego Warszawy udzielił pomocy w kwocie 38,3 mln zł w formie wniesienia kapitału dwóm towarzystwom budownictwa społecznego: TBS Warszawa Południe Sp. z o.o. (21 mln zł) oraz TBS Warszawa Północ Sp. z o.o. (17,3 mln zł).

Ponadto, 13,3 mln zł dotacji udzieliły **organy podatkowe** na podstawie *rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 30 marca 2015 r. w sprawie stawek dotacji przedmiotowych do posiłków sprzedawanych w barach mlecznych (Dz. U. poz. 461, z późn. zm.).*

Bank Gospodarstwa Krajowego udzielił kredytów preferencyjnych na kwotę 54,8 mln zł siedmiu towarzystwom budownictwa społecznego. Niniejsza pomoc publiczna w przeliczeniu na ekwiwalent dotacji brutto w kwocie 6,5 mln zł stanowiła rekompensatę z tytułu realizacji zadań publicznych udzieloną na podstawie *rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 października 2015 r. w sprawie warunków i trybu finansowania zwrotnego w ramach realizacji przez Bank Gospodarstwa Krajowego rządowego programu popierania budownictwa mieszkaniowego oraz minimalnych wymagań dotyczących lokali powstałych przy udziale tego finansowania* (Dz. U. poz. 1720).

VI. POMOC PUBLICZNA W SEKTORZE TRANSPORTU

5 701,7 mln zł

1. Informacje ogólne

Zgodnie z przyjętą metodologią do pomocy publicznej w sektorze transportu zaliczono jedynie:

- pomoc udzieloną na szczególnych (tj. wynikających ze specyfiki sektora) zasadach, obowiązujących w następujących sektorach: żeglugi morskiej, lotnictwa, kolejowym, transportu multimodalnego i intermodalnego;
- pomoc stanowiącą rekompensatę z tytułu realizacji usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym[16], udzieloną beneficjentom prowadzącym działalność w sektorze transportu, dla podmiotów posiadających klasy PKD zaczynające się od liczby 49, 50, 51 lub 52.

Nie uwzględniono natomiast pomocy udzielonej przedsiębiorcom z ww. sektorów na zasadach ogólnych (np. w ramach pomocy horyzontalnej, regionalnej) lub zgodnie z *Wytycznymi dotyczącymi pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw niefinansowych znajdujących się w trudnej sytuacji (Dz. Urz. UE C 249 z 31.07.2014, str. 1).*

W 2016 roku udzielono 5 701,7 mln zł pomocy publicznej **podmiotom działającym w sektorze transportu**, co stanowiło **23,2 procent ogólnej wartości udzielonej pomocy**.

Z powyższej kwoty, pomocy o wartości 4 662,1 mln zł udzielono podmiotom działającym **w sektorze transportu kolejowego (81,8 procent ogólnej wartości pomocy udzielonej w sektorze transportu**). Szczegółowe informacje o pomocy w sektorze transportu przedstawiono w tabelach.

[16] W celu uproszczenia prezentacji wyników przeprowadzonych analiz, w odniesieniu do wszystkich usług świadczonych w ramach tzw. służby publicznej zastosowano jednakowe określenie: „usługi w ogólnym interesie gospodarczym". Jest to uzasadnione analogicznym charakterem tych usług w poszczególnych sektorach, jak również brakiem wpływu zastosowanego nazewnictwa na ocenę zgodności pomocy na świadczenie tych usług z rynkiem wewnętrznym. Niemniej jednak trzeba mieć na względzie, że usługi o charakterze służby publicznej w transporcie nazywane są w prawie UE usługami publicznymi, a nie usługami w ogólnym interesie gospodarczym, jak ma to miejsce w pozostałych sektorach. Należy przy tym podkreślić, że ocena zgodności pomocy w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych w transporcie oraz usług w ogólnym interesie gospodarczym jest dokonywana na podstawie art. 93 i art. 106 ust. 2 TFUE oraz odnoszącego się do nich prawodawstwa wtórnego.

Tabela 38.
Pomoc udzielana w sektorze transportu w podziale na rodzaje transportu w latach 2015-2016

Rodzaj transportu	2015		2016	
	Wartość pomocy [mln zł]	Udział [%]	Wartość pomocy [mln zł]	Udział [%]
Transport kolejowy	3 408,3	71,6	4 662,1	81,8
Transport lądowy pozostały	1 189,6	25,0	1 039,4	18,2
Transport rurociągowy	0,0	0,0	0,0	0,0
Transport morski	0,2	0,005	0,2	0,003
Transport śródlądowy	0,0	0,0	0,0	0,0
Transport lotniczy*	0,0	0,0	0,0	0,0
Transport intermodalny	16,2	0,3	0,0	0,0
Działalność wspomagająca transport**	146,4	3,1	0,0	0,0
Ogółem	**4 760,7**	**100,0**	**5 701,7**	**100,0**

* W pozycji „Transport lotniczy" uwzględnia się jedynie pomoc dla przewoźników lotniczych, natomiast pomoc udzielona portom lotniczym została ujęta w pozycji „Działalność wspomagająca transport".
** Do działalności wspomagającej transport zalicza się m.in.: działalność portów lotniczych, morskich i śródlądowych, działalność w zakresie przeładunku, magazynowania i przechowywania towarów, działalność agencji transportowych.

Tabela 39.
Organy i formy pomocy udzielonej w sektorze transportu w 2016 roku

Organ udzielający pomocy	Wartość pomocy [mln zł]	Podgrupa form pomocy	Wartość pomocy [mln zł]
Marszałkowie województw	**4 223,4**	dotacja i inne bezzwrotne świadczenia	4 223,4
Minister Infrastruktury i Budownictwa	**1 041,2**	dotacja i inne bezzwrotne świadczenia	1 041,2
Prezydenci, burmistrzowie, starostowie, wójtowie	**436,9**	dotacja i inne bezzwrotne świadczenia	435,5
		wniesienie kapitału	1,4
Organy podatkowe	**0,2**	ulgi podatkowe	0,2
Ogółem	**5 701,7**		

2. Transport lądowy

Pomoc udzielona w 2016 roku w sektorze transportu niemal w całości trafiła do przedsiębiorców działających w sektorze transportu lądowego, którzy otrzymali **5 701,5 mln zł**. Na wartość pomocy publicznej udzielonej w sektorze transportu lądowego składa się pomoc dla przewoźników kolejowych (4 662,1 mln zł) oraz pomoc dla podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w sektorze transportu lądowego innego niż kolejowy (1 039,4 mln zł).

Pomoc w sektorze transportu lądowego została w całości udzielona w formie **rekompensaty za realizację usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym** przez: **marszałków województw** (4 223,4 mln zł)[17], **Ministra Infrastruktury i Budownictwa** (1 041,2 mln zł) oraz **prezydentów i burmistrzów miast** (436,9 mln zł)[19].

Marszałkowie województw udzielili pomocy publicznej przede wszystkim w sektorze **transportu kolejowego** (3 620,8 mln zł), głównie na podstawie *ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1867, z późn. zm.)* – 3 438,7 mln zł. Powyższa pomoc była wypłacana w ramach umów zawartych pomiędzy przewoźnikiem kolejowym i samorządem województwa, do którego zadań należy organizowanie i dotowanie regionalnych kolejowych przewozów osób. W 2016 roku marszałkowie udzielili pomocy o największej wartości **Kolejom Śląskim Sp. z o.o.** (1 243,0 mln zł), **Przewozom Regionalnym Sp. z o.o.** (993,4 mln zł) i **Kolejom Wielkopolskim Sp. z o.o.** (651,2 mln zł).

Marszałkowie województw udzielili również pomocy podmiotom prowadzącym działalność gospodarczą w sektorze **transportu lądowego innego niż kolejowy** (602,5 mln zł), głównie na podstawie *ustawy z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz. U. z 2012 r. poz. 1138, z późn. zm.)* – 594,9 mln zł.

Minister Infrastruktury i Budownictwa udzielił w 2016 roku dotacji **przedsiębiorstwom** działającym w sektorze **transportu kolejowego** na podstawie dwóch ustaw:

- *ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym* – 542,0 mln zł;
- *ustawy z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego* – 499,3 mln zł.

Największym beneficjentem tej pomocy była spółka **PKP Intercity S.A.** (821,6 mln zł).

Prezydenci i burmistrzowie miast udzielili w 2016 roku pomocy publicznej będącej rekompensatą za świadczenie usług w ogólnym interesie gospodarczym w sektorze **transportu lądowego innego niż kolejowy** przede wszystkim na podstawie *ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym* – 348,0 mln zł.

Pomocy o największej wartości udzielili prezydenci miast: Częstochowy (87,7 mln zł), Krakowa (69,4 mln zł) i Olsztyna (69,2 mln zł). We wszystkich ww. przypadkach beneficjentami pomocy były miejskie przedsiębiorstwa komunikacyjne.

[17] Wartość pomocy nie zawsze pokrywa się z kwotą wydatków poniesionych w danym roku. Może ona dotyczyć okresu wieloletniego, na który podpisano umowę o świadczenie usług.

3. Transport lotniczy

W 2016 roku nie udzielono pomocy sektorowej przedsiębiorcom działającym w sektorze lotnictwa.

4. Transport morski

Wartość pomocy publicznej związanej z transportem morskim w 2016 roku wyniosła 0,2 mln zł. Udzielił jej Naczelnik Urzędu Skarbowego w Kołobrzegu na podstawie *ustawy z dnia 24 sierpnia 2006 r. o podatku tonażowym (Dz. U. z 2014 r. poz. 511, z późn. zm.)*.

5. Transport intermodalny

W 2016 roku nie udzielono pomocy sektorowej przedsiębiorcom działającym w sektorze transportu intermodalnego.

6. Najwięksi beneficjenci pomocy w transporcie

Tabela 40.
Najwięksi beneficjenci pomocy publicznej udzielanej w sektorze transportu w 2016 roku

Nazwa beneficjenta	Wartość pomocy [mln zł]
Koleje Śląskie Sp. z o.o.	1 260,6
Przewozy Regionalne Sp. z o.o.	1 095,2
PKP Intercity S.A.	821,6
Koleje Wielkopolskie Sp. z o.o.	666,6
Łódzka Kolej Aglomeracyjna Sp. z o.o.	337,5
Suma	**4 181,5**

Wśród podmiotów prowadzących działalność w sektorze transportu w 2016 roku najwięcej pomocy udzielono spółkom: **Koleje Śląskie Sp. z o.o.** (1 260,6 mln zł), **Przewozy Regionalne Sp. z o.o.** (1 095,2 mln zł), **PKP Intercity S.A.** (821,6 mln zł), **Koleje Wielkopolskie Sp. z o.o.** (666,6 mln zł) oraz **Łódzka Kolej Aglomeracyjna Sp. z o.o.** (337,5 mln zł). Pomoc udzielona tym pięciu podmiotom (4 181,5 mln zł) stanowi prawie 3/4 wartości pomocy udzielonej w sektorze transportu.

VII. PODSUMOWANIE I OCENA WPŁYWU POMOCY NA KONKURENCJĘ

W 2016 roku udzielono przedsiębiorcom pomocy publicznej w kwocie **24 545,1 mln zł (tj. 5 626,4 mln euro)**, z czego **5 701,7 mln zł stanowiła pomoc udzielona w transporcie.** Zgodnie z metodologią stosowaną przez Komisję Europejską, wszelkie szczegółowe zestawienia i analizy struktury udzielonej pomocy publicznej dokonywane są z wyłączeniem pomocy udzielonej podmiotom prowadzącym działalność w sektorze transportu. **Wartość pomocy publicznej po wyłączeniu pomocy w transporcie wyniosła 18 843,4 mln zł.**

Analizując dane dotyczące lat 2012-2016 można zauważyć, że wartość pomocy udzielonej w 2016 roku jest **o 3 614,5 mln zł wyższa** niż wartość pomocy udzielonej w 2015 roku i wróciła do poziomu z lat 2013-2014. Niniejszy wzrost spowodowany był przede wszystkim uruchomieniem programów pomocowych, na podstawie których pomocy udzielały instytucje zaangażowane we wdrażanie programów operacyjnych współfinansowanych ze środków unijnych w ramach perspektywy finansowej 2014-2020, takich jak: Program Operacyjny Inteligentny Rozwój, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Program Operacyjny Polska Cyfrowa oraz regionalne programy operacyjne. W ramach tych programów operacyjnych pomocy udzielali przede wszystkim: Prezes Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, Dyrektor Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, Bank Gospodarstwa Krajowego, Minister Rozwoju i Finansów, Dyrektor Centrum Projektów Polska Cyfrowa oraz marszałkowie województw.

Z uwagi na bardziej dynamiczny wzrost wartości udzielonej pomocy publicznej w stosunku do wzrostu wartości produktu krajowego brutto w 2016 roku, udział ogólnej wartości pomocy w PKB wzrósł w 2016 roku do poziomu 1,33 procent z poziomu 1,17 procent w 2015 roku.

Spośród 25 podmiotów/grup podmiotów, które udzielały pomocy publicznej w 2016 roku (poza sektorem transportu), pomocy o największej wartości udzielił **Minister Środowiska**. Pomoc udzielana w formie bezpłatnych uprawnień do emisji gazów cieplarnianych przyznawana była **w celu zapobieżenia zjawisku tzw. ucieczki emisji,** tj. przenoszeniu działalności związanych ze znaczną emisją CO_2 do krajów, gdzie restrykcje w tym zakresie są mniejsze. Ponadto **pomoc ta przyczyniała się do modernizacji polskiego sektora elektroenergetycznego**, ponieważ jej otrzymanie uwarunkowane jest poniesieniem nakładów inwestycyjnych (o wartości równej wartości otrzymanych uprawnień) w zakresie poprawy infrastruktury energetycznej, wdrożenia czystych technologii oraz dywersyfikacji struktury energetycznej i źródeł dostaw. Podstawowym celem ww. inwestycji jest poprawa stanu środowiska.

Tak jak w latach poprzednich, również w 2016 roku najczęściej udzielano pomocy w formach należących do grupy A (dotacje i ulgi podatkowe) – 98,9 procent. Najbardziej dynamiczny wzrost wartości udzielonej pomocy odnotowano w podgrupie A1 (dotacje) – wartość pomocy udzielonej w formie dotacji była o 3 767 mln zł wyższa niż w 2015 roku. Tym samym udział pomocy udzielanej w tej formie wzrósł o 10,3 punktu procentowego. Największy spadek wartości udzielonej pomocy miał miejsce w podgrupie B1 (wniesienie kapitału do spółki) – o 734,5 mln zł oraz w podgrupie D1 – o 306,9 mln zł .

W 2016 roku **wzrosła wartość pomocy regionalnej** (o 2 765,7 mln zł) oraz **pomocy horyzontalnej** (o 904,4 mln zł), natomiast **spadła wartość pomocy sektorowej** (o 423,2 mln zł) oraz **pomocy stanowiącej rekompensatę z tytułu realizacji zadań publicznych** (o 573,4 mln zł).

W 2016 roku, podobnie jak w latach poprzednich, udzielono najwięcej pomocy horyzontalnej (8 833,4 mln zł). Ze względu na istotny wzrost wartości pomocy regionalnej, udział pomocy horyzontalnej w ogólnej wartości pomocy (46,9 procent) spadł o 2,1 punktu

procentowego w odniesieniu do udziału z 2015 roku (49 procent). Wartość udzielonej pomocy horyzontalnej **wzrosła o 904,4 mln zł**, na co wpłynął przede wszystkim wzrost wartości pomocy na prace badawczo-rozwojowe i innowacyjne (o 1 034,7 mln zł), pomocy na ochronę środowiska i cele związane z energią (wzrost o 370,6 mln zł) oraz pomocy na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego (wzrost o 145,7 mln zł). Znaczący spadek pomocy horyzontalnej odnotowano jedynie w przypadku pomocy na restrukturyzację (spadek o 770,3 mln zł).

Największą zmianę wartości odnotowano w przypadku **pomocy regionalnej** (5 765,8 mln zł), której wartość wzrosła o 2 765,7 mln zł w porównaniu do 2015 roku. Jednocześnie udział wartości pomocy regionalnej w ogólnej wartości pomocy wzrósł o 12 punktów procentowych – z 18,6 procent w 2015 roku do 30,6 procent w 2016 roku. Większą część pomocy regionalnej (55 procent) stanowiła pomoc w formie dotacji współfinansowanych ze środków unijnych, czyli uzyskanych w ramach regionalnych i krajowych programów operacyjnych. Pozostała część pomocy regionalnej (45 procent) była udzielana w formie zwolnień lub ulg podatkowych.

Udział **pomocy sektorowej** (3 386,4 mln zł) w ogólnej kwocie pomocy zmniejszył się o 5,6 punktu procentowego w odniesieniu do 2015 roku. W 2016 roku wzrosła wartości pomocy udzielonej w sektorze gazu ziemnego (wzrost o 937,7 mln zł), sektorze górnictwa węgla (wzrost o 209,8 mln zł) oraz kinematografii (wzrost o 20,8 mln zł). Jednocześnie spadła wartość pomocy udzielonej w pozostałych sektorach, tj.: telekomunikacyjnym – spadek o 567,3 mln zł, bankowym – spadek o 556,2 mln zł i energetyki – spadek o 209,8 mln zł.

Wartość pomocy, która **nie została zakwalifikowana do żadnej z ww. grup przeznaczeń, spadła o 573,4 mln zł** i była to **pomoc stanowiąca rekompensatę dla przedsiębiorców z tytułu realizacji zadań publicznych.**

Z zestawienia wartości udzielonej pomocy publicznej przez poszczególne podmioty wynika, że w 2016 roku najwięcej pomocy udzielił **Minister Środowiska** (3 394,1 mln zł), a następnie **Prezes Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych** (2 971 mln zł). Wśród podmiotów udzielających najwięcej pomocy pozostają organy podatkowe (2 583,7 mln zł) oraz marszałkowie województw (1 368,9 mln zł). Ponadto, o 100 procent wzrosła wartość pomocy udzielonej w 2016 roku przez Dyrektora Narodowego Centrum Badań i Rozwoju (1 574,7 mln zł) w odniesieniu do pomocy udzielonej w 2015 roku (782 mln zł).

Tabela 41.
Podmioty, które udzieliły najwięcej pomocy publicznej w 2016 roku

Nazwa podmiotu udzielającego pomocy	Wartość pomocy [mln zł]
Minister Środowiska	3 394,1
Prezes Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	2 971,0
Organy podatkowe	2 583,7
Dyrektor Narodowego Centrum Badań i Rozwoju	1 574,7
Marszałkowie województw	1 368,9

Wskazane w tabeli podmioty (grupy podmiotów), tj. Minister Środowiska, Prezes Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, organy podatkowe, Dyrektor Narodowego Centrum Badań i Rozwoju i marszałkowie województw, udzieliły ponad 63 procent ogólnej wartości pomocy (z wyłączeniem pomocy udzielonej w sektorze transportu).

Analizując formę prawną beneficjentów pomocy można zauważyć, że **najwięcej pomocy otrzymały w 2016 roku przedsiębiorstwa prywatne** (65,2 procent ogólnej wartości pomocy**). Ich udział w ogólnej wartości pomocy wzrósł (**o 5,9 punktu procentowego) w porównaniu z 2015 rokiem i utrzymuje się w ostatnich latach na podobnym poziomie, tj. powyżej 60 procent ogólnej wartości udzielonej pomocy.

W 2016 roku, podobnie jak w latach poprzednich, **najwięcej pomocy publicznej zostało skierowane do przedsiębiorców dużych**. Udział pomocy udzielonej tym przedsiębiorcom spadł jednak o ponad 14 punktów procentowych w stosunku do roku poprzedniego i wyniósł blisko 60 procent. Po uwzględnieniu całkowitej wartości pomocy udzielonej przedsiębiorcom (pomoc publiczna oraz dedykowana małym i średnim przedsiębiorcom pomoc *de minimis*), wartość pomocy udzielonej dużym przedsiębiorcom w wartości pomocy udzielonej w 2016 roku, wyniósł 47,5 procent.

Wśród 10 przedsiębiorców, którzy otrzymali pomoc o największej wartości (powyżej 160 mln zł), znajdują się prawie wyłącznie duzi przedsiębiorcy (oprócz SKOK im. Kardynała S. Wyszyńskiego), którzy w 2016 roku otrzymali pomoc o łącznej wartości prawie 5,9 mld zł, czyli 31 procent ogólnej wartości pomocy.

Tabela 42.
Najwięksi beneficjenci pomocy publicznej w 2016 roku

Nazwa beneficjenta	Wartość pomocy [mln zł]
PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.	2 262,9
Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A.	1 124,1
Operator Gazociągów Przesyłowych Gaz-System S.A.	986,5
Telewizja Polska S.A.	366,0
ENEA Wytwarzanie Sp. z o.o.	238,3
EDF Polska S.A.	205,6
Polskie Radio S.A. w Warszawie	185,9
TAURON Wytwarzanie S.A.	179,8
GDF SUEZ Energia Polska S.A.	176,6
Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego	162,5

Jak wynika z powyższego, na kształtowanie się udziałów i trendów wartości pomocy udzielonej w latach 2014-2016 decydujący wpływ miała kontynuacja rozpoczętego w 2014 roku udzielania pomocy w formie bezpłatnych uprawnień do emisji gazów cieplarnianych. Pomoc ta, której wartość w 2014 roku wyniosła 3,9 mld zł, w 2015 roku - 3,1 mld zł, a w 2016 roku - 3,4 mld zł, powoduje:

- wzrost pomocy horyzontalnej, w szczególności na ochronę środowiska,
- wysoki udział tej pomocy wśród największych beneficjentów pomocy,
- wysoki udział wartości pomocy udzielonej przedsiębiorcom publicznym w ogólnej wartości pomocy,
- wysoki udział wartości pomocy udzielonej przedsiębiorcom dużym w ogólnej wartości pomocy.

W 2016 roku istniało 110 programów pomocowych[18], w ramach których można było udzielać pomocy. Ta stosunkowo wysoka liczba wynika, przynajmniej częściowo, z przyjętej przez Komisję Europejską zasady, iż każda notyfikowana zmiana, przedłużenie, zwiększenie budżetu zatwierdzonego programu pomocowego uznawana jest za nowy, odrębny program. Ponadto, duża część programów obowiązujących w 2016 roku związana była

[18] Liczba ta uwzględnia pomoc w transporcie oraz pomoc istniejącą przed przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej, wykazaną w załączniku 1 z oznaczeniem PI.

z programowaniem w ramach unijnej perspektywy finansowej na lata 2014-2020 (około 43 programów).

W 2016 roku dzielono pomocy w ramach 72 programów pomocowych na łączna kwotę 17 500,5 mln zł. Na podstawie pierwszych 4 programów wymienionych w załączniku 1, udzielono pomocy w kwocie 9 090,2 mln zł, co stanowi prawie połowę (48,2 procent) ogólnej wartości udzielonej pomocy. W 2016 roku udzielono także pomocy indywidualnej, której łączna wartość wyniosła 1 207,1 mln zł. Listę 14 beneficjentów pomocy indywidualnej zawiera załącznik 2.

Nie udzielono natomiast pomocy na podstawie 38 programów pomocowych. Wśród tych programów są m.in. programy pomocowe współfinansowane z funduszy unijnych, których realizacja jest obecnie na początkowym etapie. W 2016 roku nie udzielono pomocy na podstawie 17 takich programów pomocowych.

Pozostała część ogólnej wartości udzielonej pomocy to pomoc, która nie została udzielona w ramach notyfikowanych/zgłoszonych programów pomocowych lub spraw pomocy indywidualnej. Była to pomoc stanowiąca rekompensatę za realizację usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym (135,8 mln zł, z wyłączeniem pomocy udzielanej jednostkom radiofonii i telewizji udzielonej w ramach programu pomocy istniejącej).

Ocena wpływu pomocy publicznej na konkurencję jest pochodną ogólnej kwestii zasadności wywierania przez państwo wpływu na gospodarkę rynkową. Głównym założeniem rozważań w tym kierunku jest stwierdzenie, że gospodarka rynkowa, dla której podstawowym warunkiem efektywności jest istnienie konkurencji, nie jest optymalnym sposobem na zapewnienie dostępu do wszystkich dóbr i usług. Niektóre z nich muszą być zapewnione przez państwo, a inne uznawane są przez społeczeństwo za takie, które państwo powinno sfinansować i udostępnić obywatelom. Ponadto, w gospodarce rynkowej wiele gałęzi gospodarki generuje negatywne efekty zewnętrzne takie jak np. zanieczyszczenie środowiska, które ograniczone być mogą na przykład na skutek interwencji państwa. Ingerencje państwa w gospodarce tłumaczone mogą być również potrzebą wyrównania szans osobom mającym określone trudności w funkcjonowaniu na rynku pracy, jak również potrzebą stymulowania gospodarczego rozwoju jakiegoś regionu, wsparcia handlu zagranicznego czy też promowania nowoczesnych gałęzi przemysłu. Wszystkie wymienione wyżej przejawy zasadnych interwencji Państwa w gospodarkę rynkową zakłócają lub mogą zakłócić konkurencję. Podstawowym zagadnieniem przy ocenie wpływu pomocy publicznej jest więc nie tylko, czy i jak znaczący był wpływ przyznanej pomocy na konkurencję, ale też czy dana interwencja państwa osiągnęła zakładany cel przy możliwie najmniejszym zakłóceniu konkurencji na rynku. Należy bowiem pamiętać, iż nazbyt rozbudowany system pomocy publicznej wyeliminować może z danego rynku wszelkie mechanizmy rynkowe, czego skutkiem będzie zmniejszenie efektywności tegoż rynku.

Przedstawiając ocenę wpływu udzielonej pomocy na konkurencję należy na wstępie zaznaczyć, iż **Prezes UOKiK jako organ krajowy, dokonując takiej oceny może czynić to jedynie z perspektywy krajowej.** Natomiast Komisja Europejska, będąca organem unijnym, bierze pod uwagę szerszy (unijny) kontekst udzielonej przez Polskę pomocy i jej wpływ na przedsiębiorców w innych państwach członkowskich. W związku z powyższym, konkluzje w zakresie oceny wpływu udzielonej pomocy na konkurencję dokonane przez Prezesa UOKiK i Komisję mogą się w pewnych sytuacjach różnić.

Ogólną analizę wpływu pomocy publicznej na konkurencję przeprowadzić można w oparciu o cztery podstawowe czynniki wynikające z doświadczeń Urzędu oraz materiałów publikowanych przez Komisję Europejską: **przeznaczenie pomocy**, **sektor**, w którym prowadzi działalność gospodarczą beneficjent pomocy, **poziom selektywności pomocy** oraz **wielkość beneficjenta i wartość pomocy** udzielonej pojedynczemu beneficjentowi.

Przeznaczenie pomocy

Pomoc sektorowa oraz pomoc na ratowanie i restrukturyzację stanowią potencjalnie największe zagrożenie naruszenia konkurencji. Pomoc na ratowanie i restrukturyzację stanowi doraźną reakcję państwa na problemy poszczególnych podmiotów, zwykle bez względu na przyczyny ich powstania (np. niegospodarność, błędy w zarządzaniu) i w pewnych sytuacjach powstrzymuje działanie normalnych mechanizmów rynkowych, które samoistnie eliminują z rynku przedsiębiorstwa nieefektywne, dając miejsce innym sprawniej działającym.

Natomiast **pomoc sektorowa** ze względu na fakt, iż jest dostępna tylko dla przedsiębiorców z danego sektora i w związku z tym **może być bardziej selektywna** niż pomoc horyzontalna i regionalna, **może, co nie znaczy że musi (o czym poniżej), w większym stopniu wpływać na warunki konkurencji.** Z drugiej strony, **za pomoc o mniej niekorzystnym wpływie na konkurencję uznaje się pomoc horyzontalną** (np. pomoc na badania i rozwój, na zatrudnienie, na ochronę środowiska) **oraz pomoc regionalną**. Pomoc taka nie jest ograniczona do określonych sektorów, a jej głównym zadaniem jest wsparcie realizacji określonego celu społeczno-gospodarczego, np. zmniejszenie bezrobocia czy też wyrównanie dysproporcji w rozwoju ekonomicznym pomiędzy regionami. Osiągnięcie tych celów rekompensuje ewentualne negatywne skutki wynikające z niekorzystnego wpływu udzielanej pomocy na konkurencję.

Sektor, w którym prowadzi działalność gospodarczą beneficjent pomocy

Poszczególne sektory działalności gospodarczej różnią się od siebie pod względem struktury, tzn.: liczby działających podmiotów, ich wielkości, udziału w rynku, stopnia wykorzystania mocy produkcyjnych, nasilenia konkurencji, itp. **W zależności od struktury danego sektora, pomoc udzielona podmiotom w nim działającym może wywierać mniejszy lub większy wpływ na konkurencję.** Przykładowo, jeśli w danym sektorze występuje tzw. nadwyżka mocy produkcyjnych, nawet niewielka wartość pomocy publicznej pozwala poprawić pozycję konkurencyjną beneficjenta w stosunku do jego konkurentów.

Poziom selektywności pomocy

Aby dany instrument wsparcia (w ramach programu pomocowego lub jako pomoc indywidualna) mógł zostać uznany za pomoc publiczną, musi być selektywny tzn. dotyczyć określonego, ograniczonego kręgu beneficjentów. Jednakże **poziom selektywności różnego rodzaju pomocy może być różny. Im szerszy krąg beneficjentów oraz im większy automatyzm uzyskiwania pomocy** (np. pomoc otrzymują automatycznie wszyscy, którzy spełnią określone warunki) **tym selektywność jest mniejsza, a w konsekwencji mniejsze zakłócenie konkurencji.** I odwrotnie – wąski krąg beneficjentów, będący często pochodną znacznej uznaniowości podmiotów udzielających pomocy (które w ramach obowiązujących przepisów oraz w granicach wyznaczonych przez tzw. swobodę uznania administracyjnego mogą decydować, iż pewnym podmiotom pomocy udzielić a innym odmówić) oznacza bardziej niekorzystny wpływ na konkurencję.

Wielkość beneficjenta oraz wartość pomocy udzielonej pojedynczemu beneficjentowi

Należy przyjąć, że **im większa jest wartość pomocy, tym większe wzmocnienie pozycji konkurencyjnej przedsiębiorcy**, który ją otrzymał. Ponadto, **pomoc publiczna udzielana dużym podmiotom dodatkowo wzmacnia ich pozycję, przez co może bardziej ograniczać lub eliminować istniejącą konkurencję lub też utrudniać jej powstanie.** Należy jednak zaznaczyć, iż analizowanie wysokości pomocy w powiązaniu z wielkością podmiotu, który ją otrzymał, **nie powinno następować w oderwaniu od sektora, w którym przedsiębiorca prowadzi działalność gospodarczą a zwłaszcza jego struktury (liczba i wielkość działających w nim przedsiębiorców) oraz poziomu selektywności pomocy (jaka część**

przedsiębiorców z sektora skorzysta z pomocy). Pomoc udzielana symetrycznie wszystkim, nawet dużym podmiotom działającym na określonym rynku, nie musi mieć negatywnego wpływu na konkurencję (np. rekompensaty za rozwiązanie długoterminowych umów sprzedaży mocy i energii elektrycznej czy przydział bezpłatnych uprawnień do emisji gazów cieplarnianych). Każdy z uczestników rynku otrzymuje wówczas podobną pomoc, zaś uzyskanie lepszych od konkurentów wyników finansowych i możliwości rozwoju nadal zależeć będzie od wzrostu ich efektywności. Jednocześnie, nawet niewielka pomoc udzielona asymetrycznie jednemu z podmiotów na określonym rynku może znacząco poprawić jego pozycję konkurencyjną, a tym samym zakłócić działanie mechanizmów rynkowych (np. lokalne rynki transportowe). Ponadto, w sytuacji, gdy pomoc udzielana jest dużym podmiotom działającym w warunkach monopolu naturalnego na rynkach regulowanych (pomoc dla operatorów sieci przesyłowych i dystrybucyjnych w sektorze gazowym i energii elektrycznej), a więc gdy nie ma i/lub nie może być konkurentów, nie dojdzie do zakłócenia konkurencji (patrząc z perspektywy krajowej).

W tym kontekście należy również zwrócić uwagę na fakt, iż niekiedy wartość pomocy, w podziale według wielkości beneficjentów, zależy także od przyjętej konstrukcji programów pomocowych[19], która jednak nie wynika bezpośrednio z celu wspierania określonej grupy przedsiębiorców (dużych, średnich czy małych).

Mając na uwadze ww. czynniki można wskazać kategorie pomocy publicznej udzielonej w 2016 roku mogące potencjalnie stanowić największe zagrożenie naruszenia konkurencji oraz kategorie beneficjentów pomocy, w przypadku których udzielanie znacznej pomocy może wywierać największy wpływ na konkurencję.

W 2016 roku nie udzielono pomocy na ratowanie i restrukturyzację, a udział pomocy sektorowej wyniósł 18 procent i spadł o 5,6 punktu procentowego w porównaniu z rokiem poprzednim. Ze względu na istotne rozmiary i względnie istotne prawdopodobieństwo zakłócenia konkurencji przez pomoc sektorową warto przyjrzeć się bliżej tej kategorii pomocy w kontekście możliwego negatywnego wpływu na konkurencję. Pomocy sektorowej o największej wartości (1 160,7 mln zł) w 2016 roku udzielono przedsiębiorcom działającym w **sektorze górnictwa węgla kamiennego**, w tym 989,3 mln zł stanowiła pomoc w formie dotacji udzielona przez Ministra Energii w celu pokrycia kosztów likwidacji kopalń, strat produkcyjnych i innych kosztów nadzwyczajnych. Pomoc sektorowa o znacznej wysokości (988,1 mln zł) została również udzielona **w sektorze gazu ziemnego** przez Dyrektora Instytutu Nafty i Gazu w celu dofinansowanie budowy gazociągów przesyłowych. Trzecim sektorem, który otrzymał w 2016 roku znaczącą pomoc był **sektor energetyki (549,9 mln zł)**, w którym Prezes Urzędu Regulacji Energetyki udzielił pomocy w formie rekompensaty (537,9 mln zł) na pokrycie kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej.

Pomoc udzielona w trzech powyższych sektorach składa się na blisko 80 procent przyznanej w 2016 roku wartości pomocy sektorowej.

Odnosząc się natomiast **do pomocy stwarzającej relatywnie mniejsze zagrożenie dla konkurencji czyli pomocy horyzontalnej** (bez pomocy na restrukturyzację) **oraz**

[19] Na przykład w odniesieniu do środków wypłacanych w formie subsydiów płacowych na zatrudnianie pracowników niepełnosprawnych (drugi pod względem wielkości program pomocowy – w 2016 roku przyznano w jego ramach 2 960,69 mln zł) pamiętać należy, iż art. 21 ust 1 *ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2016 r. poz.2046, z późn. zm.) zobowiązuje pracodawców zatrudniających powyżej 25 pracowników do zatrudnienia minimum 6 procent osób niepełnosprawnych lub odprowadzania stosownych wpłat pieniężnych do Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Tym samym mechanizm ustawowy w praktyce zobowiązuje podmioty zatrudniające powyżej 25 osób do uczestniczenia w programie, który dla mniejszych podmiotów jest zupełnie fakultatywny.

pomocy regionalnej należy zauważyć, iż stanowiły one łącznie 77,5 procent, a więc **większość pomocy publicznej udzielonej w 2016 roku** (z wyłączeniem pomocy w sektorze transportu). Biorąc powyższe pod uwagę (a w szczególności wskazane powyżej szczegółowe przeznaczenia pomocy sektorowej), strukturę pomocy publicznej udzielonej w 2016 roku pod względem przeznaczenia można ocenić pozytywnie.

Przechodząc do **wielkości beneficjenta oraz wartości pomocy udzielonej pojedynczemu beneficjentowi** pamiętać należy, iż raport ten nie obejmuje pomocy *de minimis* (pomoc, której wartość dla danego beneficjenta w okresie trzech kolejnych lat podatkowych nie przekracza 200 tys. euro lub 100 tys. euro w sektorze transportu drogowego towarów). Z tego powodu, prezentowane w raporcie dane z samego założenia będą dotyczyć pomocy o większej wartości, której absorpcja jest najbardziej prawdopodobna w dużych podmiotach. W 2016 roku 59,9 procent wartości pomocy udzielono przedsiębiorcom dużym, 18,8 procent - przedsiębiorcom średnim, a 21,3 procent - małym i mikro. Budzić to może pewne obawy o negatywny wpływ pomocy publicznej na konkurencję. Gdy jednak uwzględni się udzieloną pomoc *de minimis* proporcje ulegają zmianie i wyglądają następująco: duzi przedsiębiorcy - 47,5 procent, średni przedsiębiorcy - 16,7 procent, mali i mikro łącznie - 35,8 procent.

Skalę potencjalnego niekorzystnego wpływu **pomocy udzielonej pojedynczemu beneficjentowi w dużej wysokości** w warunkach polskich rozpatrywać można na przykładzie analizy 10 największych beneficjentów, którzy otrzymali pomoc publiczną w kwocie wyższej niż 150 mln zł.

Wśród 10 największych beneficjentów pomocy w 2016 roku znalazło się 5 spółek działających na rynku energetycznym: PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A., ENEA Wytwarzanie Sp. z o.o., EDF Polska S.A., TAURON Wytwarzanie S.A. i **GDF SUEZ Energia Polska S.A.,** którym udzielono pomocy (w sumie 3 063,1 mln zł) przede wszystkim na podstawie *ustawy z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych* oraz *ustawy z dnia 29 czerwca 2007 r. o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej*. Pomoc przyznana tym podmiotom stanowiła 16 procent ogólnej wartości udzielonej pomocy publicznej w 2016 roku.

Komisja Europejska w decyzji z dnia 22 stycznia 2014 roku w sprawie nr SA.34674, zatwierdzającej pomoc w formie bezpłatnych uprawnień do emisji gazów cieplarnianych, będąc świadoma występującego ryzyka umocnienia pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw działających w sektorze energetycznym, poddała ocenie zmianę udziału w rynku głównych producentów w latach 2011-2020. Z analizy tej wynika, że udział trzech głównych wytwórców energii elektrycznej w wyniku udzielenia pomocy nie wzrośnie. Wynika to m.in. z narzuconego operatorom obowiązku likwidacji mniej wydajnych mocy wytwórczych odpowiadających nowo zainstalowanej mocy. Ponadto zakłócający konkurencję charakter systemu uprawnień osłabia stosowanie otwartego, niedyskryminacyjnego trybu oraz przejrzystych kryteriów selekcji wspieranych projektów. Niezwykle istotny jest w tym przypadku również pozytywny wpływ pomocy na ochronę środowiska. Komisja ostatecznie stwierdziła, że pozytywne skutki pomocy rekompensują jej skutki negatywne, a potencjalne zakłócenia powodowane przez pomoc nie zmieniają warunków rynkowych w takim stopniu, by było to sprzeczne ze wspólnym interesem.

Wśród największych beneficjentów znalazła się również **Spółka Restrukturyzacji Kopalń** (1 124,1 mln zł), która otrzymała pomoc w ramach programu pomocowego dla sektora górnictwa nr SA.41161. Środki te przeznaczone zostały na realizację zadań związanych z likwidacją kopalń, rekultywacją i naprawą szkód górniczych, zabezpieczaniem przed zagrożeniem wodnym, gazowym oraz pożarowym kopalń sąsiednich w stosunku do likwidowanych oraz na wypłatę świadczeń pracownikom kopalń likwidowanych.

Aby ograniczyć zakłócenie konkurencji, pomoc ta obejmowała tylko te kopalnie, które planowano nieodwołalnie zamknąć.

Znaczną pod względem wielkości pomoc otrzymała spółka **Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.** (986,5 mln zł) na inwestycje w sieci przesyłowe gazu ziemnego w Polsce. Dotacje udzielone spółce w 2016 roku mają głównie na celu sfinansowanie kosztów realizacji sześciu zadań inwestycyjnych zaplanowanych na lata 2013-2020, polegających na budowie nowoczesnej infrastruktury tworzącej tzw. korytarz Północ-Południe, a służącej ułatwieniu przesyłu gazu pomiędzy Polską, Republiką Czeską, Słowacją i Węgrami. Inwestycja ta umożliwi także dostęp do gazu z Norwegii i terminali LNG na Morzu Bałtyckim i na Morzu Adriatyckim, a także do źródeł dostaw gazu w Rosji, na Ukrainie i w Niemczech. Jednym z zobowiązań operatora systemu przesyłowego było zapewnienie stronom trzecim dostępu do jego sieci przesyłowej, co oznacza, że musi on zapewnić jednakowy dostęp wszystkim podmiotom chcącym korzystać z usług przesyłowych. Nowa infrastruktura gazowa poprawiła połączenia międzysystemowe z innymi państwami członkowskimi i zwiększyła zdolności przesyłowe, umożliwiając tym samym lepszy dostęp stron trzecich. Pozytywny wpływ na rynek niższego szczebla hurtowych dostaw gazu przewyższa zatem ewentualny negatywny wpływ na konkurencję na określonych rynkach przesyłu gazu lub rynkach zbliżonych.

Kolejny duży beneficjent pomocy to **Telewizja Polska S.A.** (366 mln zł), która uzyskała dofinansowywanie przede wszystkim z wpływów abonamentowych (pomoc zakwalifikowana jako rekompensata za realizację usług w ogólnym interesie gospodarczym). Ze względu na fakt, iż pomoc, którą otrzymała spółka, ma na celu jedynie pokrycie kosztów świadczenia usługi publicznej można uznać, iż nie dochodzi w tym przypadku do naruszenia konkurencji. Rekompensatę za realizację usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym, a zatem pomoc o bardzo ograniczonym wpływie na konkurencję otrzymało także **Polskie Radio S.A. w Warszawie** (185,9 mln zł).

W 2016 roku istotną pod względem wartości kwotę pomocy (162,5 mln zł) otrzymała również **Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego.** Pomoc tę udzieloną w ramach programów uporządkowanej likwidacji spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych otrzymała także Powszechna Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa z Knurowa (34,3 mln zł). Pomoc ta miała na celu likwidację poważnych zakłóceń w gospodarce o charakterze ponadsektorowym. Podmioty z szeroko rozumianego sektora bankowego (banki i kasy oszczędnościowo-kredytowe) pełnią szczególną rolę w systemie gospodarczym. Kwestia dobrego wizerunku i wiary klientów w bezpieczeństwo środków powierzonych wskazanym przedsiębiorstwom ma zasadnicze znaczenie dla stabilności tych podmiotów oraz całego systemu bankowego, a także powiązanej z nim gospodarki. Udzielona pomoc była z tego punktu widzenia zgodna z interesem publicznym a jej cele nie były możliwe do osiągnięcia w oparciu o sam mechanizm rynkowy.

Podsumowując, pomoc udzielona ww. podmiotom pomimo, iż są to duzi przedsiębiorcy a pomoc jest znacznej wielkości, nie miała zasadniczo negatywnego wpływu na konkurencję.

SPIS TABEL

Tabela 1. Formy pomocy publicznej 9
Tabela 2. Przeznaczenie i rodzaje pomocy publicznej (z wyłączeniem pomocy udzielonej w sektorze transportu) 12
Tabela 3. Informacje ogólne o pomocy publicznej udzielonej w 2016 roku 14
Tabela 4. Wielkość pomocy publicznej w 2016 roku 14
Tabela 5. Wielkość pomocy publicznej w latach 2012-2016 15
Tabela 6. Formy pomocy publicznej w latach 2012-2016 18
Tabela 7. Formy pomocy publicznej w latach 2012-2016 20
Tabela 8. Sposób finansowania pomocy państwa w Polsce w latach 2007-2016 22
Tabela 9. Przeznaczenie pomocy publicznej w latach 2015-2016 23
Tabela 10. Przeznaczenie pomocy publicznej w latach 2012-2016 25
Tabela 11. Pomoc publiczna (wartość i formy) udzielana przez poszczególne podmioty udzielające pomocy w 2016 roku oraz zaktualizowana wartość pomocy udzielonej przez te podmioty w 2015 roku 31
Tabela 12. Przeznaczenie pomocy udzielanej przez poszczególne podmioty w 2016 roku ... 35
Tabela 13. Pomoc publiczna według województw w latach 2015-2016 38
Tabela 14. Udział województw w ogólnej wartości pomocy publicznej na tle poziomu przedsiębiorczości województw w 2016 roku 40
Tabela 15. Średnia wartość pomocy publicznej przypadającej na 1 przedsiębiorcę i udział liczby beneficjentów pomocy w liczbie przedsiębiorców w podziale na województwa* w 2016 roku 42
Tabela 16. Wartość udzielonej pomocy w podziale ze względu na wielkość beneficjenta w latach 2012-2016 44
Tabela 17. Wartość udzielonej pomocy z uwzględnieniem pomocy *de minimis* w podziale ze względu na wielkość beneficjenta w 2016 roku 46
Tabela 18. Wartość udzielonej pomocy w podziale ze względu na formę prawną beneficjenta w latach 2015-2016 47
Tabela 19. Wartość udzielonej pomocy w podziale na sektor działalności beneficjenta w 2016 roku 48
Tabela 20. Najwięksi beneficjenci pomocy publicznej w 2016 roku 51
Tabela 21. Wartość i formy pomocy horyzontalnej przeznaczonej na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną w 2016 roku 53
Tabela 22. Wartość i formy pomocy horyzontalnej przeznaczonej na ochronę środowiska i cele związane z energią w 2016 roku 55
Tabela 23. Wartość i formy pomocy horyzontalnej przeznaczonej dla małych i średnich przedsiębiorstw w 2016 roku 57
Tabela 24. Wartość i formy pomocy horyzontalnej przeznaczonej na zatrudnienie w 2016 roku 58
Tabela 25. Wartość i formy pomocy horyzontalnej przeznaczonej na szkolenia w 2016 roku 59
Tabela 26. Wartość i formy pomocy horyzontalnej przeznaczonej na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego w 2016 roku 60
Tabela 27. Wartość i formy pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę lokalną w 2016 roku .. 62
Tabela 28. Wartość i formy pomocy horyzontalnej o charakterze socjalnym przeznaczonej dla indywidualnych konsumentów w 2016 roku 62
Tabela 29. Wartość i formy pomocy horyzontalnej przeznaczonej na działalność sportową i rekreacyjną w 2016 roku 63
Tabela 30. Wartość i formy pomocy regionalnej udzielonej przez poszczególne podmioty w 2016 roku 64
Tabela 31. Wartość i formy pomocy sektorowej udzielonej podmiotom działającym w sektorze górnictwa węgla w 2016 roku 67

Tabela 32. Wartość i formy pomocy sektorowej udzielonej podmiotom działającym w sektorze wytwarzania energii elektrycznej w 2016 roku 68
Tabela 33. Wartość i formy pomocy sektorowej udzielonej podmiotom działającym w sektorze kinematografii w 2016 roku 69
Tabela 34. Wartość i formy pomocy sektorowej udzielonej podmiotom działającym w sektorze gazu ziemnego w 2016 roku 69
Tabela 35. Wartość i formy pomocy sektorowej udzielonej podmiotom działającym w sektorze telekomunikacyjnym w 2016 roku 70
Tabela 36. Wartość i formy pomocy sektorowej udzielonej podmiotom działającym w sektorze bankowym w 2016 roku 71
Tabela 37. Wartość i formy pomocy stanowiącej rekompensatę z tytułu realizacji zadań publicznych w 2016 roku 72
Tabela 38. Pomoc udzielana w sektorze transportu w podziale na rodzaje transportu w latach 2015-2016 74
Tabela 39. Organy i formy pomocy udzielonej w sektorze transportu w 2016 roku 74
Tabela 40. Najwięksi beneficjenci pomocy publicznej udzielanej w sektorze transportu w 2016 roku 76
Tabela 41. Podmioty, które udzieliły najwięcej pomocy publicznej w 2016 roku 78
Tabela 42. Najwięksi beneficjenci pomocy publicznej w 2016 roku 79

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Rodzaje wsparcia publicznego w kontekście przepisów o pomocy publicznej 6
Wykres 2. Wartość udzielonej pomocy z wyodrębnieniem sektora transportu w latach 2012-2016 16
Wykres 3. Udział pomocy publicznej w produkcie krajowym brutto w latach 2012-2016 16
Wykres 4. Dynamika wartości udzielonej pomocy w latach 2012-2016 (2012 r. = 100) 17
Wykres 5. Formy pomocy publicznej w 2016 roku 19
Wykres 6. Formy pomocy publicznej w latach 2012-2016 19
Wykres 7. Rodzaje pomocy publicznej w 2016 roku 24
Wykres 8. Rodzaje pomocy publicznej w latach 2012-2016 26
Wykres 9. Formy udzielania pomocy regionalnej w latach 2012-2016 27
Wykres 10. Pomoc publiczna według województw w 2016 roku 39
Wykres 11. Udział województw w ogólnej wartości pomocy publicznej na tle udziału w ogólnej liczbie przedsiębiorstw w 2016 roku 41
Wykres 12. Średnia wartość pomocy publicznej przypadającej na 1 przedsiębiorcę w poszczególnych województwach* w 2016 roku 43
Wykres 13. Wartość udzielonej pomocy w podziale według wielkości beneficjenta w 2016 roku 44
Wykres 14. Wartość udzielonej pomocy w podziale ze względu na formę prawną beneficjenta pomocy w 2016 roku 46

ZAŁĄCZNIKI

Zał. 1. Lista programów pomocowych obowiązujących w 2016 roku*

Lp.	Nr programu	Nazwa programu	Podstawa prawna	Data zatwier-dzenia przez KE	Okres obowią-zywania	Beneficjenci pomocy	Przeznaczenie pomocy	Organy udzielające pomocy	Wartość pomocy [mln zł]				
									2012	2013	2014	2015	2016
1.	**SA.34674(2013/N)**	Derogacja z art. 10c Dyrektywy 2003/87/EC o handlu emisjami - darmowe uprawnienia dla wytwórców energii elektrycznej	Art. 21 ust. 3 ustawy z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych	22.01.2014	01.01.2013 - 28.02.2020	wytwórcy energii	Ochrona środowiska	Minister Środowiska	–	–	3 901,49	3 123,10	3 394,12
2.	**SA.40525(2015/X)** (zastąpił X306/2009)	Miesięczne dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych	Art. 26a-26c ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie miesięcznego dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych	–	01.01.2015 - 30.06.2021	pracodawcy zatrudniający osoby niepełnosprawne	Pomoc w formie subsydiów płacowych na zatrudnianie pracowników niepełnosprawnych	Prezes Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	–	–	–	2 899,19	2 960,69
3.	**SA.41471(2015/X)**	Warunki i tryb udzielania pomocy publicznej i pomocy *de minimis* za pośrednictwem Narodowego Centrum Badań i Rozwoju	Art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lutego 2015 r. w sprawie warunków i trybu udzielania pomocy publicznej i pomocy *de minimis* za pośrednictwem Narodowego Centrum Badań i Rozwoju	–	05.03.2015 - 30.06.2021	różne podmioty	Pomoc dla MŚP, pomoc na finanso-wanie ryzyka, pomoc dla przedsiębiorców rozpoczynających działalność, pomoc na koszty rozpozna-nia, badania podsta-wowe, badania przemysłowe, eksperymentalne prace rozwojowe, studia wykonalności, pomoc dla MŚP na wspieranie innowacyjności, pomoc na działal-ność badawczo-rozwojową w sekto-rze rybołówstwa i akwakultury	Dyrektor Narodowego Centrum Badań i Rozwoju	–	–	–	793,33	1 574,74
4.	**SA.41161(2015/N)**	Pomoc państwa dla sektora górnictwa węgla kamiennego w latach 2015 – 2018	Ustawa z dnia 7 września 2007 roku o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego wraz z rozporządzeniami wykonawczymi Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska Ustawa z dnia 10 października 2014 r. o zmianie ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw oraz niektórych innych ustaw	18.11.2016	01.01.2014 - 31.12.2018	spółki węglowe	Rozwój sektorowy	Minister Gospodarki, Prezes NFOŚiGW, Prezes PFRON, właściwe Urzędy Marszałkowskie i organy podatkowe	–	–	120,18	513,16	1 160,65
5.	**PI**	Pomoc przyznana przed akcesją, zwłaszcza w formie zwolnień podatkowych, której realizacja (wypłata) nastąpiła w roku xxxx [„xxxx" oznacza rok, za który są dane]	Różne	–	–	różne podmioty	Różne	Różne podmioty	1 026,29	1 055,01	1 201,64	1 202,31	1 118,31

Lp.	Nr programu	Nazwa programu	Podstawa prawna	Data zatwier-dzenia przez KE	Okres obowią-zywania	Beneficjenci pomocy	Przeznaczenie pomocy	Organy udzielające pomocy	Wartość pomocy [mln zł]				
									2012	2013	2014	2015	2016
6.	**PL 39/2004**	Program pomocy regionalnej dla przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w specjalnych strefach ekonomicznych na podstawie zezwolenia wydanego po 31 grudnia 2000 r.	Ustawa z dnia 20 października 1994 o specjalnych strefach ekonomicznych Rozporządzenia Rady Ministrów ustanawiające poszczególne specjalne strefy ekonomiczne	2005	2005 - 31.12.2006	przedsiębiorcy prowadzący działal-ność gospodarczą w specjalnych strefach ekonomii-cznych na podstawie zezwolenia wydanego po 31 grudnia 2000 r.	Pomoc regionalna	Organy podatkowe	1 013,65	896,90	1 267,70	1 206,52	1 021,46
7.	**SA.42799(2015/X)**	Pomoc finansowa udzielana przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020	Art. 6b ust. 10a ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 10 lipca 2015 r. w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020	–	06.08.2015 - 30.06.2021	różne podmioty	Regionalna pomoc inwestycyjna, pomoc na usługi doradcze na rzecz MŚP, pomoc na udział MŚP w targach, pomoc na finansowanie ryzyka, pomoc dla przedsię-biorstw rozpoczyna-jących działalność, pomoc dla MŚP - pomoc na koszty rozpoznania, badania przemysło-we, eksperymental-ne prace rozwojowe, studia wykonalności, pomoc dla klastrów innowacyjnych, pomoc dla MŚP na wspieranie innowacyjności, pomoc na innowacje procesowe i organizacyjne, pomoc szkoleniowa	Prezes Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości	–	–	–	–	935,97
8.	**X193/2009**	Program pomocy regionalnej udzielanej przedsiębiorcom prowadzącym działalność gospodarczą w specjalnych strefach ekonomicznych na podstawie zezwolenia wydanego po 1 stycznia 2007 r.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2008 r. w sprawie pomocy publicznej udzielanej przedsiębiorcom działającym na podstawie zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej na terenach specjalnych stref ekonomi-cznych Art. 4 ust. 4 ustawy z dnia 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomi-cznych Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych	–	01.01.2007 - 30.06.2014	przedsiębiorcy prowadzący działalność w specjalnych strefach ekonomii-cznych na podstawie zezwolenia wydanego 1 stycznia 2007 r.	Regionalna pomoc inwestycyjna i pomoc na zatrudnienie	Organy podatkowe	38,92	338,30	348,73	454,65	638,55
9.	**SA.44348(2016/X)**	Kredyt na innowacje technologiczne	Ustawa z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej	–	05.09.2015 - 31.12.2020	MŚP	Pomoc regionalna - pomoc inwestycyjna, pomoc na usługi doradcze na rzecz MŚP	Bank Gospodarstwa Krajowego	–	–	–	–	593,50
10.	**SA.43247(2015/X)**	Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 1416)	Art. 27 ust. 4 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020	–	19.09.2015 - 31.12.2020	różne podmioty	Regionalna pomoc inwestycyjna	16 Instytucji Zarządzających Regionalnymi Programami Operacyjnymi	–	–	–	–	539,61

Lp.	Nr programu	Nazwa programu	Podstawa prawna	Data zatwier-dzenia przez KE	Okres obowią-zywania	Beneficjenci pomocy	Przeznaczenie pomocy	Organy udzielające pomocy	Wartość pomocy [mln zł]				
									2012	2013	2014	2015	2016
11.	**C 43/2005**	Rekompensata za rozwiązanie długoterminowych umów sprzedaży mocy i energii elektrycznej	Ustawa z dnia 29 czerwca 2007 r. o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej	25.09.2007	01.04.2008 - 31.12.2025	wytwórcy energii, u których powstały koszty osierocone i koszty gazu w wyniku przedtermi-nowego rozwiązania umów długotermi-nowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej	Rozwój sektorowy	Prezes Urzędu Regulacji Energetyki	1 583,01	1 251,16	1 805,54	1 001,69	537,93
12.	**SA.43257(2015/X)**	Pomoc finansowa na inwestycje typu centra badawczo-rozwojowe przedsiębiorców w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój, 2014-2020	Art. 27 ust. 4 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 3 czerwca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy finansowej na inwestycje typu centra badawczo-rozwojowe przedsiębiorców w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój, 2014-2020	–	12.06.2015 - 31.12.2020	różne podmioty	Regionalna pomoc inwestycyjna, eksperymentalne prace rozwojowe	Minister Gospodarki	–	–	–	–	485,92
13.	**SA.43142(2015/X)**	Regionalna pomoc inwestycyjna w ramach celu tematycznego 3 w zakresie wzmacniania konkurencyjności mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020	Art. 27 ust. 4 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach celu tematycznego 3 w zakresie wzmacniania konkurencyjności mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020	–	15.09.2015 - 31.12.2020	różne podmioty	Rozwój regionalny	16 Instytucji Zarządzających Regionalnymi Programami Operacyjnymi (Urzędy Marszałkowskie)	–	–	–	–	439,38
14.	**XR98/2007**	Program pomocy regionalnej udzielanej przedsiębiorcom prowadzącym działalność gospodarczą w specjalnych strefach ekonomicznych na podstawie zezwolenia wydanego po 1 stycznia 2007 r.	Ustawa z dnia 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych Rozporządzenia Rady Ministrów ustanawiające poszczególne specjalne strefy ekonomiczne	–	01.01.2007 - 31.12.2013	przedsiębiorcy prowa-dzący działalność w specjalnych stre-fach ekonomicznych na podstawie zezwo-lenia wydanego po 1 stycznia 2007 r.	Pomoc regionalna	Organy podatkowe	233,01	406,70	444,84	441,55	428,82
15.	**SA.43484(2015/X)**	Pomoc na rozwój infrastruktury szerokopasmowej w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020	Art. 27 ust. 4 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 Rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 16 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na rozwój infrastruktury szerokopasmowej w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020	04.11.2016	09.10.2015 - 30.06.2021	podmioty działające w sektorze telekomunikacji	Sektor telekomunikacyjny	Dyrektor Centrum Projektów Polska Cyfrowa, Minister Administracji i Cyfryzacji	–	–	–	–	273,34
16.	**SA.45517(2016/N)**	Przedłużenie programu pomocy w ramach uporządkowanej likwidacji spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (II półrocze 2016 r.)	Ustawa z dnia 14 grudnia 1994 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa	31.05.2016	01.07.2016 - 31.12.2016	Spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe	Zaradzenie poważnym zakłóceniom w funkcjonowaniu gospodarki	Bankowy Fundusz Gwarancyjny, Minister Rozwoju i Finansów	–	–	–	–	196,83

Lp.	Nr programu	Nazwa programu	Podstawa prawna	Data zatwier-dzenia przez KE	Okres obowią-zywania	Beneficjenci pomocy	Przeznaczenie pomocy	Organy udzielające pomocy	Wartość pomocy [mln zł]				
									2012	2013	2014	2015	2016
17.	**SA.42839(2015/X)**	Pomoc na badania podstawowe, badania przemysłowe, eksperymentalne prace rozwojowe oraz studia wykonalności w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020	Art. 27 ust. 4 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 21 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na badania podstawowe, badania przemysłowe, eksperymentalne prace rozwojowe oraz studia wykonalności w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020	–	31.07.2015 - 30.06.2021	różne podmioty	Badania podstawowe, badania przemysłowe, eksperymentalne prace rozwojowe, studia wykonalności	16 Instytucji Zarządzających Regionalnymi Programami Operacyjnymi	–	–	–	–	193,15
18.	**SA.42965(2015/X)**	Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 12 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na kulturę i ochronę dziedzictwa kulturowego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	Art. 27 ust. 4 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 12 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na kulturę i ochronę dziedzictwa kulturowego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko	–	22.08.2015 - 30.06.2021	różne podmioty	Pomoc na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego	Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego	–	–	–	–	152,44
19.	**SA.42798(2015/X)**	Pomoc finansowa udzielana przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości w ramach osi I Przedsiębiorcza Polska Wschodnia Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020	Art. 6b ust. 10a ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 13 lipca 2015 r. w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej w ramach osi I Przedsiębiorcza Polska Wschodnia Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020	–	21.07.2015 - 30.06.2021	różne podmioty	Pomoc regionalna - pomoc inwestycyjna, pomoc na usługi doradcze na rzecz MŚP, pomoc na udział MŚP w targach, pomoc dla przedsiębiorstw rozpoczynających działalność, pomoc dla MŚP na wspiera-nie innowacyjności, pomoc szkoleniowa	Prezes Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości	–	–	–	–	126,81
20.	**N 292/2009** (zastąpił N 505/2005)	Program dofinansowania przez Polski Instytut Sztuki Filmowej przedsięwzięć z zakresu kinematografii	Ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o kinematografii Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 27 października 2005 r. w sprawie udzielania przez Polski Instytut Sztuki Filmowej dofinansowania przedsięwzięć z zakresu kinematografii	23.10.2009	nieokreślony	podmioty działające w sektorze kinematografii	Wspieranie kultury i ochrona dziedzictwa narodowego	Dyrektor Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej	76,05	72,17	98,11	104,80	125,55
21.	**SA.43905(2015/X)**	Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 23 października 2015 r. w sprawie udzielania pomocy publicznej na projekty inwestycyjne w zakresie budowy lub przebudowy infrastruktury energetycznej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	Art. 27 ust. 4 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 23 października 2015 r. w sprawie udzielania pomocy publicznej na projekty inwestycyjne w zakresie budowy lub przebudowy infrastruktury energetycznej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	–	06.11.2015 - 30.06.2021	różne podmioty	Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę energetyczną	Minister właściwy ds. gospodarki, Dyrektor Instytutu Nafty i Gazu - Państwowy Instytut Badawczy	–	–	–	–	103,58

Lp.	Nr programu	Nazwa programu	Podstawa prawna	Data zatwier-dzenia przez KE	Okres obowią-zywania	Beneficjenci pomocy	Przeznaczenie pomocy	Organy udzielające pomocy	Wartość pomocy [mln zł]				
									2012	2013	2014	2015	2016
22.	**SA.43229(2015/X)**	Pomoc na układy wysokosprawnej kogeneracji oraz na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020	Art. 27 ust. 4 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji oraz na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020	–	19.09.2015 - 30.06.2021	różne podmioty	Pomoc na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji, pomoc inwestycyjna na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych	16 Instytucji Zarządzających Regionalnymi Programami Operacyjnymi	–	–	–	–	84,62
23.	**SA.43180(2015/X)**	Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz.U. poz. 1364)	Art. 27 ust. 4 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020	–	12.09.2015 - 30.06.2021	różne podmioty	Pomoc na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego	16 Instytucji Zarządzających Regionalnymi Programami Operacyjnymi	–	–	–	–	84,36
24.	**SA.43650(2015/N)**	Przedłużenie programu pomocy w ramach uporządkowanej likwidacji spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (I półrocze 2016 r.)	Ustawa z dnia 14 grudnia 1994 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa	15.12.2015	01.01.2016 - 30.06.2016	Spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe	Zaradzenie poważnym zakłóceniom w funkcjonowaniu gospodarki	Bankowy Fundusz Gwarancyjny, Minister Rozwoju i Finansów	–	–	–	–	72,61
25.	**SA.33608(2011/N)** (zmiana N 519/2007)	Pomoc dla przedsiębiorców zatrudniających osoby pozbawione wolności	Ustawa z dnia 28 sierpnia 1997 r. o zatrudnianiu osób pozbawionych wolności Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 stycznia 2012 r. w sprawie Funduszu Aktywizacji Zawodowej Skazanych oraz Rozwoju Przywięziennych Zakładów Pracy	11.01.2012	nieokreślony	podmioty zatrudniające osoby pozbawione wolności	Zatrudnienie	Dyrektor Generalny Służby Więziennej	21,04	33,37	35,23	35,75	49,47
26.	**SA.41730(2015/X)**	Program regionalnej pomocy publicznej inwestycyjnej na cele z zakresu ochrony środowiska określony rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie szczegółowych warunków udzielania regionalnej pomocy publicznej inwestycyjnej na cele z zakresu ochrony środowiska	Art. 400a ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania regionalnej pomocy publicznej inwestycyjnej na cele z zakresu ochrony środowiska Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2014 r. w sprawie ustalenia mapy pomocy regionalnej na lata 2014-2020	–	18.04.2015 - 31.12.2020	różne podmioty	Rozwój regionalny	Prezes Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Prezesi zarządów 16 wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej	–	–	–	24,66	31,78
27.	**XR119/2008**	Zwolnienia od podatku od nieruchomości oraz podatku od środków transportowych, stanowiące regionalną pomoc inwestycyjną	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 sierpnia 2008 r. w sprawie warunków udzielania przez gminy zwolnień od podatku od nieruchomości oraz podatku od środków transportowych, stanowiących regionalną pomoc inwestycyjną Art. 20d ust. 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych	–	27.08.2008 - 30.06.2014	różne podmioty	Regionalna pomoc inwestycyjna	2543 gminne organy podatkowe tj. wójt, burmistrz lub prezydent miasta	8,14	22,55	25,99	30,40	28,77
28.	**SA.43141(2015/X)**	Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę lokalną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020	Art. 27 ust. 4 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę lokalną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020	–	21.08.2015 - 30.06.2021	różne podmioty	Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę lokalną	16 Instytucji Zarządzających Regionalnymi Programami Operacyjnymi (Urzędy Marszałkowskie)	–	–	–	–	26,35

Lp.	Nr programu	Nazwa programu	Podstawa prawna	Data zatwier-dzenia przez KE	Okres obowią-zywania	Beneficjenci pomocy	Przeznaczenie pomocy	Organy udzielające pomocy	Wartość pomocy [mln zł]				
									2012	2013	2014	2015	2016
29.	**SA.44685(2016/X)** (zmiana SA.36499(2013/N))	Program horyzontalnej pomocy publicznej na cele z zakresu ochrony środowiska określony rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie szczegółowych warunków udzielania horyzontalnej pomocy publicznej na cele z zakresu ochrony środowiska	Art. 400a ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania horyzontalnej pomocy publicznej na cele z zakresu ochrony środowiska	–	30.12.2015 - 30.06.2021	różne podmioty	Pomoc inwestycyjna umożliwiająca przedsiębiorstwom zastosowanie norm surowszych niż normy unijne w zakresie ochrony środowiska lub pod-niesienie poziomu ochrony środowiska w przypadku braku norm unijnych, pomoc inwestycyjna na wcześniejsze dostosowanie do przyszłych norm unijnych, pomoc inwestycyjna na środki wspierające efektywność energetyczną, pomoc na inwestycje w układy wysoko-sprawnej kogenera-cji, pomoc inwesty-cyjna na propagowa-nie energii ze źródeł odnawialnych, pomoc inwestycyjna na rekultywację zanieczyszczonych terenów, pomoc inwestycyjna na efektywny energetycznie system ciepłowniczy i chłodniczy, pomoc inwestycyjna na recykling i ponowne wykorzystanie odpadów, pomoc inwestycyjna na infrastrukturę energetyczną, pomoc na badania środowiska, pomoc na inwestycje umożliwiające dostosowanie do standardów ochrony środowiska UE instalacji wymie-nionych w rozdziale 13 sekcji D pkt 2 lit. a-c załącznika XII do Traktatu o przystąpieniu Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej	Prezes Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Prezesi zarządów 16 wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej	–	–	–	–	23,08

Lp.	Nr programu	Nazwa programu	Podstawa prawna	Data zatwier-dzenia przez KE	Okres obowią-zywania	Beneficjenci pomocy	Przeznaczenie pomocy	Organy udzielające pomocy	Wartość pomocy [mln zł]				
									2012	2013	2014	2015	2016
30.	**SA.41495(2015/X)**	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 stycznia 2015 r. w sprawie warunków udzielania zwolnień z podatku od nieruchomości oraz podatku od środków transportowych, stanowiących regionalną pomoc inwestycyjną, pomoc na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego, pomoc na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną oraz pomoc na infrastrukturę lokalną	Art. 7 ust. 3 i art. 12 ust. 4 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 stycznia 2015 r. w sprawie warunków udzielania zwolnień z podatku od nieruchomości oraz podatku od środków transportowych, stanowiących regionalną pomoc inwestycyjną, pomoc na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego, pomoc na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną oraz pomoc na infrastrukturę lokalną	–	17.02.2015 - 31.12.2020	różne podmioty	Regionalna pomoc inwestycyjna, pomoc na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego, pomoc na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną, pomoc inwestycyjna na infrastrukturę lokalną	Wójtowie, burmistrzowie, prezydenci miast	–	–	–	1,34	11,15
31.	**SA.43541(2015/X)**	Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 20 października 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020	Art. 27 ust. 4 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 20 października 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020	–	31.10.2015 - 30.06.2021	różne podmioty	Pomoc na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną	16 Instytucji Zarządzających Regionalnymi Programami Operacyjnymi	–	–	–	–	9,30
32.	**SA.43254(2015/X)**	Pomoc na inwestycje wspierające efektywność energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020	Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje wspierające efektywność energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020	–	12.09.2015 - 30.06.2021	różne podmioty	Pomoc inwestycyjna na środki wspierające efektywność energetyczną	16 Instytucji Zarządzających Regionalnymi Programami Operacyjnymi (Urzędy Marszałkowskie)	–	–	–	–	8,80
33.	**PL 40/2004**	Program pomocy regionalnej udzielanej w formie zwolnień z podatku od nieruchomości przedsiębiorcom dużym i z sektora motoryzacji prowadzącym działalność gospodarczą na terenach specjalnych stref ekonomii-cznych na podstawie zezwole-nia wydanego przed 1 stycznia 2001 r. i zmienionego w trybie art. 6 ustawy z 2 października 2003 r o zmianie ustawy o spe-cjalnych strefach ekonomii-cznych i niektórych ustaw	Art. 10 ustawy z dnia 2 października 2003 r. o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych i niektórych ustaw	2005	2005 - 31.12.2006	przedsiębiorstwa duże i z sektora motoryzacji, prowadzące działalność gospodarczą na terenach specjalnych stref ekonomicznych	Pomoc regionalna	Wójt, burmistrz (prezydent miasta)	14,02	13,82	13,30	13,28	7,46
34.	**SA.40693(2015/X)** (zmiana X812/2009)	Pomoc finansowa udzielana pracodawcom prowadzącym zakłady pracy chronionej ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	Art. 32 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie pomocy finansowej udzielanej pracodawcom prowadzącym zakłady pracy chronionej ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	–	01.01.2015 - 30.06.2021	pracodawcy prowadzący zakłady pracy chronionej	Pomoc na rekompensatę dodatkowych kosztów związanych z zatrudnieniem pracowników niepełnosprawnych	Prezes Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	–	–	–	5,65	7,15

Lp.	Nr programu	Nazwa programu	Podstawa prawna	Data zatwier-dzenia przez KE	Okres obowią-zywania	Beneficjenci pomocy	Przeznaczenie pomocy	Organy udzielające pomocy	Wartość pomocy [mln zł]				
									2012	2013	2014	2015	2016
35.	**XR185/2007**	Program pomocy dotyczący udzielania przez gminy zwolnień od podatku od nieruchomości, stanowiących regionalną pomoc inwestycyjną	Art. 20d ust. 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie udzielania przez gminy zwolnień od podatku od nieruchomości, stanowiących regionalną pomoc inwestycyjną	–	16.08.2007 - 27.08.2008	różne podmioty	Pomoc regionalna	Wójt, burmistrz (prezydent miasta)	10,28	8,35	5,63	6,94	6,24
36.	**PL 41/2004**	Program pomocy regionalnej udzielanej w formie umorzenia przez gminę zaległości we wpłatach podatku od nieruchomości przedsiębiorcom dużym i z sektora motoryzacji prowadzącym działalność gospodarczą na terenach specjalnych strefach ekonomicznych na podstawie zezwolenia wydanego do 31 grudnia 2000 r.	Art. 11 ustawy z dnia 16 października 2003 o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych	2005	2005 - 31.12.2006	przedsiębiorcy działający w specjalnych strefach ekonomicznych	Pomoc regionalna	Wójt, burmistrz (prezydent miasta)	3,60	3,75	4,04	4,14	5,42
37.	**XR97/2007**	Uchwała nr III/13/06 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 28 grudnia 2006 r. w sprawie zwolnień od podatku od nieruchomości w ramach programu pomocy regionalnej na wspieranie nowych inwestycji przeznaczonego dla małych, średnich i dużych przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na terenie Wrocławia	Art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym Art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych	–	19.01.2007 - 30.06.2014	przedsiębiorcy realizujący nowe inwestycje, prowadzący działalność na terenie Wrocławia	Pomoc regionalna	Prezydent Wrocławia	0,63	1,77	2,25	4,35	3,98
38.	**SA.40523(2015/X)**	Program pomocy regionalnej udzielanej przedsiębiorcom prowadzącym działalność gospodarczą w specjalnych strefach ekonomicznych na podstawie zezwoleń wydanych w okresie od 25 grudnia 2014 r. do 31 grudnia 2020 r.	Ustawa z dnia 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznychRozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2008 r. w sprawie pomocy publicznej udzielanej przedsiębiorcom działającym na podstawie zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej na terenach specjalnych stref ekonomicznych	–	25.12.2014 - 31.12.2020	MŚP, duże przedsiębiorstwo	Rozwój regionalny	Organy podatkowe	–	–	–	0,38	3,71
39.	**N 526/2005**	Program ramowy pomocy regionalnej udzielanej przez gminy na wspieranie nowych inwestycji lub tworzenie nowych miejsc pracy związanych z nową inwestycją	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2006 r. w sprawie udzielania przez gminy pomocy regionalnej na wspieranie nowych inwestycji lub tworzenie nowych miejsc pracy związanych z nową inwestycją Art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych	11.05.2006	11.05.2006 - 31.12.2006	przedsiębiorcy realizujący inwestycje początkowe lub tworzący nowe miejsca pracy związane z inwestycjami początkowymi	Pomoc regionalna	Wójt, burmistrz (prezydent miasta)	10,74	8,44	3,22	3,03	3,29
40.	**SA.43179(2015/X)**	Pomoc na usługi doradcze na rzecz MŚP oraz pomoc na udział MŚP w targach w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020	Art. 27 ust. 4 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy mikroprzedsiębiorcom, małym i średnim przedsiębiorcom na usługi doradcze oraz udział w targach w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020	–	19.09.2015 - 30.06.2021	MŚP	Pomoc dla MŚP na usługi doradcze, pomoc dla MŚP na udział w targach	16 Instytucji Zarządzających Regionalnymi Programami Operacyjnymi	–	–	–	–	2,65

Lp.	Nr programu	Nazwa programu	Podstawa prawna	Data zatwier-dzenia przez KE	Okres obowią-zywania	Beneficjenci pomocy	Przeznaczenie pomocy	Organy udzielające pomocy	Wartość pomocy [mln zł]				
									2012	2013	2014	2015	2016
41.	**X154/2009**	Program pomocy regionalnej dla przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy związane z nowymi inwestycjami na terenie Miasta Kutno	Art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych Uchwała Nr X/89/07 Rady Miasta Kutno z dnia 15 maja 2007 r. w sprawie zwolnień od podatku od nieruchomości w ramach programu pomocy regionalnej dla przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy związane z nowymi inwestycjami na terenie Miasta Kutno	–	05.07.2007 - 30.06.2014	przedsiębiorcy tworzący nowe miejsca pracy związane z nowymi inwestycjami na terenie Miasta Kutno	Regionalna pomoc inwestycyjna i pomoc na zatrudnienie	Prezydent Miasta Kutno	0,79	1,40	2,32	2,62	2,55
42.	**XR164/2007**	Program pomocy regionalnej miasta Łodzi na wspieranie nowych, dużych inwestycji i tworzenie związanych z nimi nowych miejsc pracy	Art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych Uchwała Nr VIII/137/07 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 28 marca 2007 r.	–	09.06.2007 - 31.12.2013	przedsiębiorcy podejmujący nowe, duże inwestycje i tworzący nowe miejsca pracy związa-ne z nową inwestycją na terenie miasta Łodzi	Pomoc regionalna	Prezydent Miasta Łodzi	2,43	2,49	2,49	2,49	2,50
43.	**XR16/2008**	Program pomocy regionalnej na wspieranie nowych inwestycji i na tworzenie nowych miejsc pracy związa-nych z nową inwestycją, przeznaczonych dla przedsię-biorców prowadzących działalność gospodarczą na terenie miasta Gorzowa Wlkp. oraz na terenie specjalnych stref ekonomicznych usytuo-wanych w obrębie miasta Gorzowa Wielkopolskiego.	Art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych Uchwała Nr XI/158/2007 Rady Miasta Gorzowa Wlkp. z dnia 23 maja 2007 r. w sprawie programu pomocy regionalnej na wspieranie nowych inwestycji i na two-rzenie nowych miejsc pracy związanych z nową inwestycją, przeznaczonych dla przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na terenie miasta Gorzowa Wlkp. oraz na terenie specjalnych stref ekonomicznych usytuowanych w obrębie miasta Gorzowa Wlkp.	–	09.06.2007 - 31.12.2013	przedsiębiorcy podejmujący nowe inwestycje i tworzący nowe miejsca pracy związane z nową inwestycją na terenie miasta Gorzowa Wlkp. oraz na terenie specjalnych stref ekonomicznych usytuowanych w obrębie miasta Gorzowa Wlkp.	Pomoc regionalna	Prezydent Miasta Gorzowa Wlkp.	1,92	1,98	2,09	2,09	2,09
44.	**SA.42843(2015/N)**	Rekompensata kosztów poniesionych na świadczenie usług pocztowych ustawowo zwolnionych od opłat pocztowych (2016-2021)	Art. 26, 27 i 143 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe	27.11.2015	01.01.2016 - 31.12.2021	operatorzy pocztowi	pomoc na wspieranie kultury i zachowanie dziedzictwa kultu-rowego; pomoc o charakterze socjal-nym dla indywidual-nych konsumentów	Minister Infrastruktury i Budownictwa	–	–	–	–	2,08
45.	**XR101/2007**	Program pomocy dotyczący zwolnień od podatku od nieru-chomości w ramach programu pomocy regionalnej na wspie-ranie nowych inwestycji dla przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w obrębie parków przemysło-wych, parków technologii-cznych oraz specjal-nych stref ekonomicznych usytuowanych na terenie Wrocławia	Art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym Art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych	–	19.01.2007 - 30.06.2014	przedsiębiorcy prowadzący dzia-łalność gospodarczą w obrębie parków przemysłowych, parków technolo-gicznych oraz specjal-nych stref ekonomii-cznych usytuowanych na terenie Wrocławia	Pomoc regionalna	Prezydent Wrocławia	0,34	0,53	1,63	1,34	2,04

Lp.	Nr programu	Nazwa programu	Podstawa prawna	Data zatwier-dzenia przez KE	Okres obowią-zywania	Beneficjenci pomocy	Przeznaczenie pomocy	Organy udzielające pomocy	Wartość pomocy [mln zł]				
									2012	2013	2014	2015	2016
46.	**SA.43973(2015/X)**	Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 10 listopada 2015 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej, pomocy na usługi doradcze związane z przygotowaniem inwestycji początkowej oraz pomocy na usługi doradcze związane z realizacją inwestycji początkowej przez fundusze rozwoju obszarów miejskich w ramach regionalnych programów operacyjnych przyjętych na lata 2007-2013	Art. 21 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 10 listopada 2015 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej, pomocy na usługi doradcze związane z przygotowaniem inwestycji początkowej oraz pomocy na usługi doradcze związane z realizacją inwestycji początkowej przez fundusze rozwoju obszarów miejskich w ramach regionalnych programów operacyjnych przyjętych na lata 2007-2013	–	01.01.2016 - 31.03.2017	różne podmioty	regionalna pomoc inwestycyjna; pomoc regionalna na rzecz rozwoju obszarów miejskich	16 Instytucji Zarządzających Regionalnymi Programami Operacyjnymi	–	–	–	–	1,97
47.	**SA.43859(2015/X)**	Wsparcie nowej inwestycji z Funduszu Strefowego	Ustawa z dnia 2 października 2003 r. o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych i niektórych ustaw Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 marca 2006 r. w sprawie udzielenia wsparcia nowej inwestycji z Funduszu Strefowego	–	22.08.2015 - 31.12.2020	różne podmioty	Pomoc regionalna	Minister Rozwoju i Finansów	–	–	–	–	1,91
48.	**XR130/2007**	Program pomocy regionalnej dla przedsiębiorców inwestujących na terenie Gminy Goleniów	Art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych Uchwała nr VIII/73/07 Rady Miejskiej w Goleniowie w sprawie zwolnienia z podatku od nieruchomości w ramach regionalnej pomocy dla przedsiębiorców na terenie Gminy Goleniów	–	16.05.2007 - 31.12.2013	przedsiębiorcy inwestujący na terenie Gminy Goleniów	Pomoc regionalna	Burmistrz Gminy Goleniów	2,59	2,97	1,86	1,69	1,76
49.	**XR177/2007**	Program pomocy regionalnej na wspieranie nowych inwestycji lub tworzenie nowych miejsc pracy związanych z nową inwestycją w formie zwolnienia z podatku od nieruchomości (Jelcz-Laskowice)	Art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych Uchwała Nr X/74/2007 Rady Miejskiej w Jelczu-Laskowicach z dnia 29 czerwca 2007 r. w sprawie udzielania przedsiębiorstwom pomocy regionalnej na wspieranie nowych inwestycji lub tworzenie nowych miejsc pracy związanych z nową inwestycją, w formie zwolnienia z podatku od nieruchomości	–	01.08.2007 - 31.12.2013	przedsiębiorcy podejmujący nowe inwestycje i tworzący nowe miejsca pracy	Pomoc regionalna	Burmistrz Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice	0,61	3,02	2,84	2,44	1,56
50.	**XR128/2007**	Program pomocy regionalnej dla podmiotów podejmujących nowe działania inwestycyjne na terenie gminy Świecie	Art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych Uchwała Nr 65/07 Rady Miejskiej w Świeciu z dnia 4 czerwca 2007 r. w sprawie zwolnienia z podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców na terenie gminy Świecie	–	11.07.2007 - 31.12.2008	Podmioty podejmu-jące nowe działania inwestycyjne na terenie gminy Świecie	Pomoc regionalna	Burmistrz Świecia	5,24	5,37	1,30	1,30	1,44
51.	**XR127/2007**	Program regionalnej pomocy inwestycyjnej dla przedsiębiorców na terenie miasta Stargardu Szczecińskiego	Art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych Uchwała Nr VII/64/07 w sprawie przyjęcia programu regionalnej pomocy inwestycyjnej dla przedsiębiorców na terenie miasta Stargardu Szczecińskiego	–	29.05.2007 - 30.06.2014	przedsiębiorcy z miasta Stargard Szczeciński	Pomoc regionalna	Prezydent Miasta Stargardu Szczecińskiego	1,36	1,29	1,89	1,41	1,40
52.	**XR181/2007**	Program pomocy w sprawie zwolnienia z podatku od nieruchomości w ramach pomocy regionalnej na wspieranie nowych inwestycji lub tworzenie nowych miejsc pracy związanych z nową inwestycją	Art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych Uchwała nr 157/XIV/2007 Rady Miasta Częstochowy z dnia 27 sierpnia 2007 roku w sprawie zwolnienia z podatku od nieruchomości w ramach pomocy regionalnej na wspieranie nowych inwestycji lub tworzenie nowych miejsc pracy związanych z nową inwestycją	–	01.10.2007 - 31.12.2013	przedsiębiorcy podejmujący nowe inwestycje i tworzący nowe miejsca pracy	Pomoc regionalna	Prezydent Miasta Częstochowy	2,13	1,11	0,99	0,99	1,00

Lp.	Nr programu	Nazwa programu	Podstawa prawna	Data zatwier-dzenia przez KE	Okres obowią-zywania	Beneficjenci pomocy	Przeznaczenie pomocy	Organy udzielające pomocy	Wartość pomocy [mln zł]				
									2012	2013	2014	2015	2016
53.	**N 625/2005**	Program pomocy regionalnej udzielanej w gminie Żarów	Art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych Uchwała Rady Miejskiej w Żarowie w sprawie przyjęcia programu pomocowego dla przedsiębiorców udzielanej w gminie Żarów	07.02.2006	07.02.2006 - 31.12.2006	przedsiębiorcy realizujący inwestycje początkowe na terenie gminy Żarów i tworzący nowe miejsca pracy związane z inwesty-cjami początkowymi w tej gminie	Pomoc regionalna	Burmistrz Miasta Żarów	1,90	2,38	2,33	0,95	0,90
54.	**N 15/2005**	Program pomocy regionalnej na wspieranie nowych inwestycji i tworzenie nowych miejsc pracy związanych z nowymi inwestycjami na terenie Gminy Wrocław	Art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych Uchwała Rady Miasta Wrocław Nr XXII/1816/04 w sprawie w programu pomocy regionalnej na wspieranie nowych inwestycji i tworzenie nowych miejsc pracy związanych z nowymi inwestycjami na terenie Gminy Wrocław	18.05.2005	24.06.2004 - 31.12.2006	wszystkie rodzaje przedsiębiorstw realizujących inwe-stycje początkowe na terenie Gminy Wrocław i tworzących nowe miejsca pracy związane z inwesty-cjami początkowymi w gminie Wrocław	Pomoc regionalna	Prezydent Miasta Wrocławia	2,81	1,41	0,81	0,81	0,81
55.	**SA.43909(2015/X)**	Pomoc inwestycyjna na efektywny energetycznie system ciepłowniczy i chłodniczy w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020	Art. 27 ust. 4 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na efektywny energetycznie system ciepłowniczy i chłodniczy w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020	–	03.12.2015 - 30.06.2021	różne podmioty	Pomoc inwestycyjna na efektywny energetycznie system ciepłowniczy i chłodniczy	Marszałkowie województw	–	–	–	–	0,68
56.	**XE26/2005**	Program pomocy w zakresie zatrudnienia w ramach wyłączeń grupowych dla przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy na terenie Gminy Miasto Świdnica	Art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych	–	14.09.2005 - 31.12.2006	przedsiębiorcy tworzący nowe miejsca pracy na terenie Gminy Miasto Świdnica	Pomoc na zatrudnienie	Prezydent Miasta Świdnicy	2,83	2,72	2,74	2,48	0,66
57.	**SA.46089(2016/X)**	Pomoc udzielana w ramach funduszu innowacyjności	Art. 21 ust. 8 ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej	–	24.04.2015 - 31.12.2021	różne podmioty, głownie prowadzące działalność badawczo-rozwojową	Pomoc na projekty badawczo-rozwojowe: badania podstawowe, pomoc na projekty badawczo-rozwojowe: badania przemysłowe, pomoc na projekty badawczo-rozwojowe: eksperymentalne prace rozwojowe; pomoc dla MŚP na wspieranie innowacyjności	Organy podatkowe	–	–	–	–	0,58
58.	**XE29/2007**	Program pomocy w zakresie zatrudnienia w ramach wyłączeń grupowych dla przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy na terenie Gminy Miasto Świdnica	Art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych	–	26.05.2007 - 30.06.2008	przedsiębiorcy tworzący nowe miejsca pracy na terenie miasta Świdnica	Pomoc na zatrudnienie	Burmistrz Miasta Świdnica	0,57	0,63	0,47	0,48	0,48

Lp.	Nr programu	Nazwa programu	Podstawa prawna	Data zatwier-dzenia przez KE	Okres obowią-zywania	Beneficjenci pomocy	Przeznaczenie pomocy	Organy udzielające pomocy	Wartość pomocy [mln zł]				
									2012	2013	2014	2015	2016
59.	**SA.43592(2015/X)**	Pomoc de minimis oraz pomoc publiczna udzielana w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020	Art. 27 ust. 4 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy *de minimis* oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020	–	14.08.2015 - 30.06.2021	MŚP	Pomoc na usługi doradcze na rzecz MŚP, pomoc na udział MŚP w targach, pomoc szkoleniowa, pomoc w formie subsydiów płacowych na zatrudnienie pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji, pomoc w formie subsydiów płacowych na zatrudnienie pracowników niepełnosprawnych	Minister Infrastruktury i Rozwoju, Minister Pracy i Polityki Społecznej, Minister Edukacji Narodowej, Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Prezes Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, 16 Urzędów Marszałkowskich	–	–	–	–	0,46
60.	**SA.40339(2014/X)**	Uchwała nr LXIV/1639/14 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 16 października 2014 r. w sprawie zwolnień z podatku od nieruchomości na wspieranie nowych inwestycji w ramach regionalnej pomocy inwestycyjnej przeznaczonych dla małych, średnich i dużych przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą na terenie Wrocławia	Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych Uchwała nr LXIV/1639/14 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 16 października 2014 r. w sprawie zwolnień z podatku od nieruchomości na wspieranie nowych inwestycji w ramach regionalnej pomocy inwestycyjnej przeznaczonych dla małych, średnich i dużych przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą na terenie Wrocławia	–	11.11.2014 - 31.12.2020	MŚP, duże przedsiębiorstwo	Regionalna pomoc inwestycyjna	Prezydent Wrocławia	–	–	–	–	0,42
61.	**SA.40694(2015/X)** (zmiana X678/2009)	Zwrot dodatkowych kosztów związanych z zatrudnianiem pracowników niepełnosprawnych	Art. 26 ust. 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie zwrotu dodatkowych kosztów związanych z zatrudnianiem pracowników niepełnosprawnych	–	01.01.2015 - 30.06.2021	pracodawcy zatrudniający osoby niepełnosprawne	Pomoc na rekompensatę dodatkowych kosztów związanych z zatrudnieniem pracowników niepełnosprawnych	Starostowie oraz Prezydenci miast na prawach powiatu	–	–	–	0,28	0,29
62.	**XR129/2007**	Program regionalnej pomocy inwestycyjnej w sprawie zwolnienia od podatku od nieruchomości dla podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie miasta Katowice	Art. 18 ust. 2 pkt 8, art. 40 ust. 1, art. 42 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym Art. 7 ust. 3 i art. 20b ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych	–	23.06.2007 - 31.12.2010	przedsiębiorcy prowadzący działalność na terenie miasta Katowice	Pomoc regionalna	Prezydent Miasta Katowice	–	0,08	0,06	0,25	0,22
63.	**XR59/2008**	Program pomocy przedsiębiorcom inwestującym na terenie miasta Ostrowca Świętokrzyskiego w latach 2007 – 2013	Art. 7 ust. 3 i art. 20b ustawy z dnia 12 stycznia 1991r. o podatkach i opłatach lokalnych	–	05.02.2008 - 31.12.2017	przedsiębiorcy inwestujący na terenie miasta Ostrowca Świętokrzyskiego	Pomoc regionalna	Prezydent Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego	0,13	0,16	0,36	0,34	0,19
64.	**SA.45808 (2016/XR)**	Uchwała nr XI/127/07 Rady Miejskiej w Zabrzu z dnia 2.07.2007 r. w sprawie: zwolnień od podatku od nieruchomości w ramach pomocy regionalnej nieruchomości położonych na obszarze Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej na terenie gminy Zabrze	Art. 18 ust. 2 pkt 8 w związku z art. 40 ust. 1, art. 41 ust. 1, art. 42 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym 1990 r. o samorządzie gminnym Art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych	–	11.09.2007 - 30.06.2014	przedsiębiorcy prowadzący działalność na obszarze Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej na terenie gminy Zabrze	Regionalna pomoc inwestycyjna	Prezydent Miasta Zabrze	–	–	–	–	0,18

Lp.	Nr programu	Nazwa programu	Podstawa prawna	Data zatwier-dzenia przez KE	Okres obowią-zywania	Beneficjenci pomocy	Przeznaczenie pomocy	Organy udzielające pomocy	Wartość pomocy [mln zł]				
									2012	2013	2014	2015	2016
65.	**XR176/2007**	Program pomocy w formie zwolnień przedmiotowych od podatku od nieruchomości na terenie Gminy Rawicz w celu udzielenia pomocy regionalnej na wspieranie inwestycji początkowych lub tworzenie nowych miejsc pracy związanych z inwestycją początkową	Art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych Uchwała nr VI/40/07 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z 27 marca 2007 r. w sprawie zwolnień przedmiotowych od podatku od nieruchomości na terenie Gminy Rawicz w celu udzielenia pomocy regionalnej na wspieranie inwestycji początkowych lub tworzenie nowych miejsc pracy	–	31.05.2007 - 30.06.2014	przedsiębiorcy realizujący inwestycje początkowe i tworzący nowe miejsca pracy	Pomoc regionalna	Burmistrz Gminy Rawicz	0,002	0,09	0,18	0,17	0,17
66.	**XR100/2007**	Uchwała nr III/16/06 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 28 grudnia 2006 r. w sprawie zwolnień od podatku od nieruchomości w zakresie pomocy regionalnej w ramach programu EIT + na wspieranie nowych inwestycji dla przedsiębiorców innowa-cyjnych lub prowadzących działalność badawczo-rozwojową na terenie Wrocławia	Art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym Art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych	–	19.01.2007 - 30.06.2014	przedsiębiorcy innowacyjni lub prowadzący działalność badawczo-rozwojową na terenie Wrocławia	Pomoc regionalna	Prezydent Wrocławia	–	–	–	0,17	0,17
67.	**SA.44683(2016/X)**	Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie udzielania przez PARP pomocy finansowej w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój	Art. 6b ust. 10a ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój	–	18.12.2015 - 30.06.2021	MŚP	Pomoc na usługi doradcze na rzecz, pomoc szkoleniowa	Prezes Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości	–	–	–	–	0,16
68.	**XR178/2007**	Program pomocy regionalnej na wspieranie nowych inwestycji lub tworzenie nowych miejsc pracy związanych z nową inwestycją, w formie zwolnienia z podatku od nieruchomości (Głogów)	Art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnychUchwała Nr VIII/66/2007 Rady Miejskiej w Głogowie z dnia 27 czerwca 2007 r. w sprawie udzielania przedsiębiorcom pomocy regionalnej na wspieranie nowych inwestycji lub tworzenie nowych miejsc pracy związanych z nową inwestycją, w formie zwolnienia z podatku od nieruchomości	–	01.08.2007 - 31.12.2013	przedsiębiorcy podejmujący nowe inwestycje i tworzący nowe miejsca pracy	Pomoc regionalna	Prezydent Miasta Głogowa	–	–	0,02	0,03	0,10
69.	**SA.43929(2015/X)**	Pomoc na wspieranie innowacyjności oraz innowacje procesowe i organizacyjne w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020	Art. 27 ust. 4 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na wspieranie innowacyjności oraz innowacje procesowe i organizacyjne w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020	–	03.12.2015 - 30.06.2021	różne podmioty	Pomoc dla MŚP na wspieranie innowacyjności, pomoc na innowacje procesowe i organizacyjne	16 Instytucji Zarządzających Regionalnymi Programami Operacyjnymi	–	–	–	–	0,08
70.	**SA.39770(2014/X)**	Program regionalnej pomocy inwestycyjnej - Stargard Szczeciński	Art. 7 ust. 3 ustawy z 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych Uchwała nr XLII/490/2014 Rady Miejskiej w Stargardzie Szczecińskim z dnia 30 września 2014 r.	–	01.07.2014 - 31.12.2020	MŚP, duże przedsiębiorstwo	Regionalna pomoc inwestycyjna	Prezydent Miasta Stargard Szczeciński	–	–	–	0,01	0,04

Lp.	Nr programu	Nazwa programu	Podstawa prawna	Data zatwier-dzenia przez KE	Okres obowią-zywania	Beneficjenci pomocy	Przeznaczenie pomocy	Organy udzielające pomocy	Wartość pomocy [mln zł]				
									2012	2013	2014	2015	2016
71.	**SA.40691(2015/X)** (zastąpił X522/2009)	Refundacja kosztów szkoleń pracowników niepełnosprawnych	Art. 41 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie refundacji kosztów szkolenia pracowników niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 716).	–	01.01.2015 - 30.06.2021	pracodawcy zatrudniający osoby niepełnosprawne	Pomoc na szkolenia	Starostowie i prezydenci miast na prawach powiatu	–	–	–	0,06	0,04
72.	**SA.40518(2015/X)** (zastąpił SA.38139(2014/X))	Pomoc finansowa udzielana przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości na wspieranie ośrodków innowacyjności w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013	Art. 6b ust. 10 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 8 grudnia 2014 r. w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej na wspieranie ośrodków innowacyjności w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013	–	01.01.2015 - 30.06.2021	różne podmioty	Pomoc na usługi doradcze dla MŚP, pomoc na szkolenia	Ośrodki Innowacyjności znajdujące się na liście projektów indywidualnych POIG	–	–	–	0,01	0,003
73.	**C 34/2007**	Wprowadzenie podatku tonażowego w transporcie morskim	Ustawa z dnia 24 sierpnia 2006 r. o podatku tonażowym	01.02.2006	01.01.2013 - 31.12.2020	armatorzy	Rozwój sektorowy	Organy podatkowe	–	–	0,26	0,23	–
74.	**N 26/2007**	Wsparcie funduszy kapitałowych inwestujących w mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa	Ustawa z dnia 4 marca 2005 r. o Krajowym Funduszu Kapitałowym Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 15 czerwca 2007 r. w sprawie wsparcia finansowego udzielanego przez Krajowy	–	do 30.06.2016	MŚP	pomoc w formie kapitału podwyższo-nego ryzyka; pomoc na dostęp małych i średnich przedsię-biorstw do finan-sowania ; pomoc na finansowanie ryzyka	Krajowy Fundusz Kapitałowy**	181,93	49,48	44,61	–	–
75.	**SA.33180(2011/N)**	Program pomocy dotyczący rekompensaty za szkody spowodowane przez powodzie w Polsce	Ustawa z dnia 16 września 2011 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi	20.12.2011	20.12.2011 - 20.12.2017	przedsiębiorcy, którzy ponieśli szkodę w wyniku powodzi	pomoc mająca na celu naprawianie szkód spowodowa-nych klęskami żywiołowymi lub innymi zdarzeniami nadzwyczajnymi	organy wskazane w programie	–	–	2,46	–	–
76.	**SA.33422(2011/N)**	Przedłużenie programu gwarancji kontraktów eksportowych	Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. o gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeniach eksportowych	20.12.2011	20.12.2011 - 31.12.2016	podmioty z sektora przemysłu stoczniowego	gwarancje kredytów eksportowych	Korporacja Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych KUKE S.A.	–	–	–	–	–
77.	**SA.36358(2013/N)**	Dotacja celowa na badania archeologiczne	Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 10 stycznia 2014 r. w sprawie dotacji na badania archeologiczne	18.12.2013	18.12.2013 - 31.12.2020	różne podmioty	zachowanie dziedzictwa kulturowego	Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego	–	–	–	–	–

Lp.	Nr programu	Nazwa programu	Podstawa prawna	Data zatwier-dzenia przez KE	Okres obowią-zywania	Beneficjenci pomocy	Przeznaczenie pomocy	Organy udzielające pomocy	Wartość pomocy [mln zł]				
									2012	2013	2014	2015	2016
78.	**SA.36518 (2016/NN)**	Świadectwa pochodzenia dla wytwórców energii w wysokosprawnej kogeneracji	Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 9 grudnia 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu obowiązku zakupu energii elektrycznej wytwarzanej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 26 września 2007 r. w sprawie sposobu obliczania danych podanych we wniosku o wydanie świadectwa pochodzenia z kogeneracji oraz szczegółowego zakresu obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia tych świadectw, uiszczania opłaty zastępczej i obowiązku potwier-dzania danych dotyczących ilości energii elektrycznej wytworzonej w wysoko-sprawnej kogeneracji Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 10 grudnia 2014 r. w sprawie sposobu obliczania danych podanych we wniosku o wydanie świadectwa pochodzenia z kogeneracji oraz szczegółowego zakresu obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia tych świadectw, uiszczania opłaty zastępczej i obowiązku potwier-dzania danych dotyczących ilości energii elektrycznej wytworzonej w wysoko-sprawnej kogeneracji	28.09.2016	28.09.2016 - 30.06.2019	Wytwórcy energii elektrycznej	pomoc operacyjna na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych	Prezes Urzędu Regulacji Energetyki	–	–	–	–	–
79.	**SA.37320 (2014/NN)**	Zwolnienie z akcyzy określonych zastosowań wyrobów gazowych	Ustawa z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy o podatku akcyzowym	15.10.2014	01.11.2013 - 31.10.2019	Wytwórcy paliw gazowych	pomoc w formie ulg podatkowych na ochronę środowiska na mocy dyrektywy 2003/96/WE	Minister Rozwoju i Finansów	–	–	–	–	–
80.	**SA.37345 (2015/NN)**	Polski system świadectw pochodzenia w celu wsparcia odnawialnych źródeł energii i zmniejszenia obciążeń związanych z OZE dla odbiorców energochłonnych	Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii	02.08.2016	01.10.2013 - 30.06.2016	Wytwórcy energii elektrycznej	pomoc operacyjna na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych	Prezes Urzędu Regulacji Energetyki	–	–	–	–	–
81.	**SA.38869(2014/N)**	Rekompensata dla operatora pocztowego z tytułu kosztu netto obowiązku świadczenia usług powszechnych	Ustawa z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo Pocztowe	10.06.2014	od 26.11.2015	Poczta Polska S.A., operatorzy pocztowi	Rekompensata za świadczenie usług powszechnych	Minister Infrastruktury i Budownictwa	–	–	–	–	–
82.	**SA.39771(2014/X)**	Uchwała nr XLVIII/392/14 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 24.09.2014 r.	Art. 7 ust. 3 ustawy z 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych Uchwała nr XLVIII/392/14 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 24.09.2014 r.	–	21.10.2014 - 31.12.2020	MŚP, duże przedsiębiorstwo	Regionalna pomoc inwestycyjna	Burmistrz Gminy Rawicz	–	–	–	–	–
83.	**SA.40338(2014/X)**	Uchwała nr LXIV/1640/14 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 16 października 2014 r. w sprawie zwolnień od podatku od nieruchomości w ramach regionalnej pomocy inwestycyjnej dla przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy związane z nowymi inwestycjami na terenie Wrocławia	Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych Uchwała nr LXIV/1640/14 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 16 października 2014 r. w sprawie zwolnień od podatku od nieruchomości w ramach regionalnej pomocy inwestycyjnej dla przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy związane z nowymi inwestycjami na terenie Wrocławia	–	10.11.2014 - 31.12.2020	MŚP, duże przedsiębiorstwo	Regionalna pomoc inwestycyjna	Prezydent Wrocławia	–	–	–	–	–

Lp.	Nr programu	Nazwa programu	Podstawa prawna	Data zatwier-dzenia przez KE	Okres obowią-zywania	Beneficjenci pomocy	Przeznaczenie pomocy	Organy udzielające pomocy	Wartość pomocy [mln zł]				
									2012	2013	2014	2015	2016
84.	**SA.40340(2014/X)**	Uchwała nr LXIV/1641/14 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 16 października 2014 r. w sprawie zwolnień od podatku od nieru-chomości na wspieranie nowych inwestycji w ramach regionalnej pomocy inwesty-cyjnej dla przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w obrębie parków przemysłowych, parków technologiiczncych oraz specjalnych stref usytuowa-nych na terenie Wrocławia	Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych Uchwała nr LXIV/1641/14 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 16 października 2014 r. w sprawie zwolnień od podatku od nieruchomości na wspieranie nowych inwestycji w ramach regionalnej pomocy inwestycyjnej dla przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w obrębie parków przemysłowych, parków technologicznych oraz specjalnych stref usytuowanych na terenie Wrocławia	–	10.11.2014 - 31.12.2020	MŚP, duże przedsiębiorstwo	Regionalna pomoc inwestycyjna	Prezydent Wrocławia	–	–	–	–	–
85.	**SA.40542(2015/X)**	Uchwała nr LXIV/1642/14 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 16 października 2014 r.	Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych Uchwała nr LXIV/1642/14 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 16 października 2014 r.	–	10.11.2014 - 31.12.2020	Przedsiębiorcy tworzący nowe inwestycje i prowadzący działalność na terenie Wrocławia	Regionalna pomoc inwestycyjna	Prezydent Miasta Wrocław	–	–	–	–	–
86.	**SA.40793(2015/X)** (zastąpił X612/2009)	Udzielanie przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej na wspieranie ośrodków innowacyjności w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej, 2007-2013	Art. 6b ust. 10 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 16 grudnia 2014 r. w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej na rozwój ośrodków innowacyjności w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013	–	01.01.2015 - 30.06.2021	MŚP, duże przedsiębiorstwo	Pomoc dla MŚP, pomoc na szkolenia	Ośrodki Innowacyjności znajdujące się na liście projektów indywidualnych PO RPW	–	–	–	–	–
87.	**SA.41662(2015/X)**	Wsparcie funduszy kapitałowych inwestujących w mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa	Ustawa z dnia 4 marca 2005 r. o Krajowym Funduszu Kapitałowym Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 15 czerwca 2007 r. w sprawie wsparcia finansowego udzielanego przez Krajowy Fundusz Kapitałowy ze zmianą dokonaną rozporządzeniem zmieniającym z dnia 6 czerwca 2014 roku	–	02.07.2014 - 31.12.2024	MŚP	pomoc w formie kapitału podwyższo-nego ryzyka; pomoc na dostęp małych i średnich przedsię-biorstw do finan-sowania ; pomoc na finansowanie ryzyka	Krajowy Fundusz Kapitałowy **	–	–	5,26	34,83	–
88.	**SA.43595(2015/X)**	Pomoc publiczna udzielana przez Bank Gospodarstwa Krajowego w formie gwarancji spłaty kredytów w ramach Program Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020	Art. 34a ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 7 października 2015 r. w sprawie udzielania przez Bank Gospodarstwa Krajowego pomocy publicznej w formie gwarancji spłaty kredytów w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020	–	06.11.2015 - 31.12.2020	MŚP	Pomoc regionalna - pomoc inwestycyjna	Bank Gospodarstwa Krajowego	–	–	–	–	–

Lp.	Nr programu	Nazwa programu	Podstawa prawna	Data zatwier-dzenia przez KE	Okres obowią-zywania	Beneficjenci pomocy	Przeznaczenie pomocy	Organy udzielające pomocy	Wartość pomocy [mln zł]				
									2012	2013	2014	2015	2016
89.	**SA.43636(2015/X)**	Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 20 października 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis oraz pomocy publicznej w ramach programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej na lata 2014-2020	Art. 27 ust. 4 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 20 października 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis oraz pomocy publicznej w ramach programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej na lata 2014-2020	–	03.11.2015 - 30.06.2021	różne podmioty	Regionalna pomoc inwestycyjna, pomoc dla MŚP, pomoc na B+R+I, pomoc szkole-niowa, pomoc na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturo-wego, pomoc na infrastrukturę sportową i wielo-funkcyjną infrastru-kturę rekreacyjną, pomoc inwestycyjna na infrastrukturę lokalną	Minister Infrastruktury i Rozwoju	–	–	–	–	–
90.	**SA.43697(2015/N)**	Polski system wspierania OZE oraz zwolnienie dla energochłonnych użytkowników	Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii wraz z projektem zmiany tej ustawy	–	01.01.2016 - 30.06.2021	Wytwórcy energii elektrycznej, Wytwórcy i dystrybutorzy pary wodnej, gorącej wody i powietrza do układów klimatyzacyjnych	pomoc operacyjna na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych; pomoc w formie ulg podatkowych na odnawialne źródła energii	Operatorzy Systemów Dystrybucji, Prezes Urzędu Regulacji Energetyki	–	–	–	–	–
91.	**SA.43904(2015/X)**	Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 23 października 2015 r. w sprawie udzielania pomocy publicznej na projekty inwestycyjne w zakresie budowy lub przebudowy sieci ciepłowniczej lub chłodniczej będącej częścią efektywnego energetycznie systemu ciepłowniczego i chłodniczego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	Art. 27 ust. 4 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 23 października 2015 r. w sprawie udzielania pomocy publicznej na projekty inwestycyjne w zakresie budowy lub przebudowy sieci ciepłowniczej lub chłodniczej będącej częścią efektywnego energetycznie systemu ciepłowniczego i chłodniczego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	–	06.11.2015 - 30.06.2021	różne podmioty	Pomoc inwestycyjna na efektywny energetycznie system ciepłowniczy i chłodniczy	Prezes Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Prezes Zarządu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach	–	–	–	–	–
92..	**SA.43906(2015/X)**	Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020	Art. 27 ust. 4 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020	–	03.12.2015 - 31.12.2020	różne podmioty	Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę energetyczną	Marszałkowie województw	–	–	–	–	–
93.	**SA.43907(2015/X)**	Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 23 październ-ika 2015 r. w sprawie udzielania pomocy publicznej na projekty inwestycyjne w zakresie budowy lub przebudowy jednostek kogeneracji zapewniających wysokosprawną kogenerację w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	Art. 27 ust. 4 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 23 października 2015 r. w sprawie udzielania pomocy publicznej na projekty inwestycyjne w zakresie budowy lub przebudowy jednostek kogeneracji zapewniających wysokosprawną kogenerację w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	–	06.11.2015 - 30.06.2021	różne podmioty	Pomoc na wysokosprawną kogenerację	Prezes Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Prezes Zarządu Wojewódzkiego Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach	–	–	–	–	–

Lp.	Nr programu	Nazwa programu	Podstawa prawna	Data zatwier-dzenia przez KE	Okres obowią-zywania	Beneficjenci pomocy	Przeznaczenie pomocy	Organy udzielające pomocy	Wartość pomocy [mln zł]				
									2012	2013	2014	2015	2016
94.	**SA.43908(2015/X)**	Pomoc na realizację inwestycji służących podniesieniu poziomu ochrony środowiska w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020	Art. 27 ust. 4 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na realizację inwestycji służących podniesieniu poziomu ochrony środowiska w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020	–	03.12.2015 - 30.06.2021	różne podmioty	Pomoc na wcześniejsze dostosowanie do norm unijnych	Marszałkowie województw	–	–	–	–	–
95.	**SA.43910(2015/X)**	Warunki i tryb udzielania pomocy publicznej za pośrednictwem Narodowego Centrum Nauki	Art. 37 ust. 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Nauki Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 9 września 2015 r. w sprawie warunków i trybu udzielania pomocy publicznej za pośrednictwem Narodowego Centrum Nauki	–	15.09.2015 - 30.06.2021	różne podmioty	badania podstawowe	Dyrektor Narodowego Centrum Nauki	–	–	–	–	–
96.	**SA.43924(2015/N)**	Przedłużenie programu gwarancji na rzecz banków w Polsce (I półrocze 2016 r.)	Ustawa z dnia 12 lutego 2009 r. o udzielaniu przez Skarb Państwa wsparcia instytucjom finansowym	17.12.2015	01.01.2016 - 30.06.2016	różne podmioty, w tym instytucje finansowe, ubezpie-czeniowe i zarządza-jące funduszami	sektor bankowy	Minister Rozwoju i Finansów	–	–	–	–	–
97.	**SA.44083(2016/X)**	Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 3 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na Otwarte innowacje - wspieranie transferu technologii w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020	Art. 27 ust. 4 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 3 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na Otwarte innowacje - wspieranie transferu technologii w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020	–	09.12.2015 - 30.06.2021	różne podmioty	Pomoc regionalna, pomoc dla MŚP na koszty rozpoz-nania, pomoc dla MŚP na wspieranie innowacyjności	Minister Rozwoju i Finansów, Prezes Agencji Rozwoju Przemysłu S.A.	–	–	–	–	–
98.	**SA.45151(2016/X)**	Rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy publicznej i pomocy de minimis na cyfrowe udostępnienie informacji sektora publicznego ze źródeł administracyjnych i zasobów nauki oraz cyfrowe udostępnienie zasobów kultury w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020	Art. 27 ust. 4 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 Rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy publicznej i pomocy de minimis na cyfrowe udostępnienie informacji sektora publicznego ze źródeł administracyjnych i zasobów nauki oraz cyfrowe udostępnienie zasobów kultury w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020	–	21.08.2015 - 30.06.2021 (pomoc regionalna do 31.12.2020)	różne podmioty	Regionalna pomoc inwestycyjna, pomoc na szkolenia, pomoc na kulturę i zacho-wanie dziedzictwa kulturowego	Dyrektor Centrum Projektów Polska Cyfrowa	–	–	–	–	–
99.	**SA.45374(2016/X)**	Wsparcie finansowe udzielane przez Krajowy Fundusz Kapitałowy	Ustawa z dnia 4 marca 2005 r. o Krajowym Funduszu Kapitałowym Rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 23 marca 2016 r. w sprawie wsparcia finansowego udzielanego przez Krajowy Fundusz	–	22.04.2016 - 31.12.2030	MŚP	pomoc na finansowanie ryzyka, pomoc na koszty rozpoznania	Krajowy Fundusz Kapitałowy**	–	–	–	–	–
100.	**SA.45575(2016/N)**	Przedłużenie programu gwarancji na rzecz banków w Polsce (II półrocze 2016 r.)	Ustawa z dnia 12 lutego 2009 r. o udzielaniu przez Skarb Państwa wsparcia instytucjom finansowym	15.11.2016	01.07.2016 - 31.12.2016	różne podmioty, w tym instytucje finansowe, ubezpie-czeniowe i zarządza-jące funduszami	sektor bankowy, zaradzenie powa-żnym zakłóceniom w funkcjonowaniu gospodarki	Minister Rozwoju i Finansów	–	–	–	–	–

Lp.	Nr programu	Nazwa programu	Podstawa prawna	Data zatwier-dzenia przez KE	Okres obowią-zywania	Beneficjenci pomocy	Przeznaczenie pomocy	Organy udzielające pomocy	Wartość pomocy [mln zł]				
									2012	2013	2014	2015	2016
101.	**SA.45967(2016/X)**	Pożyczki udzielanie przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości na innowacyjne przedsięwzięcia w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013	Ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości Rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 20 maja 2016 r. w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pożyczek na innowacyjne przedsięwzięcia w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013	–	03.06.2016 - 03.07.2017	MŚP	pomoc na dostęp małych i średnich przedsiębiorstw do finansowania - pomoc dla przedsiębiorstw rozpoczynających działalność	Prezes Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości	–	–	–	–	–
102.	**SA.46088(2016/X)**	Pomoc publiczna na projekty inwestycyjne służące poprawie efektywności energetycznej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 Rozporządzenie Ministra Energii z dnia 9 czerwca 2016 r. w sprawie udzielania pomocy publicznej na projekty inwestycyjne służące poprawie efektywności energetycznej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	–	18.06.2016 - 30.06.2021	różne podmioty	pomoc inwestycyjna na środki wspiera-jące efektywność energetyczną	Prezes Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; Prezes Zarządu Wojewódzkiego Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach	–	–	–	–	–
103.	**SA.46091(2016/X)**	Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę badawczą w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020	Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 Rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 16 czerwca 2016 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę badawczą w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020	–	25.06.2016 - 30.06.2021	różne podmioty	pomoc inwestycyjna na infrastrukturę badawczą	16 Instytucji Zarządzających Regionalnymi Programami Operacyjnymi	–	–	–	–	–
104.	**SA.46354(2016/X)**	Uchwała nr XXII/160/2016 Rady Miejskiej w Paczkowie z dnia 25 maja 2016 r. w sprawie zwolnień od podatku od nieruchomości w ramach regionalnej pomocy inwestycyjnej dla przedsiębiorców realizujących nowe inwestycje na terenie gminy Paczków	Art. 7 ust. 3 i art. 12 ust. 4 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych Uchwała nr XXII/160/2016 Rady Miejskiej w Paczkowie z dnia 25 maja 2016 r. w sprawie zwolnień od podatku od nieruchomości w ramach regionalnej pomocy inwestycyjnej dla przedsiębiorców realizujących nowe inwestycje na terenie gminy Paczków	–	16.06.2016 - 31.12.2020	podmioty realizujące nowe inwestycje na terenie gminy Paczków	Regionalna pomoc inwestycyjna	Burmistrz Gminy Paczków	–	–	–	–	–
105.	**SA.46355(2016/X)**	Uchwała nr XXIII/169/2016 Rady Miejskiej w Paczkowie z dnia 23 czerwca 2016 r. w sprawie zwolnień od podatku od nieruchomości w ramach regionalnej pomocy inwestycyjnej dla przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy w następ-stwie nowych inwestycji na terenie gminy Paczków	Art. 7 ust. 3 i art. 12 ust. 4 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych Uchwała nr XXIII/169/2016 Rady Miejskiej w Paczkowie z dnia 23 czerwca 2016 r. w sprawie zwolnień od podatku od nieruchomości w ramach regionalnej pomocy inwestycyjnej dla przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy w następstwie nowych inwestycji na terenie gminy Paczków	–	18.07.2016 - 31.12.2020	podmioty realizujące nowe inwestycje na terenie gminy Paczków	Regionalna pomoc inwestycyjna	Burmistrz Gminy Paczków	–	–	–	–	–
106.	**SA.46518(2016/X)**	Uchwała nr XXIV/179/16 Rady Miejskiej Góry z dnia 25 maja 2016 r. w sprawie zwolnień przedmiotowych od podatku od nieruchomości na terenie Gminy Góra w celu udzielenia pomocy regionalnej na wspie-ranie inwestycji początkowych lub tworzenie nowych miejsc pracy związanych z inwestycją początkową	Art. 7 ust. 3 ustawy z 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych Uchwała nr XXIV/179/16 Rady Miejskiej Góry z dnia 25 maja 2016 r. w sprawie zwolnień przedmiotowych od podatku od nieruchomości na terenie Gminy Góra w celu udzielenia pomocy regionalnej na wspieranie inwestycji początkowych lub tworzenie nowych miejsc pracy związanych z inwestycją początkową	–	23.06.2016 - 31.12.2020	podmioty realizujące nowe inwestycje na terenie gminy Góra	Regionalna pomoc inwestycyjna	Burmistrz Góry	–	–	–	–	–

Lp.	Nr programu	Nazwa programu	Podstawa prawna	Data zatwier-dzenia przez KE	Okres obowią-zywania	Beneficjenci pomocy	Przeznaczenie pomocy	Organy udzielające pomocy	Wartość pomocy [mln zł]				
									2012	2013	2014	2015	2016
107.	**SA.47030(2016/X)**	Rozporządzenie Ministra Energii z dnia 23 listopada 2016 r. w sprawie udzielania pomocy publicznej na projekty inwestycyjne w zakresie budowy lub przebudowy jednostek wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 Rozporządzenie Ministra Energii z dnia 23 listopada 2016 r. w sprawie udzielania pomocy publicznej na projekty inwestycyjne w zakresie budowy lub przebudowy jednostek wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	–	02.12.2016 - 30.06.2021	Różne podmioty	pomoc inwestycyjna na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych	Prezes Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	–	–	–	–	–
108.	**SA.47209(2016/X)**	Pomoc regionalna na rzecz rozwoju obszarów miejskich	Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 22 listopada 2016 r. w sprawie udzielania pomocy regionalnej na rzecz rozwoju obszarów miejskich w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020	–	03.12.2016 - 31.12.2020	różne podmioty	pomoc regionalna na rzecz rozwoju obszarów miejskich	16 Instytucji Zarządzających Regionalnymi Programami Operacyjnymi	–	–	–	–	–
109.	**SA.47260(2017/X)**	Pomoc udzielana przez Bank Gospodarstwa Krajowego w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój na finansowanie ryzyka i dla przedsiębiorców rozpoczynających działalność	Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014?2020 Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 25 listopada 2016 r. w sprawie udzielania pomocy na finansowanie ryzyka i dla przedsiębiorców rozpoczynających działalność w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020	–	30.11.2016 - 30.06.2021	MŚP	pomoc w formie kapitału podwyższonego ryzyka	Bank Gospodarstwa Krajowego	–	–	–	–	–
110.	**SA.47489(2017/X)**	Pomoc na dostęp mikro-przedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców do finansowania w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020	Art. 27 ust. 4 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie udzielania pomocy na dostęp mikro-przedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców do finansowania w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020	–	30.12.2016 - 30.06.2021	MŚP	pomoc na dostęp małych i średnich przedsiębiorstw do finansowania - pomoc na finansowanie ryzyka; pomoc na dostęp małych i średnich przedsiębiorstw do finansowania - pomoc dla przedsiębiorstw rozpoczynających działalność	16 Instytucji Zarządzających Regionalnymi Programami Operacyjnymi	–	–	–	–	–
												Ogółem	**17 500,48**

* Lista uwzględnia programy pomocowe obowiązujące w 2016 roku oraz programy, których termin obowiązywania wprawdzie upłynął przed 1 stycznia 2016 r., ale na ich podstawie w 2016 r. udzielono pomocy. W przypadku, gdy pomoc została udzielona na kilka lat, zwłaszcza w formie zwolnień podatkowych, dane o niej mogą być przekazywane przez podmioty udzielające pomocy również po upływie okresu obowiązywania programu. Beneficjent nabył bowiem prawo do otrzymania pomocy jeszcze w trakcie tego okresu i zachował je po jego zakończeniu.

** W raporcie uwzględniana jest wyłącznie wartość pomocy udzielanej na poziomie inwestorów prywatnych, w wysokości równej kwocie, którą KFK wniesie do funduszu kapitałowego w całym okresie jego działania w formie kapitałowej, dłużnej i dotacyjnej. Pomoc udzielana na poziomie inwestorów prywatnych realizowana jest ona za pośrednictwem funduszu kapitałowego ze środków przekazanych funduszowi przez KFK. Zatem, w celu uniknięcia uwzględnienia dwa razy tego samego strumienia środków, wartość pomocy udzielonej na poziomie inwestorów prywatnych (inwestobiorców) nie została uwzględniona w ogólnej wartości pomocy.

Zał. 2. Lista beneficjentów pomocy indywidualnej udzielonej w 2016 roku

Lp.	Nr programu / sprawy	Data zatwierdzenia przez KE	Nazwa beneficjenta pomocy	Wartość pomocy [mln zł]	Podmioty udzielające pomocy	Przeznaczenie pomocy
1.	SA.34982(2013/N)	16.10.2013	Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.	984,2	Instytut Nafty i Gazu	Sektorowa (gaz ziemny)
2.	SA.47532(2017/X)	07.12.2016	Mercedes-Benz Manufacturing Poland Sp. z o.o.	82,4	Minister Rozwoju i Finansów	Rozwój regionalny
3.	SA.36222(2013/N)	08.07.2014	Kopalnia Soli "Wieliczka" S.A (zastępuje NN 66/2010 od 2014 r.)	62,2	Prezes Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Minister Energii	Wspieranie kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego
4.	SA.46517(2016/X)	29.09.2016	Wirtualne Powiaty 3 Spółka z o.o.	19,4	Starosta Powiatu Łęczna, Starosta Powiatu Świdnik, Starosta Powiatu Włodawa, Burmistrz Miasta Łęczna, Burmistrz Miasta Piaski, Wójt Gminy Spiczyn, Wójt Gminy Cyców, Wójt Gminy Puchaczów, Wójt Gminy Mełgiew, Wójt Gminy Hanna, Wójt Gminy Wyryki, Wójt Gminy Ludwin, Wójt Gminy Milejów, Wójt Gminy Urszulin, Wójt Gminy Hańsk, Wójt Gminy Stary Brus, Wójt Gminy Wola Uhruska, Wójt Gminy Rybczewice, Wójt Gminy Włodawa	Sektorowa (infrastruktura szerokopasmowa)
5.	SA.36221(2013/N)	08.07.2013	Kopalnia Soli "Bochnia" Sp. z o.o. (zastępuje NN 67/2010 od 2014 r.)	16,0	Minister Energii	Wspieranie kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego
6.	N 542/2010	06.01.2011	Polskie Sieci Elektroenergetyczne Operator S.A.	12,0	Dyrektor Instytutu Nafty i Gazu	Sektorowa (energetyka)
7.	SA.47472(2017/X)	22.12.2016	Politechnika Poznańska - "ECBiG - Europejskie Centrum Bioinformatyki i Genomiki"	10,2	Ośrodek Przetwarzania Informacji - Państwowy Instytut Badawczy	Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę badawczą
8.	SA.47473(2017/X)	22.12.2016	Instytut Chemii Bioorganicznej Polskiej Akademii Nauk - "ECBiG - Europejskie Centrum Bioinformatyki i Genomiki"	6,8	Ośrodek Przetwarzania Informacji - Państwowy Instytut Badawczy	Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę badawczą
9.	SA.38122(2014/N)	10.06.2014	Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu (Kopalnie węgla kamiennego "Guido" oraz "Królowa Luiza")	6,0	Minister Energii	Wspieranie kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego
10.	SA.48170(2017/X)	11.05.2016	ONUFREJÓW & KOZŁOWSKI Sp. z o. o.	2,3	Prezydent Miasta Wrocław	Wspieranie kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego
11.	N 594/2009	15.03.2010	Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.	2,2	Dyrektor Instytutu Nafty i Gazu	Sektorowa (gaz ziemny)
12.	SA.31953(2011/N)	05.10.2011	Polskie LNG S.A.	1,6	Dyrektor Instytutu Nafty i Gazu	Sektorowa (gaz ziemny)
13.	SA.46597(2016/X)	11.10.2016	Moszna-Zamek Sp. z o.o.	1,2	Prezes Zarządu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu	Wspieranie kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego
14.	SA.46020(2016/X)	03.03.2016	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej - Krośnieński Holding Komunalny	0,6	Prezydent Miasta Krosno	Pomoc inwestycyjna na efektywny energetycznie system ciepłowniczy i chłodniczy
			Ogółem	**1 207,1**		

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

RAPORT O POMOCY *DE MINIMIS* W POLSCE UDZIELONEJ PRZEDSIĘBIORCOM W 2016 ROKU

Warszawa, listopad 2017 roku

Raport został opracowany przez Departament Monitorowania Pomocy Publicznej UOKiK

SPIS TREŚCI

I. POMOC *DE MINIMIS* I KOMPETENCJE PREZESA UOKIK 4

II. CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA 7

III. POMOC *DE MINIMIS* W UJĘCIU PRZEKROJOWYM 11

1. Pomoc *de minimis* w podziale według jej rodzaju 11
2. Pomoc *de minimis* w podziale według form pomocy 12
3. Pomoc *de minimis* w podziale według podstaw prawnych 16
4. Pomoc *de minimis* w podziale według podmiotów udzielających pomocy 18
5. Pomoc *de minimis* w podziale według województw 24
6. Pomoc *de minimis* w podziale według formy prawnej beneficjenta pomocy 27
7. Pomoc *de minimis* w podziale według wielkości beneficjentów 28
8. Pomoc *de minimis* w podziale według źródła pochodzenia pomocy 30

IV. PODSUMOWANIE 31

I. POMOC *DE MINIMIS* I KOMPETENCJE PREZESA UOKIK

Zgodnie z *rozporządzeniem Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013, str. 1)*[1], pomoc, której wartość dla danego beneficjenta w okresie trzech kolejnych lat podatkowych nie przekracza 200 tys. euro lub 100 tys. euro w sektorze transportu drogowego towarów (uwzględnia się wszelką pomoc *de minimis* otrzymaną przez danego przedsiębiorcę, niezależnie od jej źródła i przeznaczenia), czyli tzw. ***pomoc de minimis*, nie wpływa na handel między państwami członkowskimi i/lub nie zakłóca bądź nie grozi zakłóceniem konkurencji i dlatego nie podlega art. 107 ust. 1 *Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej* (TFUE)[2].**

Ponadto od 29 kwietnia 2012 roku obowiązuje *rozporządzenie Komisji (UE) nr 360/2012 z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis przyznawanej przedsiębiorstwom wykonującym usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym*[3], które określa warunki dopuszczalności pomocy *de minimis* stanowiącej rekompensatę za świadczenie usług w ogólnym interesie gospodarczym. Limit dla tego rodzaju pomocy wynosi 500 tys. euro w ciągu 3 lat podatkowych i związany jest ściśle z usługami świadczonymi w ogólnym interesie gospodarczym. Zgodnie z rozporządzeniem pomoc tę można łączyć z innymi rodzajami pomocy *de minimis* do wysokości 500 tys. euro w ciągu 3 kolejnych lat podatkowych.

W związku z brakiem wpływu na handel wewnątrzunijny, pomoc *de minimis* nie jest szczegółowo omawiana w sporządzanym corocznie przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów *Raporcie o pomocy publicznej*. Ze względu jednak na to, że co roku łączna wartość pomocy *de minimis* jest stosunkowo duża (w roku 2016 wyniosła **5 363,7 mln zł**)[4], **od 2008 roku Prezes UOKiK przygotowuje odrębny raport dotyczący tej pomocy. Niniejszy raport dotyczy pomocy *de minimis* udzielonej przedsiębiorcom w 2016 roku.**

Jednocześnie należy wyjaśnić, iż niniejszy raport dotyczy wszelkiej pomocy udzielanej zgodnie z *rozporządzeniem Komisji (UE) nr 1407/2013 w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis*. Biorąc pod uwagę fakt, iż rozporządzenie to, co do zasady, stosuje się również do **pomocy w sektorze przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych[5], niniejszy raport obejmuje również pomoc *de minimis* w tym sektorze**. Raport obejmuje także pomoc *de minimis* stanowiącą rekompensatę za świadczenie usług w ogólnym interesie gospodarczym zgodnie z *rozporządzeniem Komisji (UE) nr 360/2012 z dnia 25 kwietnia 2012 roku w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii*

---

[1] Rozporządzenie to obowiązuje od 1 stycznia 2014 r., wcześniej pomoc *de minimis* była uregulowana *rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 379 z 28.12.2006, str. 5, z późn. zm.)*.

[2] Wersja skonsolidowana Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej - Dz. Urz. UE C 202 z 7.06.2016, str. 47.

[3] Dz. Urz. UE L 114 z 26.04.2012, str. 8, z późn. zm.

[4] Wszystkie dane liczbowe dotyczące pomocy *de minimis* udzielonej w 2016 roku zostały przedstawione według stanu na dzień 13 maja 2017 r.

[5] Wyjątki w tym zakresie określone zostały w art. 1 ust. 1 lit. c *rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis*.

Europejskiej do pomocy de minimis przyznawanej przedsiębiorstwom wykonującym usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym.

Raport **nie uwzględnia natomiast pomocy *de minimis* w rolnictwie i rybołówstwie, o której mowa w *rozporządzeniu Komisji (UE) nr 1408/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis w sektorze rolnym (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013, str. 9)***[6], która jest monitorowana przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Zgodnie z *rozporządzeniem Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis* oraz *rozporządzeniem Komisji (UE) nr 360/2012 z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis przyznawanej przedsiębiorstwom wykonującym usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym*:

- łączna kwota pomocy *de minimis* dla danego beneficjenta **nie może przekroczyć 200 tys. euro w okresie trzech kolejnych lat podatkowych**, **100 tys. euro** w sektorze **transportu drogowego towarów oraz 500 tys. euro w zakresie finansowania usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym**,
- pomoc *de minimis* **musi być „przejrzysta",** tzn. musi istnieć możliwość obliczenia *ex ante* ekwiwalentu dotacji brutto bez potrzeby przeprowadzania oceny ryzyka,
- pomoc *de minimis* nie może być łączona z pomocą publiczną w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowalnych, w przypadku gdyby taka kumulacja miała skutkować przekroczeniem poziomu intensywności tej pomocy publicznej,
- **w niektórych sektorach** możliwość udzielania pomocy *de minimis* **podlega szczególnym zasadom**, wykluczającym lub ograniczającym możliwości jej udzielania (dotyczy to produkcji rolnej, rybołówstwa, akwakultury i transportu),
- pomocy *de minimis* stanowiącej rekompensatę za świadczenie usług w ogólnym interesie gospodarczym nie można łączyć z żadną rekompensatą w odniesieniu do tych samych usług bez względu na to, czy stanowi ona pomoc państwa czy nie.

Zgodnie z art. 6 *rozporządzenia nr 1407/2013* oraz art. 3 *rozporządzenia nr 360/2012*, **przed przyznaniem pomocy *de minimis* państwo członkowskie musi uzyskać od podmiotu ubiegającego się o tę pomoc oświadczenie** w formie pisemnej lub elektronicznej **na temat wszelkiej pomocy *de minimis* przyznanej mu w ciągu bieżącego roku oraz dwóch poprzedzających go lat.** Zobowiązanie to zostało odzwierciedlone w art. 37 *ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej*[7], zgodnie z którym przedsiębiorca ubiegający się o pomoc *de minimis* ma obowiązek przedstawienia wszystkich zaświadczeń (lub oświadczenia) o wielkości takiej pomocy otrzymanej w powyższym okresie lub oświadczenia o jego nieotrzymaniu.

Zaświadczenia o pomocy *de minimis*, o których szczegółowo mowa w *rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 20 marca 2007 r. w sprawie zaświadczeń o pomocy de minimis i pomocy de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie*[8], **wydawane są beneficjentowi**

[6] Rozporządzenie to obowiązuje od 1 stycznia 2014 r., wcześniej pomoc *de minimis* w rolnictwie i rybołówstwie była uregulowana *rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1535/2007 z dnia 20 grudnia 2007 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy de minimis w sektorze produkcji rolnej (Dz. Urz. UE L 337 z 21.12.2007, str. 35, z późn. zm.*).

[7] Dz. U. z 2016 r. poz. 1808, z późn. zm.

[8] Dz. U. z 2015 r. poz. 1983, z późn. zm.

pomocy *de minimis* przez podmiot udzielający tego rodzaju pomocy na podstawie art. 5 ust. 3 *ustawy o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej*. **Służą one weryfikowaniu nieprzekraczania przez przedsiębiorcę właściwych limitów**, o których mowa powyżej. W sytuacji, gdy limit ten zostałby przekroczony, organ, do którego zwrócił się wnioskodawca, zobowiązany jest odmówić udzielenia takiej pomocy.

Zadaniem Prezesa UOKiK **w zakresie pomocy *de minimis* jest przede wszystkim monitorowanie jej udzielania,** to jest gromadzenie przesyłanych sprawozdań o udzielonej pomocy *de minimis* w centralnej, na bieżąco aktualizowanej bazie danych o udzielonej pomocy *de minimis* (obsługiwanej przez aplikację SHRIMP). Baza ta, tzw. centralny rejestr pomocy *de minimis*, umożliwia podmiotom udzielającym pomocy *de minimis* weryfikowanie bezpośrednio przed udzieleniem tej pomocy (na zasadzie dostępu *on-line*) wielkości pomocy *de minimis* otrzymanej już przez danego beneficjenta, a w konsekwencji możliwości udzielenia mu kolejnej pomocy przy uwzględnieniu obowiązującego limitu. Zadanie to może być realizowane dzięki włączeniu w 2013 r. do systemu SHRIMP ostatniej grupy podmiotów udzielających pomocy *de minimis* w Polsce oraz skróceniu terminu sprawozdawczego, który wynosi obecnie 7 dni.

Ponadto, **rola Prezesa UOKiK w zakresie udzielania pomocy *de minimis* sprowadza się do zapewnienia zgodności projektów programów tej pomocy z przepisami *rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013*** oraz *rozporządzenia Komisji (UE) nr 360/2012* i obejmuje m.in.:

- aktywne uczestnictwo w procesie legislacyjnym w odniesieniu do projektów aktów prawnych będących podstawami prawnymi udzielania pomocy *de minimis* (zgłaszanie uwag i propozycji sformułowań konkretnych przepisów),
- zgłaszanie w terminie 14 dni zastrzeżeń do projektów programów pomocy *de minimis* w zakresie przejrzystości planowanej pomocy,
- zgłaszanie organom udzielającym pomocy *de minimis* informacji o zidentyfikowanych nieprawidłowościach w udzielaniu (niezgodność z przepisami *rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013* oraz *nr 360/2012*) oraz jej sprawozdawaniu (brak sprawozdań, niezgodności z zaświadczeniami *de minimis*).

Niniejszy raport został opracowany na podstawie informacji zawartych w sprawozdaniach przekazywanych do Prezesa UOKiK przez podmioty udzielające pomocy. **Przy sporządzaniu niniejszego raportu przyjęto metodologię analogiczną do zastosowanej przy opracowaniu *Raportu o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w 2016 roku*.**

II. CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA

Tabela 1 Statystyka ogólna

Wskaźniki	2015	2016
Liczba podmiotów, które udzieliły pomocy *de minimis*	3,8 tys.	3,3 tys.
Liczba beneficjentów, którzy otrzymali pomoc	264 tys.	252 tys.
Liczba przypadków pomocy	729 tys.*	718 tys.*
Liczba przypadków przypadających średnio na jednego beneficjenta	2,8	2,9
Wielkość pomocy *de minimis* przypadająca średnio na jednego beneficjenta	18,4 tys. zł (4,4 tys. euro)**	21,3 tys. zł (4,9 tys. euro)**

*Liczba przypadków pomocy jest kilkukrotnie wyższa od liczby beneficjentów, m.in. z następujących względów:

- możliwości korzystania przez jednego beneficjenta z pomocy o różnej formie, źródle pochodzenia
- wykazywania 4 razy w roku (na dzień udzielenia) pomocy w formie ustawowego zwolnienia osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą z podatku od nieruchomości
- możliwości dokonywania korekt ujemnych przez organy podatkowe w przypadku niewywiązania się przez beneficjenta z układu ratalnego spłaty podatku wynikającego z decyzji.

**Przyjmując średnie kursy: w 2015 r. 1 euro = 4,1839 zł, w 2016 r. 1 euro = 4,3625 zł.

Tabela 2 Wartość pomocy *de minimis* udzielonej przedsiębiorcom w 2016 roku

Ogólna wartość pomocy *de minimis*	2016		
	mln zł	mln euro	% PKB
	5 363,7	1 229,5	0,29

Analiza sprawozdań podmiotów udzielających pomocy wykazała, że ogólna wartość pomocy *de minimis* udzielonej w 2016 roku wyniosła 5 363,7 mln zł, co stanowi 1 229,5 mln euro[9]. Pomoc *de minimis* udzielona przedsiębiorcom w 2016 roku stanowiła **0,29 proc. PKB**.

W porównaniu z rokiem poprzednim, w 2016 roku odnotowano zwiększenie wartości pomocy *de minimis* o 0,5 mld zł. Jednocześnie zmniejszeniu uległa wartość większości wskaźników określonych w tabeli 1. Wzrost odnotowano jedynie w zakresie liczby przypadków przypadających na jednego beneficjenta i średniej wartości pomocy udzielonej beneficjentowi.

W 2016 roku liczba beneficjentów pomocy *de minimis* była mniejsza o ok. 12 tys. niż w 2015 roku, a podmiotów udzielających tej pomocy było o ok. 0,5 tys. mniej, co przełożyło się także na mniejszą o ok. 11 tys. liczbę przypadków pomocy *de minimis* w porównaniu z rokiem poprzednim.

[9] przyjmując średni kurs w 2016 roku: 1 euro = 4,3625 zł

Na wykresie 1 przedstawiono wartość pomocy *de minimis* udzielonej w latach 2012-2016. Od roku 2012 do 2014 obserwowany był wzrost ogólnej wartości pomocy *de minimis*. W 2014 roku osiągnęła ona najwyższą jak do tej pory wartość – 6 629,6 mln zł. W 2015 roku odnotowano spadek wartości udzielonej pomocy o ok. 1/4 w porównaniu z rokiem poprzednim, a w roku 2016 nastąpił jej wzrost o ok. 10 proc.

W latach 2012-2014 wzrost wartości pomocy *de minimis* związany był przede wszystkim ze wzrostem pomocy udzielanej na podstawie:

- *ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*[10],
- *ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty*[11] na dofinansowanie kosztów kształcenia młodocianych pracowników,

oraz zmianą *ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne*[12] i rozpoczęciem udzielania pomocy *de minimis* przedsiębiorcom w formie gwarancji przez Bank Gospodarstwa Krajowego.

Natomiast w 2015 roku spadek wartości udzielonej pomocy o 26 proc. był związany głównie ze zmniejszeniem wartości pomocy udzielanej w ramach *ustawy z dnia 6 grudnia 2006 o zasadach prowadzenia polityki rozwoju*[13], *ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości*[14] *oraz ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013*[15]. W ramach wskazanych aktów prawnych odnotowano zmniejszenie od 50 proc. do 80 proc. w porównaniu z rokiem poprzednim. Spadek wynikał głównie z zakończenia projektów realizowanych w ramach programów unijnych perspektywy finansowej 2007-2013, a tym samym zmniejszenia wartości udzielanej pomocy *de minimis*.

Wzrost pomocy *de minimis* w 2016 roku o ok. 10 proc. był przede wszystkim wynikiem zwiększenia o 46 proc. wartości pomocy udzielanej na podstawie *ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*. Na większą skalę zaczęto udzielać pomocy w ramach dwóch ustaw, które w 2015 roku nie były podstawą do udzielania pomocy *de minimis* o dużej wartości, tj. w ramach *ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020*[16] (55-krotny wzrost wartości pomocy *de minimis*) oraz *ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych*[17] (ok. 8,5-krotny wzrost).

W 2016 roku udzielanie pomocy *de minimis* w ramach wspomnianego wcześniej Programu Rozwoju Obszaru Wiejskich zostało zakończone. Znaczne spadki nastąpiły również w przypadku pomocy udzielanej na podstawie *ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju* oraz *ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Przedsiębiorczości*. Szczegóły w dalszej części raportu.

[10] Dz. U. z 2017 r. poz. 1065, z późn. zm.

[11] Dz. U. z 2016 r. poz. 1943, z późn. zm.

[12] Dz. U. z 2017 r. poz. 2022

[13] Dz. U. z 2017 r. poz. 1376, z późn. zm.

[14] Dz. U. z 2016 r. poz. 359, z późn. zm.

[15] Dz. U. z 2017 r. poz. 1856

[16] Dz. U. z 2017 r. poz. 1460, z późn. zm.

[17] Dz. U. z 2017 r. poz. 1778

Wykres 1 Wartość pomocy *de minimis* udzielonej w latach 2012-2016

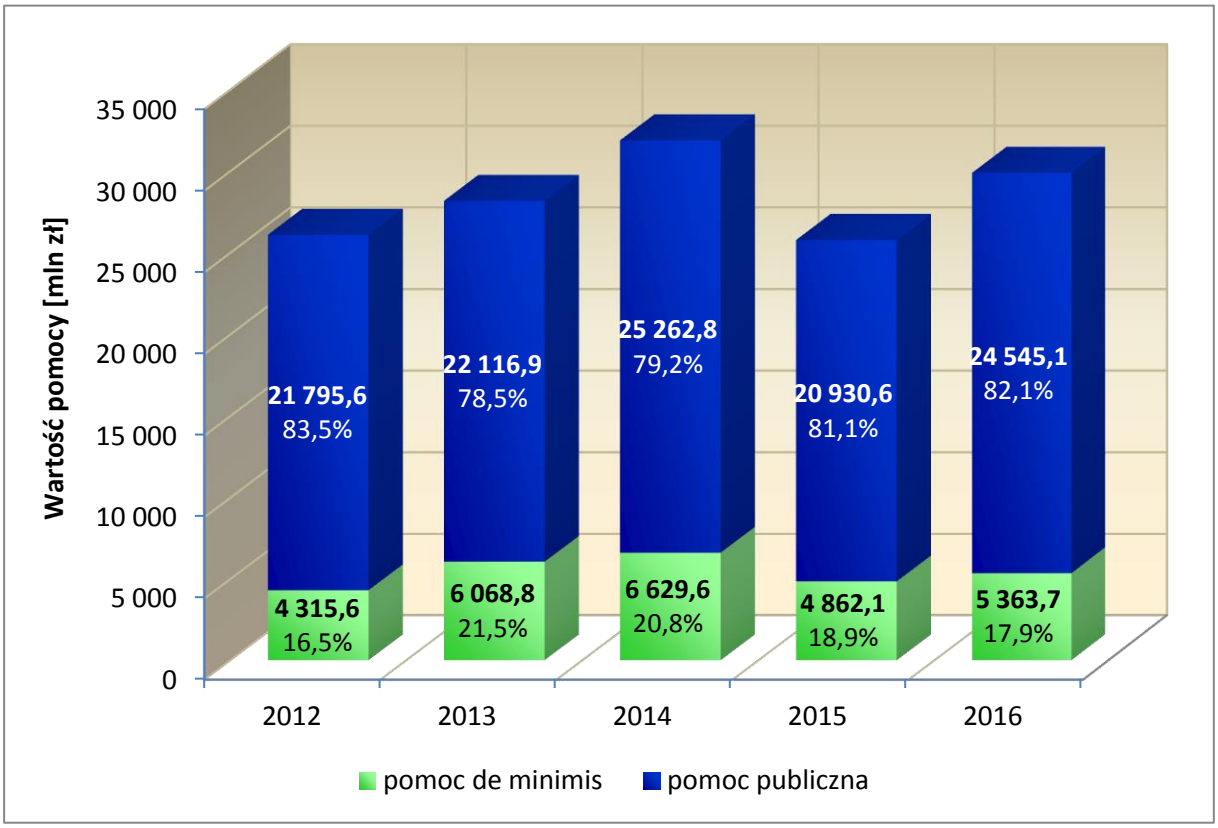

Z porównania wielkości udzielonej pomocy publicznej spełniającej przesłanki art. 107 ust. 1 TFUE[18] i pomocy *de minimis* wynika, że pomocy *de minimis* udziela się zdecydowanie mniej, co jest zrozumiałe ze względu na ograniczenie wielkości pomocy *de minimis* możliwej do otrzymania przez jednego przedsiębiorcę. W 2012 roku wartość pomocy *de minimis* stanowiła ok. 16,5 proc. całkowitej wartości pomocy udzielonej przedsiębiorcom. W latach 2013-2015 jej udział przekraczał już 20 proc., co było wynikiem znacznego wzrostu wartości pomocy *de minimis* w latach 2013-2014 w porównaniu z jej wartością w roku 2012. Warto zauważyć, że spadek wartości całkowitej udzielonej pomocy w 2015 roku i ponowny wzrost w 2016 roku nie wpłynął znacząco na udział pomocy de minimis. W 2016 roku wartość udzielonej pomocy de minimis stanowiła prawie 18 proc. całkowitej wartości pomocy udzielonej przedsiębiorcom.

Warto zauważyć, że w latach 2012-2016 tendencja zmian wartości pomocy publicznej (wzrost lub spadek) była zbieżna z tendencją zmian pomocy *de minimis*, przy czym w roku 2013 wzrost pomocy publicznej był stosunkowo powolny, natomiast wartość pomocy *de minimis* wzrastała w tym okresie relatywnie szybciej. W 2014 roku dynamika zmiany wartości pomocy *de minimis* (wzrost o ok. 9 proc.) była mniejsza od dynamiki pomocy publicznej (wzrost o ok. 18 proc.). Związane to było z rozpoczęciem udzielania pomocy publicznej (o wysokiej kwocie) na ochronę środowiska. W 2015 roku pomoc *de minimis* spadła aż o 27 proc., a pomoc publiczna o 17 proc., natomiast w roku 2016 odnotowano powrót tendencji wzrostowej – pomoc *de minimis* zwiększyła się o 10 proc., a pomoc publiczna o 17 proc.

[18] dalej zwana także pomocą publiczną

Wykres 2 Wartość pomocy publicznej spełniającej przesłanki art. 107 ust. 1 TFUE i pomocy *de minimis* udzielonej w latach 2012-2016

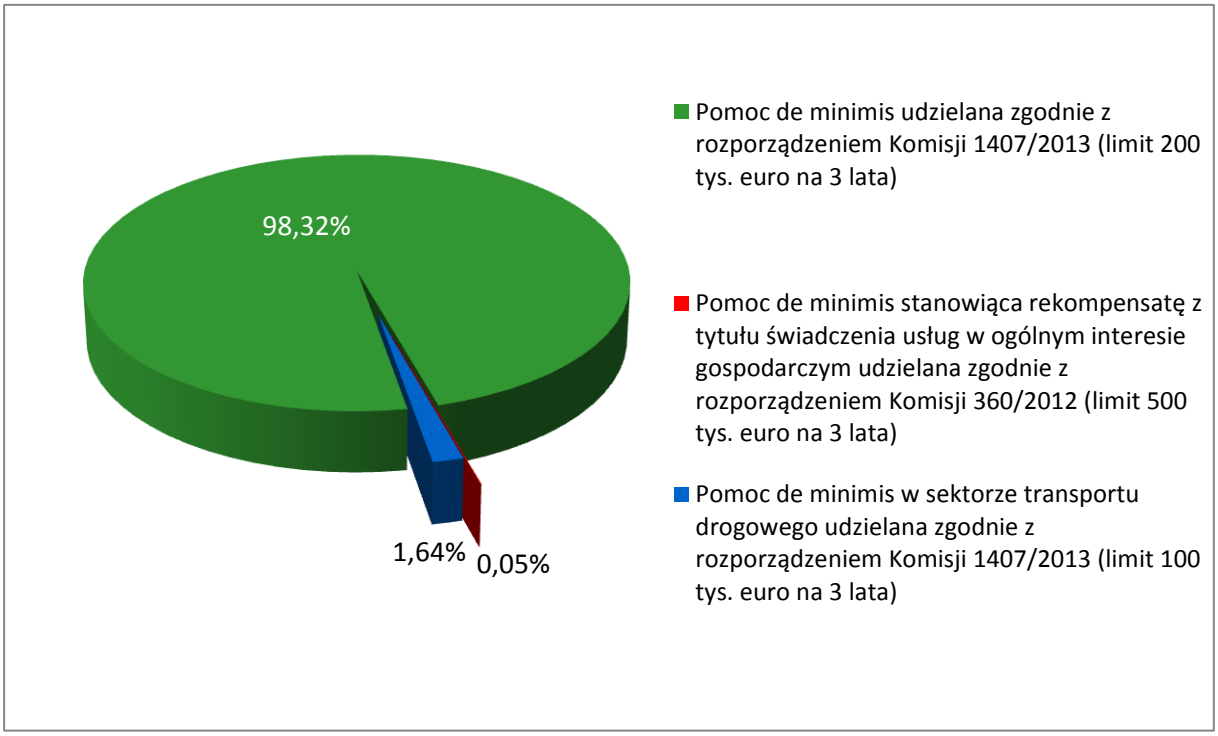

III. POMOC *DE MINIMIS* W UJĘCIU PRZEKROJOWYM

1. Pomoc *de minimis* w podziale według jej rodzaju

W 2016 roku najwięcej pomocy *de minimis* (5 273,4 mln zł, tj. 98,32 proc.) udzielono zgodnie z *rozporządzeniem Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis*, gdzie limit dla jednego przedsiębiorcy wynosi 200 tys. euro na 3 lata podatkowe. Pozostałe rodzaje pomocy *de minimis* stanowiły niewielki odsetek pomocy udzielonej w 2016 roku. Pomoc *de minimis* w sektorze transportu drogowego towarów (limit 100 tys. euro na 3 lata podatkowe) udzielana zgodnie z *rozporządzeniem nr 1407/2013* stanowiła jedynie 1,64 proc. ogólnej wartości pomocy *de minimis* (87,9 mln zł). Najmniej udzielono jej natomiast zgodnie z *rozporządzeniem Komisji (UE) nr 360/2012 z dnia 25 kwietnia 2012 roku w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis przyznawanej przedsiębiorstwom wykonującym usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym* (limit 500 tys. euro na 3 lata podatkowe) - 2,5 mln zł, co stanowiło zaledwie 0,05 proc. Powyższe dane zostały przedstawione na wykresie 3.

Wykres 3 Wartość pomocy *de minimis* w 2016 r. według jej rodzaju

2. Pomoc *de minimis* w podziale według form pomocy

W niniejszym raporcie dokonano analizy form pomocy *de minimis* w ramach czterech grup oznaczonych literami A, B, C i D. W każdej grupie wyróżniono podgrupy, którym przypisano cyfrę 1 lub 2, w zależności od tego, czy następuje przepływ środków finansowych z budżetu (1), czy też pomoc jest związana z uszczupleniem wpływów budżetowych (2). Do poszczególnych grup i podgrup zaliczono formy pomocy przedstawione w tabeli 3.

Tabela 3 Formy pomocy *de minimis* udzielonej w 2016 roku

Grupa	Podgrupa	Forma pomocy
A dotacje i ulgi podatkowe	A1	dotacje i inne bezzwrotne świadczenia
		dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych (bezpośrednio dla przedsiębiorców)
		inne wydatki związane z funkcjonowaniem jednostek budżetowych lub realizacją ich zadań statutowych
		refundacje
		rekompensaty
	A2	zwolnienie z podatku
		odliczenie od podatku
		obniżka lub zmniejszenie, powodujące obniżenie podstawy opodatkowania lub wysokości podatku
		obniżenie wysokości opłaty
		zwolnienie z opłaty
		zaniechanie poboru podatku
		zaniechanie poboru opłaty
		umorzenie w całości lub części zaległości podatkowej wraz z odsetkami
		umorzenie w całości lub części odsetek od zaległości podatkowej
		umorzenie opłaty i w całości lub części odsetek za zwłokę z tytułu opłaty (składki, wpłaty, kary)
		umorzenie kar
		oddanie do korzystania mienia będącego własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego i ich związków na warunkach korzystniejszych dla przedsiębiorcy od oferowanych na rynku
		zbycie mienia będącego własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego i ich związków na warunkach korzystniejszych od oferowanych na rynku
		umorzenie kosztów egzekucyjnych
		jednorazowa amortyzacja
		umorzenie kosztów procesu sądowego

B subsydia kapitałowo-inwestycyjne	B1	wniesienie kapitału do spółki
C tzw. „miękkie kredytowanie”	C1	pożyczki, kredyty preferencyjne
		dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych (dla banków)
		pożyczki warunkowo umorzone
	C2	odroczenie lub rozłożenie na raty płatności podatku lub zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę
		odroczenie lub rozłożenie na raty płatności opłaty (składki, wpłaty), zaległej opłaty (składki, wpłaty, kary) lub zaległej opłaty (składki, wpłaty, kary) wraz z odsetkami
		odroczenie lub rozłożenie na raty płatności kary
		odroczenie lub rozłożenie na raty kosztów egzekucyjnych
		odroczenie lub rozłożenie na raty odsetek
		odroczenie lub rozłożenie na raty kosztów sądowych
D	D1	poręczenia i gwarancje
E inne		

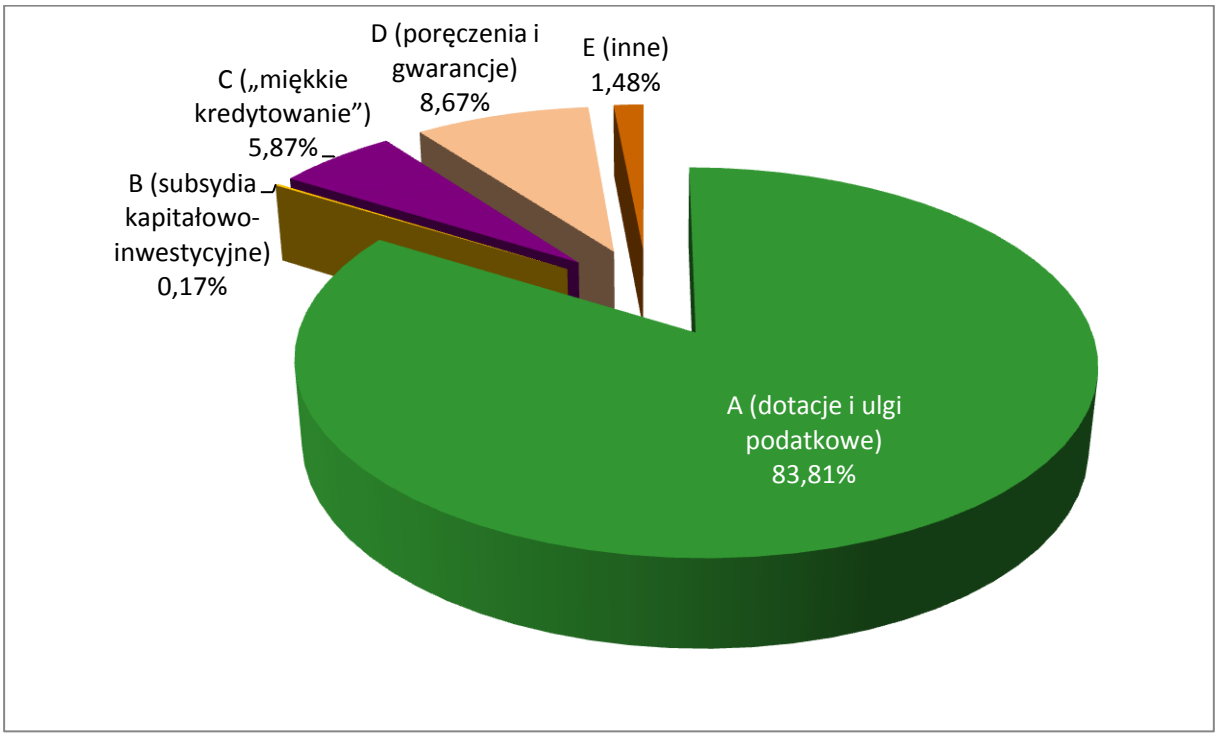
Wśród form pomocy *de minimis*, podobnie jak w roku 2015, dominowały formy pomocy z grupy A, tj. dotacje i ulgi podatkowe, których udział w porównaniu z poprzednim rokiem nieznacznie wzrósł, osiągając prawie 84 proc. Wzrost ogólnej wartości pomocy *de minimis* związany był przede wszystkim zwiększeniem wartości pomocy udzielanej w formie **dotacji i refundacji** o 552 mln zł (o 15,2 proc.).

Znaczny spadek wartości pomocy *de minimis* nastąpił w grupie B, czyli subsydiach kapitałowo-inwestycyjnych. Pomoc udzielona w 2016 roku wyniosła 9,3 mln zł (0,17 proc. całej pomocy *de minimis*) i była niższa o 166,1 mln zł (o 94,7 proc.) w stosunku do roku poprzedniego.

Wartość pomocy *de minimis* udzielonej w formie pomocy z grupy C, czyli tzw. „miękkiego kredytowania”, wzrosła do prawie 315 mln zł (niecałe 6 proc. pomocy *de minimis* ogółem), w porównaniu z rokiem poprzednim. Było to wynikiem wzrostu pomocy *de minimis* w formie odroczenia i rozłożenia na raty płatności wobec budżetu i funduszu o 160,8 mln zł (o 286,8 proc.)

Pomoc *de minimis* z grupy D (poręczenia i gwarancje kredytowe) pozostała na podobnym poziomie, co w roku 2015, i wyniosła 464,9 mln zł (nieco poniżej 9 proc. całej pomocy *de minimis*).

Wykres 4 Formy pomocy *de minimis* udzielonej w 2016 roku

Analizując bardziej szczegółowo strukturę pomocy *de minimis* w podziale według formy można zauważyć zdecydowaną przewagę dotacji i refundacji (podgrupa A1), które stanowiły niemal 78 proc. (wzrost o ponad 3 punkty procentowe[19] w porównaniu z rokiem poprzednim) całej pomocy *de minimis* udzielonej w 2016 roku.

Drugiej co do wielkości pomocy *de minimis* udzielono w formie poręczeń i gwarancji (grupa D1), której udział w ogólnej wartości udzielonej pomocy w 2016 roku nieznacznie zmalał (z 9,67 proc. w 2015 roku do 8,67 proc. w 2016 roku).

Udział subsydiów podatkowych (podgrupa A2) w ogólnej wartości pomocy *de minimis* także zmalał o 0,43 p.p. i wyniósł 5,83 proc.

W przypadku podgrupy C2 (odroczenia, rozłożenia na raty) udział wzrósł z 1,15 proc. w 2015 roku do 4,04 proc. w 2016 roku. W omawianej grupie pomoc *de minimis* była przyznawania głównie w formie rozkładania na raty opłat, składek, wpłat i zaległości podatkowych, w tym z odsetkami.

Spadki udziału (w ogólnej pomocy *de minimis*) odnotowano w przypadku pomocy udzielonej w formie wniesienia kapitału (podgrupa B1) - z 3,61 proc. w 2015 roku do 0,17 proc. w 2016 roku oraz w formie pożyczek preferencyjnych (podgrupa C1) – odpowiednio z 2,54 proc. Do 1,83 proc.

Szczegółowe dane na ten temat zawarte są w tabeli 4.

[19] dalej także p.p.

Tabela 4 Struktura pomocy *de minimis* w poszczególnych formach pomocy

Forma pomocy	2015			2016		
	Wartość pomocy (mln zł)	Udział w grupie	Udział w pomocy *de minimis* ogółem	Wartość pomocy (mln zł)	Udział w grupie	Udział w pomocy *de minimis* ogółem
Grupa A - Dotacje i subsydia podatkowe ogółem	**3 935,2**	**100,00%**	**80,94%**	↗ **4 495,4**	**100,00%**	**83,81%**
A1 – dotacje i refundacje	3 630,8	92,27%	74,68%	↗ 4 182,8	93,05%	77,98%
A2 – subsydia podatkowe	304,4	7,73%	6,26%	↗ 312,5	6,95%	5,83%
Grupa B - Subsydia kapitałowo-inwestycyjne ogółem	**175,5**	**100,00%**	**3,61%**	↘ **9,3**	**100,00%**	**0,17%**
B1 – wniesienie kapitału	175,5	100,00%	3,61%	↘ 9,3	100,00%	0,17%
Grupa C - „Miękkie kredytowanie" ogółem	**179,6**	**100,00%**	**3,69%**	↗ **314,8**	**100,00%**	**5,87%**
C1 – pożyczki preferencyjne i warunkowo umorzone	123,5	68,78%	2,54%	↘ 98,0	31,13%	1,83%
C2 – odroczenie i rozłożenie na raty płatności wobec budżetu i funduszu	56,1	31,22%	1,15%	↗ 216,8	68,87%	4,04%
Grupa D1 - Poręczenia i gwarancje kredytowe ogółem	**470,3**	**100,00%**	**9,67%**	↘ **464,9**	**100,00%**	**8,67%**
Grupa E - Inne	**101,6**	**100,00%**	**2,09%**	↘ **79,3**	**100,00%**	**1,48%**

Analiza sposobu finansowania pomocy *de minimis* w 2016 roku w Polsce wskazuje, że podobnie jak w roku poprzednim, najczęściej udzielano tej pomocy w postaci bezpośrednich wydatków[20] – ok. 78 proc. Udział form pomocy *de minimis* stanowiących głównie uszczuplenia wpływów do budżetu wyniósł ok. 20 proc. pomocy *de minimis* ogółem. Nieco ponad 1 proc. pomocy *de minimis* stanowiła grupa „inne" zawierająca w sobie zarówno bezpośrednie wydatki, jak i uszczuplenia budżetu.

[20] Do bezpośrednich wydatków zaliczono pomoc udzieloną w formie dotacji (grupa A1) oraz w formie wniesienia kapitału do spółki (grupa B1).

3. Pomoc *de minimis* w podziale według podstaw prawnych

W 2016 roku **pomocy *de minimis* o największej wartości** udzielono na podstawie *ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*- 3 256,3 mln zł, co stanowi 60,7 proc. pomocy *de minimis* udzielonej w 2016 roku (wzrost wartości o 46,2 proc. w porównaniu z 2015 rokiem). Wzrost ten związany jest ze zwiększeniem środków budżetowych przeznaczonych na wsparcie zatrudnienia.

Ponad 8 proc. pomocy *de minimis* (435,1 mln zł) udzielono w 2016 roku na podstawie *ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne*, zgodnie z wprowadzonym w 2013 roku art. 34a ust. 1a, który stanowi, że Bank Gospodarstwa Krajowego może udzielać pomocy publicznej lub pomocy *de minimis* w formie poręczeń lub gwarancji w ramach rządowych programów społeczno-gospodarczych oraz programów samorządności lokalnej i rozwoju regionalnego. Wartość tej pomocy wzrosła w stosunku do 2015 roku o 5,8 mln zł (o 1,4 proc.).

Pomoc *de minimis* o wartości 269,0 mln zł (ok. 5 proc. pomocy *de minimis* udzielonej w 2016 roku) została udzielona na podstawie *ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska*[21] (spadek o 1 proc. w stosunku do 2015 roku).

Bardzo duży, 55-krotny względny wzrost pomocy *de minimis* odnotowano w przypadku pomocy udzielanej na podstawie *ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020*. Wiele projektów realizowanych na podstawie tej ustawy było w 2015 roku jeszcze w fazie przygotowań, zatem udzielanie pomocy w ramach większości z nich rozpoczęło się dopiero w kolejnym roku (wartość pomocy udzielonej w 2016 roku wyniosła 246,9 mln zł, tj. 4,6 proc. ogólnej wartości pomocy *de minimis*).

Na podstawie *ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty* udzielono pomocy *de minimis* w kwocie 224,6 mln zł (4,2 proc. wartości pomocy *de minimis* w 2016 roku). Pomoc ta wzrosła o 5,2 proc. w stosunku do 2015 roku.

Duży wzrost wartości wystąpił w przypadku pomocy *de minimis* udzielanej na podstawie *ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych*. W 2016 roku wartość pomocy *de minimis* wyniosła 166,2 mln zł (3,10 proc. wartości pomocy *de minimis*), co stanowi 9,5-krotną wartość pomocy *de minimis* z 2015 roku.

Największe spadki wartości udzielonej pomocy *de minimis*, w porównaniu z 2015 rokiem, w tym zestawieniu odnotowano w przypadku pomocy przyznanej na podstawie ustaw, zgodnie z którymi realizowano politykę rozwoju w perspektywie finansowej 2007-2013, tj. *ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju* oraz *ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości*.

Około 98 proc. pomocy *de minimis* w roku 2016 udzielono na podstawie dwunastu aktów prawnych. Zestawienie opisywanych powyżej danych przedstawia tabela 5.

[21] Dz. U. z 2017 r. poz. 519, z późn. zm.

Tabela 5 Największa pomoc *de minimis* według podstaw prawnych jej udzielenia w 2016 roku*

Podstawa prawna	2015		2016		
	Wartość pomocy (mln zł)	Udział w ogólnej wartości pomocy *de minimis*		Wartość pomocy (mln zł)	Udział w ogólnej wartości pomocy *de minimis*
ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	2 226,7	45,80%	↗	3 256,3	60,71%
ustawa z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne	429,3	8,83%	↗	435,1	8,11%
ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska	271,8	5,59%	↘	269,0	5,02%
ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020	4,5	0,09%	↗	246,9	4,60%
ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty	213,6	4,39%	↗	224,6	4,19%
ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych	17,6	0,36%	↗	166,2	3,10%
ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych	148,5	3,05%	↗	149,9	2,80%
ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju	617,4	12,70%	↘	146,2	2,73%
ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości	389,5	8,01%	↘	97,5	1,82%
ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych	82,7	1,70%	↗	90,6	1,69%
ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa	80,8	1,66%	↗	86,3	1,61%
ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych	76,9	1,58%	↗	81,1	1,51%
pozostałe akty prawne	302,8	6,23%	↘	114,0	2,12%
Ogółem	**4 862,1**	**100,00%**	↗	**5 363,7**	**100,00%**

*W tabeli wyszczególniono ustawy, na podstawie których udzielono w 2016 roku najwięcej pomocy *de minimis*; dla porównania podano również wartości pomocy udzielonej w 2015 roku na podstawie tych samych ustaw.

4. Pomoc *de minimis* w podziale według podmiotów udzielających pomocy

Tabela 6 Liczba podmiotów udzielających pomocy *de minimis* w 2016 roku

Rodzaje podmiotów udzielających pomocy *de minimis*	Liczba podmiotów
Organy jednostek samorządu terytorialnego, w tym:	2 577
▪ marszałkowie województw	16 (spośród 16*)
▪ starostowie powiatów	304 (spośród 314*)
▪ wójtowie gmin, burmistrzowie i prezydenci miast	2 257 (spośród 2 478*)
Organy podatkowe	401 (spośród 482)
Organy centralne	25
Organy terenowe	48
Pozostałe podmioty (w tym beneficjenci programów operacyjnych)	282
Ogółem	**3 333**

*zgodnie ze stanem na dzień 01.01.2016 r.

W 2016 roku około 3,3 tys. **podmiotów** mających prawo do udzielania pomocy publicznej, **udzieliło przedsiębiorcom pomocy *de minimis*.** Wśród nich znaleźli się wszyscy marszałkowie województw, 97 proc. starostów powiatów, 91 proc. wójtów gmin, burmistrzów i prezydentów miast oraz 83 proc. organów skarbowych i celnych.

Tabela 7 Pomoc *de minimis* według podmiotów udzielających pomocy w 2016 roku

Podmiot udzielający pomocy	Wartość pomocy (mln zł)	Główne podstawy prawne	Wartość pomocy (mln zł)	Główne formy pomocy	Wartość pomocy (mln zł)
Starostowie powiatów	2 329,6	ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	2 300,1	refundacja	1 558,6
				dotacja i inne bezzwrotne świadczenie	717,6
		ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych	20,2	refundacja	13,1
				dotacja i inne bezzwrotne świadczenie	6,8

Wójtowie gmin / Burmistrzowie / Prezydenci miast	1 101,3	ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	623,8	refundacja	371,1
				dotacja i inne bezzwrotne świadczenie	244,7
		ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty	224,6	dotacja i inne bezzwrotne świadczenie	224,6
		ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych	90,5	zwolnienie z podatku	80,7
				obniżka lub zmniejszenie, powodujące obniżenie podstawy opodatkowania lub wysokości podatku	7,7
		ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa	54,8	umorzenie w całości lub w części zaległości podatkowej wraz z odsetkami	40,1
		ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych	31,6	refundacja	14,0
				zwolnienie z podatku	9,6
Bank Gospodarstwa Krajowego	436,5	ustawa z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne	435,1	gwarancja	435,1
Ochotnicze Hufce Pracy	322,2	ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	322,2	refundacja	322,2
Beneficjenci programów operacyjnych i regionalnych	279,0	ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju	131,1	pożyczka preferencyjna	35,9
				poręczenie	28,6

programów operacyjnych[22], przedsiębiorcy publiczni		ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020	85,2	dotacja i inne bezzwrotne świadczenie	77,4
		ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości	36,1	dotacja i inne bezzwrotne świadczenie	11,7
				obniżenie wysokości opłaty	6,9
Prezes Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	190,8	ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska	190,4	dotacja i inne bezzwrotne świadczenie	188,2
Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych	167,6	ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych	166,2	rozłożenie na raty płatności zaległej opłaty (składki, wpłaty, kary) z odsetkami lub bez	94,8
				rozłożenie na raty opłaty (składki, wpłaty)	70,5
Marszałkowie województw	146,3	ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020	123,9	dotacja i inne bezzwrotne świadczenie	93,5
				refundacja	30,3
		ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju	7,9	dotacja i inne bezzwrotne świadczenie	4,9
Urzędy skarbowe	111,9	ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych	80,9	obniżka lub zmniejszenie, powodujące obniżenie podstawy opodatkowania lub wysokości podatku	76,7
				jednorazowa amortyzacja	4,1

[22] W grupie tej znajdują się m.in. izby gospodarcze, izby przemysłowo-handlowe, parki naukowo-technologiczne, fundacje, agencje rozwoju, agencje wspierania przedsiębiorczości, firmy doradczo-szkoleniowe, stowarzyszenia, szkoły wyższe, inkubatory przedsiębiorczości, centra rozwoju biznesu, specjalne strefy ekonomiczne, fundusze poręczeniowo-kredytowe, zakłady doskonalenia zawodowego. Grupa ta nie obejmuje jednostek samorządu terytorialnego, które również udzielają pomocy *de minimis* ze środków unijnych, co zostało uwzględnione w kwotach pomocy przy tych podmiotach.

		ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa	30,0	rozłożenie na raty płatności zaległości podatkowej lub zaległości podatkowej wraz z odsetkami	25,8
				umorzenie odsetek od zaległości podatkowej	1,6
				rozłożenie na raty płatności podatku	1,2
Prezes Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełno-sprawnych	95,7	ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych	95,7	refundacja	92,2
Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	94,7	ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska	67,5	pożyczki warunkowo umorzone	29,5
				dotacja i inne bezzwrotne świadczenie	29,4
		ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020	26,4	dotacja i inne bezzwrotne świadczenie	26,4
Prezes Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębior-czości	39,9	ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości	39,9	dotacja i inne bezzwrotne świadczenie	39,9
inne podmioty	48,3				
Ogółem	**5 363,7**				

Tak jak w roku poprzednim w 2016 roku **grupą podmiotów, która w sumie udzieliła pomocy *de minimis* o największej wartości, były organy jednostek samorządu terytorialnego** – 66,7 proc. łącznej wartości pomocy (3 577,1 mln zł). W **ramach tej grupy najwięcej pomocy *de minimis* udzielili starostowie powiatów** (2 329,6 mln zł) - przede wszystkim w formie refundacji oraz dotacji i innego bezzwrotnego świadczenia[23] przekazanych na podstawie *ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* oraz refundacji i dotacji na podstawie *ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych*[24].

[23] dalej zwana także dotacją

[24] Dz. U. z 2016 poz. 2046, z późn. zm.

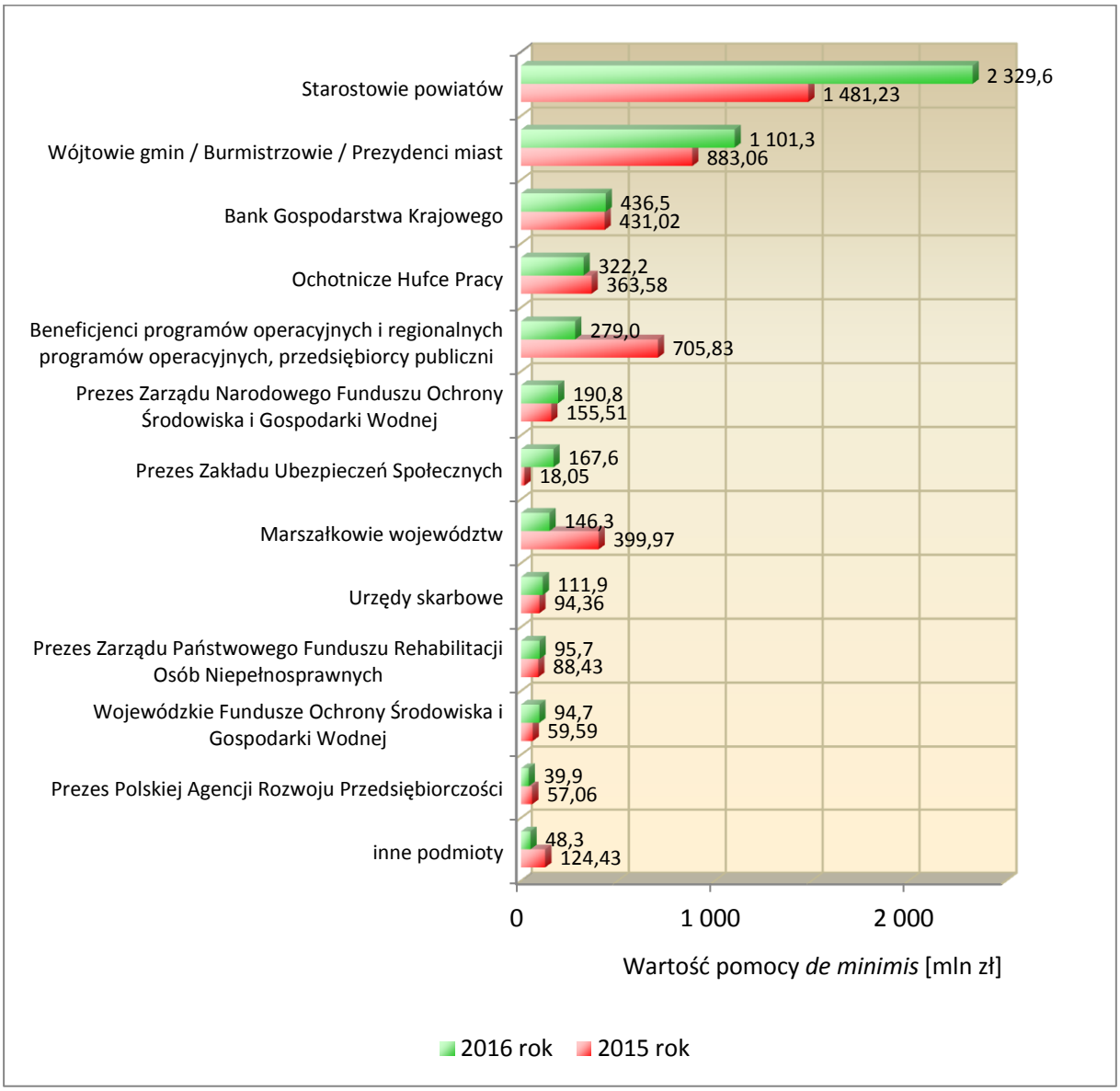
Wójtowie gmin oraz burmistrzowie i prezydenci miast udzielili łącznie 1 101,3 mln zł pomocy *de minimis,* najwięcej w formie dotacji i refundacji na podstawie *ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (623,8 mln zł). Pomocy *de minimis* o znacznej wartości (224,6 mln zł) udzielono także na dofinansowanie kosztów kształcenia młodocianych pracowników na podstawie art. 70b *ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty*. Jak co roku, samorządowe organy podatkowe udzieliły także pomocy *de minimis* o dużej wartości na podstawie *ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych*[25] (90,5 mln zł - głównie zwolnienia podatkowe), a także na podstawie *ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa*[26] (54,8 mln zł - przede wszystkim umorzenia zaległości podatkowych).

Bank Gospodarstwa Krajowego udzielił w 2016 roku pomocy w wysokości 436,5 mln zł, głównie w formie gwarancji na podstawie *ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne* (435,1 mln zł). Znaczącej pomocy udzieliły również Ochotnicze Hufce Pracy, które na podstawie *ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* przyznały pomoc w formie refundacji o wartości 322,2 mln zł.

[25] Dz. U. z 2017 r. poz. 1785

[26] Dz. U. z 2017 r. poz. 201, z późn. zm.

Wykres 5 Pomoc *de minimis* według podmiotów udzielających pomocy

Mimo że w przypadku większości podmiotów udzielających pomocy wystąpił w 2016 roku wzrost wartości udzielonej pomocy, niektóre podmioty odnotowały jej spadek. **Beneficjenci programów operacyjnych i regionalnych programów operacyjnych oraz przedsiębiorcy publiczni** udzielili łącznie o 426,8 mln zł (o 60,5 proc.) mniej pomocy *de minimis* niż w 2015 roku**.** Znaczny spadek wartości pomocy *de minimis* wystąpił też w przypadku **marszałków województw** - o 253,7 mln zł (o 63,4 proc.) w porównaniu z 2015 rokiem.

Dwanaście grup podmiotów wskazanych w tabeli 7 udzieliło pomocy, która stanowi ok. 99 proc. całej wartości pomocy *de minimis* udzielonej w 2016 roku.

5. Pomoc *de minimis* w podziale według województw

Badając położenie geograficzne siedziby przedsiębiorstw, które otrzymały w 2016 roku pomoc *de minimis*, można zauważyć, że podobnie jak w latach ubiegłych, **najwięcej tej pomocy udzielono przedsiębiorcom z województwa mazowieckiego** (651,8 mln zł), **wielkopolskiego** (580,7 mln zł), **śląskiego** (570,3 mln zł) **oraz małopolskiego** (458,0 mln zł), których łączny udział w ogólnej wartości pomocy *de minimis* udzielonej w roku 2016 sięga 42,2 proc.

Najmniej pomocy *de minimis*, tak jak w poprzednim roku, **otrzymali beneficjenci z województwa lubuskiego** (147,6 mln zł), **opolskiego** (148,0 mln zł), **i podlaskiego** (148,3 mln zł). Pomoc *de minimis* udzielona przedsiębiorcom posiadającym siedzibę we wspomnianych województwach łącznie stanowiła 8,3 proc. ogólnej wartości pomocy *de minimis* udzielonej w 2016 roku.

W porównaniu z rokiem 2015 r., na terenie 14 województw zwiększyła się wartość otrzymanej pomocy *de minimis*. Największy wzrost wystąpił w województwie łódzkim (o 88,2 mln zł), śląskim (o 72,6 mln zł) i małopolskim (o 61,4 mln zł), natomiast biorąc pod uwagę wartości względne najbardziej zwiększyła się pomoc w województwie świętokrzyskim (o 38 proc.) i łódzkim (o 32 proc.)

Spadek wartości pomocy nastąpił w dwóch województwach: mazowieckim – o 71,6 mln zł (o 10 proc.) i dolnośląskim – o 12,0 mln zł (o 3 proc.)

Tabela 8 Pomoc *de minimis* w podziale na województwa według siedziby beneficjenta pomocy

Województwo	2015		2016	
	Wartość pomocy *de minimis* (mln zł)	Udział w pomocy *de minimis* ogółem	Wartość pomocy *de minimis* (mln zł)	Udział w pomocy *de minimis* ogółem
mazowieckie	723,4	14,88%	↘ 651,8	12,15%
wielkopolskie	532,9	10,96%	↗ 580,7	10,83%
śląskie	497,7	10,24%	↗ 570,3	10,63%
małopolskie	396,6	8,16%	↗ 458,0	8,54%
łódzkie	279,1	5,74%	↗ 367,3	6,85%
dolnośląskie	365,5	7,52%	↘ 353,5	6,59%
pomorskie	314,0	6,46%	↗ 344,4	6,42%
podkarpackie	279,1	5,74%	↗ 330,7	6,17%
kujawsko-pomorskie	300,8	6,19%	↗ 316,5	5,90%
warmińsko-mazurskie	210,2	4,32%	↗ 252,6	4,71%
lubelskie	215,5	4,43%	↗ 243,4	4,54%
zachodniopomorskie	206,2	4,24%	↗ 239,6	4,47%
świętokrzyskie	152,5	3,14%	↗ 210,2	3,92%
podlaskie	130,0	2,67%	↗ 148,3	2,77%
opolskie	133,0	2,74%	↗ 148,0	2,76%
lubuskie	125,6	2,58%	↗ 147,6	2,75%
brak danych*	0,1	0,00%	↗ 0,7	0,01%
Ogółem	**4 862,1**	**100,00%**	**5 363,7**	**100,00%**

*w sprawozdaniu nie podano siedziby lub miejsca zamieszkania beneficjenta

Wielkość pomocy *de minimis* w podziale na województwa została ustalona w oparciu o kryterium siedziby przedsiębiorcy, który otrzymał taką pomoc. Należy w związku z tym zaznaczyć, że wysoka wartość pomocy *de minimis* przypisana niektórym województwom może wynikać z faktu, iż wielu przedsiębiorców wybiera duże miasta na swoją siedzibę. Jednocześnie nie jest wykluczone, że przedsiębiorca mający siedzibę na obszarze jednego województwa otrzymał pomoc *de minimis* w związku z działalnością prowadzoną na obszarze innego województwa (np. w związku z posiadaniem tam oddziału).

Należy także zauważyć, iż **poszczególne województwa bardzo różnią się między sobą jeśli chodzi o poziom przedsiębiorczości rozumianej jako udział przedsiębiorców działających w danym województwie w całkowitej liczbie przedsiębiorców zarejestrowanych w Polsce**. Z tego względu dokonywanie analiz jedynie w oparciu o bezwzględne wartości pomocy *de minimis* w poszczególnych województwach może być mylące. W związku z tym poniżej zestawiono udział pomocy *de minimis* udzielonej przedsiębiorcom z poszczególnych województw w ogólnej wartości pomocy *de minimis* z danymi wskazującymi na poziom przedsiębiorczości w poszczególnych województwach[27].

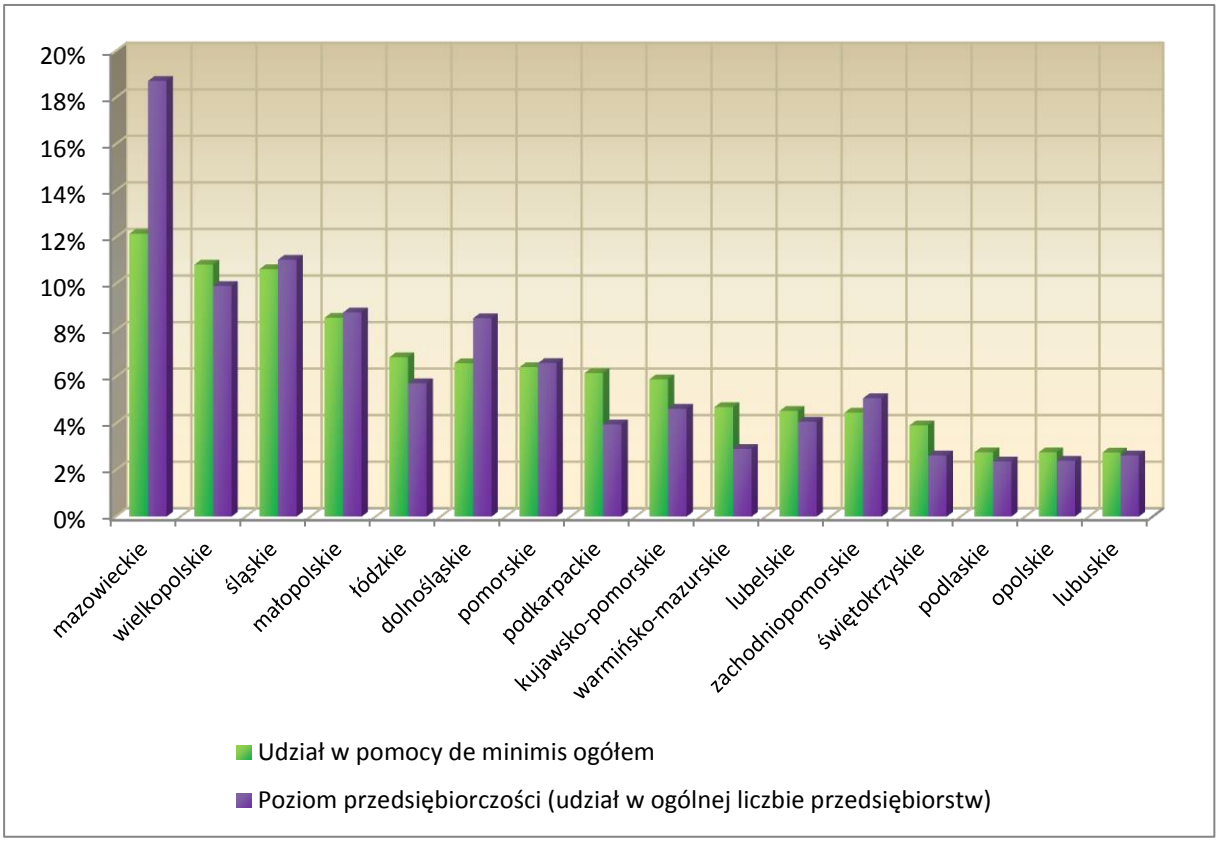
Tabela 9 Udział województw w ogólnej wartości pomocy *de minimis* na tle poziomu przedsiębiorczości województw w 2016 roku

Województwo	Udział w ogólnej wartości pomocy *de minimis*	Poziom przedsiębiorczości (udział w ogólnej liczbie przedsiębiorstw)
mazowieckie	12,15%	18,72%
wielkopolskie	10,83%	9,91%
śląskie	10,63%	11,04%
małopolskie	8,54%	8,77%
łódzkie	6,85%	5,73%
dolnośląskie	6,59%	8,52%
pomorskie	6,42%	6,60%
podkarpackie	6,17%	3,96%
kujawsko-pomorskie	5,90%	4,63%
warmińsko-mazurskie	4,71%	2,91%
lubelskie	4,54%	4,08%
zachodniopomorskie	4,47%	5,09%
świętokrzyskie	3,92%	2,63%
podlaskie	2,77%	2,37%
opolskie	2,76%	2,40%
lubuskie	2,75%	2,63%

[27] Ze względu na fakt, iż sprawozdania Głównego Urzędu Statystycznego zawierające informacje o faktycznej liczbie przedsiębiorstw (ustalonej na podstawie badania statystycznego) oraz wielkości PKB w podziale na województwa za 2016 rok nie były dostępne w momencie sporządzania niniejszego Raportu, w obliczeniach uwzględniono publikowane przez GUS dane o liczbie zarejestrowanych w rejestrze REGON przedsiębiorców deklarujących prowadzenie działalności, tj. z wyłączeniem tych, którzy zawiesili działalność bądź znajdują się w stanie upadłości lub likwidacji (wg stanu na 31.12.2016 r). W związku z powyższym należy zaznaczyć, iż mimo uwzględnienia ww. wyłączenia, liczba oparta na rejestrze REGON może być zawyżona (obejmuje ona przedsiębiorców, którzy pomimo zakończenia działalności nie wyrejestrowali się).

Zestawienie powyższych wartości pozwala stwierdzić, że **w 10 województwach udział pomocy *de minimis* udzielonej przedsiębiorcom w ogólnej wartości pomocy *de minimis* przewyższa poziom przedsiębiorczości** tych województw – jest to najbardziej widoczne w województwie podkarpackim, warmińsko-mazurskim, świętokrzyskim i kujawsko-pomorskim. Natomiast **w pozostałych 6 województwach można zaobserwować odwrotną sytuację** – przede wszystkim w województwie mazowieckim i dolnośląskim.

Wykres 6 Pomoc *de minimis* udzielona w poszczególnych województwach w porównaniu z poziomem przedsiębiorczości w roku 2016

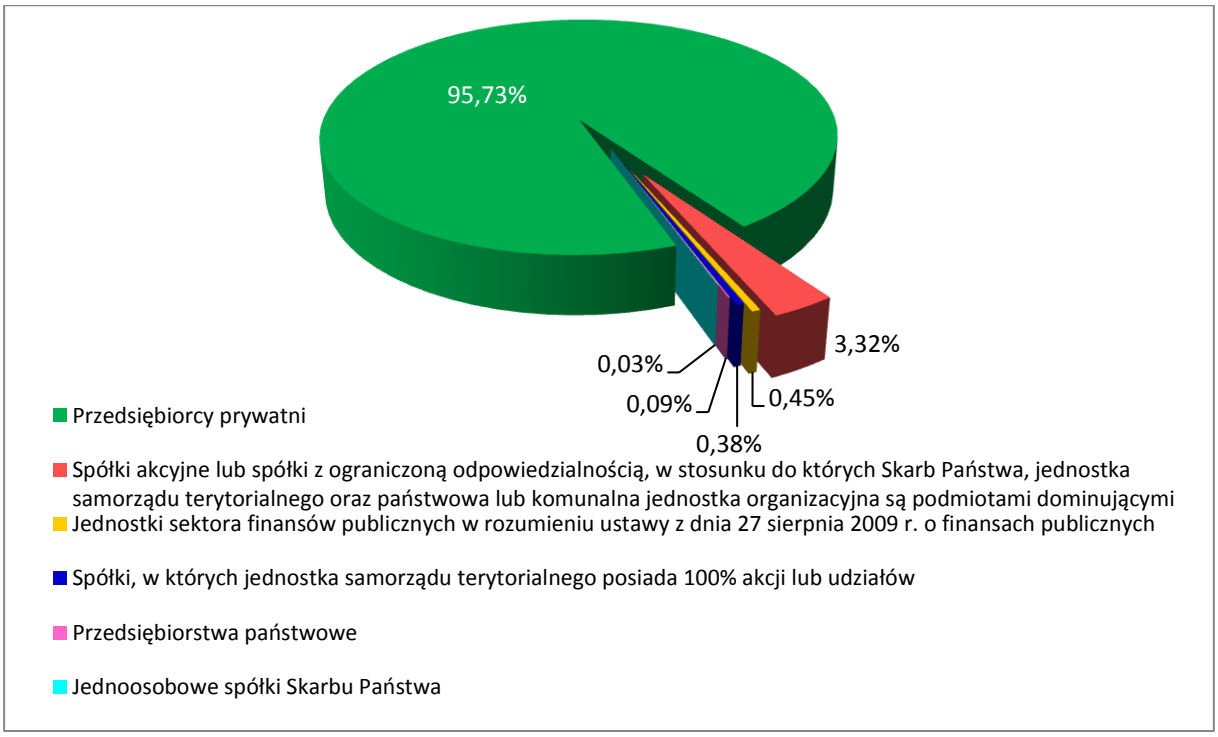
6. Pomoc *de minimis* w podziale według formy prawnej beneficjenta pomocy

W 2016 roku **najwięcej pomocy *de minimis* uzyskali przedsiębiorcy prywatni** (ok. 96 proc. ogólnej wartości pomocy). Pozostałe podmioty stanowiły niewielki procent beneficjentów pomocy *de minimis*.

Tabela 10 Wartość pomocy *de minimis* w 2016 roku ze względu na formę prawną beneficjenta

Forma prawna przedsiębiorcy	Wartość pomocy (mln zł)	Udział w ogólnej wartości pomocy *de minimis*
Przedsiębiorcy prywatni	5 134,7	95,73%
Spółki akcyjne lub spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, w stosunku do których Skarb Państwa, jednostka samorządu terytorialnego oraz państwowa lub komunalna jednostka organizacyjna są podmiotami dominującymi	178,2	3,32%
Jednostki sektora finansów publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych	24,2	0,45%
Spółki, w których jednostka samorządu terytorialnego posiada 100% akcji lub udziałów	20,3	0,38%
Przedsiębiorstwa państwowe	4,7	0,09%
Jednoosobowe spółki Skarbu Państwa	1,7	0,03%

Wykres 7 Wartość pomocy *de minimis* w 2016 roku ze względu na formę prawną beneficjenta

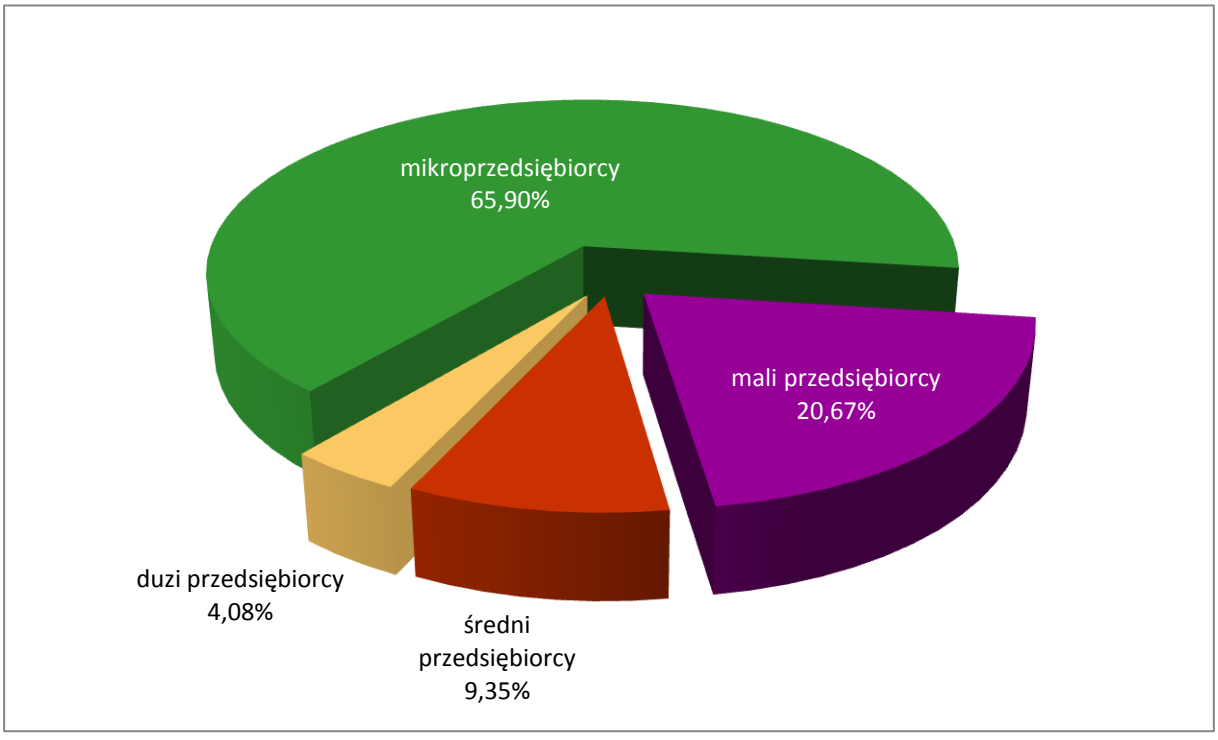
7. Pomoc *de minimis* w podziale według wielkości beneficjentów

W 2016 roku **prawie 96 proc. pomocy *de minimis* udzielono mikro-, małym i średnim przedsiębiorcom**. Czynniki, takie jak:

- proste zasady udzielania pomocy *de minimis* (warunkiem, który powinien spełnić jej beneficjent, było nieprzekraczanie w ciągu trzech lat określonego limitu pomocy),
- często brak powiązania z konkretnym projektem,
- ograniczone możliwości absorpcji kapitału sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorców

powodują, że corocznie pomocą *de minimis* zainteresowane są przede wszystkim mniejsze podmioty. Potwierdzeniem tego jest fakt, że 66 proc. **tego rodzaju pomocy w 2015 roku otrzymali mikroprzedsiębiorcy,** a 21 proc. **mali przedsiębiorcy**. Szczegółowe dane dotyczące podziału pomocy według wielkości beneficjentów przedstawiono na wykresie 8, a porównanie tych wielkości z rokiem 2015 w tabeli 11.

Wykres 8 Wartość udzielonej w 2016 roku pomocy *de minimis* ze względu na wielkość beneficjenta

Największy wzrost wartości pomocy *de minimis* udzielonej w 2016 roku w stosunku do roku poprzedniego wystąpił w przypadku mikroprzedsiębiorców – o 353,1 mln zł (o ok. 11 proc.) oraz w przypadku małych przedsiębiorców – o 164,6 mln zł (o 17 proc.). Średni przedsiębiorcy otrzymali o 25,2 mln zł (o ok. 5 proc.) więcej pomocy *de minimis*. **Jedyną grupą, w której odnotowano spadek udzielonej pomocy *de minimis*, są duzi przedsiębiorcy** – o 41,3 mln zł (o 16 proc.).

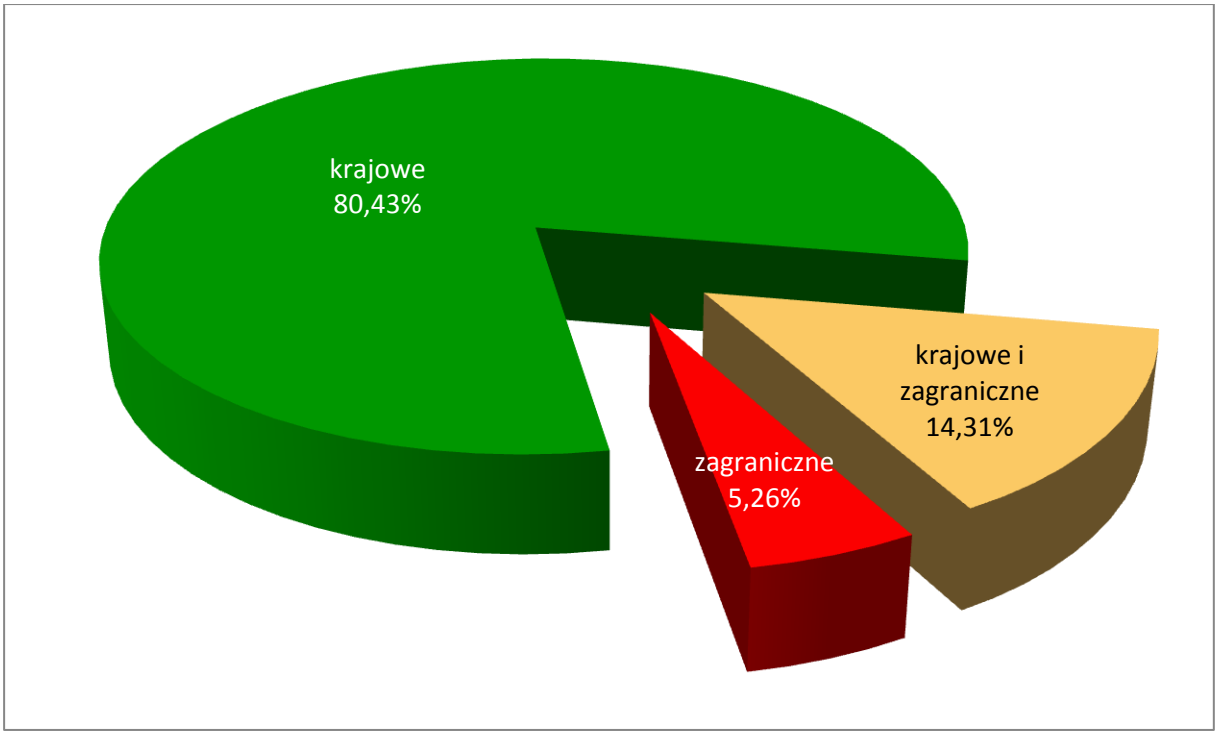
Tabela 11 Wartość udzielonej pomocy *de minimis* ze względu na wielkość beneficjenta

Wielkość przedsiębiorcy	2015		2016	
	Wartość pomocy (mln zł)	Udział w ogólnej wartości pomocy *de minimis*	Wartość pomocy (mln zł)	Udział w ogólnej wartości pomocy *de minimis*
mikroprzedsiębiorcy	3 181,8	65,44%	3 534,9	65,90%
mali przedsiębiorcy	943,9	19,41%	1 108,5	20,67%
średni przedsiębiorcy	476,3	9,80%	501,5	9,35%
duzi przedsiębiorcy	260,1	5,35%	218,8	4,08%
Ogółem	**4 862,1**	**100,00%**	**5 363,7**	**100,00%**

8. Pomoc *de minimis* w podziale według źródła pochodzenia pomocy

Pomoc *de minimis* udzielana była w 2016 roku **głównie ze środków pochodzenia krajowego** (4 314,2 mln zł, czyli ok. 4/5 pomocy *de minimis*), w mniejszej części ze środków **jednocześnie pochodzenia zagranicznego i krajowego**[28] (767,5 mln zł, czyli ok. 14 proc. pomocy *de minimis*), a najmniej pomocy *de minimis* udzielono ze środków pochodzenia wyłącznie zagranicznego (282,0 mln zł, czyli ok. 5 proc. pomocy).

Wykres 9 Wartość pomocy *de minimis* według źródła jej pochodzenia

W porównaniu do roku poprzedniego, w 2016 roku nastąpił wzrost udziału pomocy *de minimis* udzielanej ze środków pochodzenia wyłącznie krajowego i spadek łącznego udziału pomocy *de minimis* ze środków jednocześnie pochodzenia zagranicznego i krajowego oraz wyłącznie zagranicznego. Zmniejszenie udziału środków ze źródła mieszanego wynika z zakończenia realizacji programów unijnych finansowanych w ramach perspektywy finansowej na lata 2007-2013 oraz rozpoczynaniu dopiero udzielania pomocy *de minimis* w ramach nowej perspektywy finansowej na lata 2014-2020.

[28] Tzw. źródło mieszane oznaczane w sprawozdaniach o pomocy publicznej symbolem „AB" na podstawie *rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2008 r. w sprawie sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej, informacji o nieudzieleniu takiej pomocy oraz sprawozdań o zaległościach przedsiębiorców we wpłatach świadczeń należnych na rzecz sektora finansów publicznych* (Dz. U. z 2016 r. poz.1871).

IV. PODSUMOWANIE

Wartość pomocy *de minimis* udzielonej w 2016 roku w Polsce wyniosła 5 363,7 mln zł, co stanowiło 18 proc. całości wsparcia udzielonego przedsiębiorcom ze środków publicznych. Do roku 2014, wartość udzielanej pomocy *de minimis* wykazywała tendencję wzrostową. W 2015 roku wartość pomocy *de minimis* spadła o około 26 proc. w porównaniu z rokiem poprzednim, co można tłumaczyć wygaszaniem programów operacyjnych realizowanych w ramach unijnej perspektywy finansowej na lata 2007-2013, podczas gdy programy z nowej perspektywy były dopiero uruchamiane. Spadek ten był częściowo niwelowany ze względu na **zastępowanie pomocy publicznej na zatrudnienie i szkolenia pomocą *de minimis***. W 2016 roku pomoc *de minimis* ponownie wzrosła o około 10 proc. w stosunku do roku poprzedniego.

Pomoc *de minimis* udzielona w 2016 roku wykazywała pewne **tendencje, które występowały również w przypadku pomocy publicznej spełniającej przesłanki art. 107 ust. 1 TFUE udzielonej w tym samym roku. Przede wszystkim dominacja bezpośrednich wydatków z budżetu państwa -** ok. 78 proc. pomocy *de minimis* i 85 proc. pomocy publicznej[29] oraz **większy udział prywatnych przedsiębiorców wśród beneficjentów** pomocy *de minimis* – 96 proc. (65 proc. w przypadku pomocy publicznej)[30].

Główna różnica między pomocą publiczną a pomocą *de minimis*, to dominacja mikro-, małych i średnich przedsiębiorców wśród beneficjentów pomocy *de minimis* (96-procentowy udział w ogólnej wartości pomocy *de minimis*). Natomiast udział wartości pomocy publicznej udzielonej grupie przedsiębiorców tej wielkości w ogólnej wartości pomocy publicznej to jedynie około 40 proc. Wiąże się to z kwotowym ograniczeniem pomocy *de minimis*, przez co korzystają z niej głównie mniejsze podmioty. Różnicę szczególnie widać w grupie mikroprzedsiębiorców, którzy w 2016 roku stanowili około 66 proc. beneficjentów pomocy *de minimis* i zaledwie około 9 proc. beneficjentów pomocy publicznej[31].

[29] Pomoc publiczna w podziale według form pomocy, w: *Raport o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w 2016 roku*, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Warszawa 2017.

[30] Pomoc publiczna w podziale według formy prawnej beneficjenta pomocy, tamże.

[31] Pomoc publiczna w podziale według wielkości beneficjentów, tamże.